ŞERMİN YAŞAR

KALK YERİNE YAT

Türk Edebiyatı/Öykü

30. Baskı

Fotoğraf: Arda Aydemon

Hayat bazen bir uyku sersemliğiyle karşılar bizi. Üstümüze bir ağırlık basar, olmayacak yerde uyuyakalırız, tutulup kalır her yanımız. Hep özlemini çektiğimiz bir ses gelip uyandırır sonra, "Kalk, yerine yat" der ve insan bu sesin sıcaklığına tutunur. Ve evet, herkes günün birinde yerini bulur.

Şermin Yaşar'dan sağda solda uyuyakalmaktan tutulup kalmış, günün birinde uyanıp yerini bulmuş insanların sıradan ve bir o kadar da olağanüstü öyküleri...

Tavsiye edilen KDV'siz satış fiyatı

₺39

Sertifika no: 44919

ISBN 978-625-8036-10-7

9 786258 036107

Doğan Kitap

1982 Berlin doğumlu olan Şermin Yaşar, Türk Dili ve Edebiyatı mezunudur. Yüksek lisansını yine edebiyat alanında yapan yazar, reklam ve medya sektöründe metin yazarlığı, reklam yazarlığı, kreatif direktörlük yapmıştır. Çocuk edebiyatına *Çok Hayal Kuran Çocuk, Oyun Takvimi, Dedemin Bakkalı, Dedemin Bakkalı Çırak, Tilki Masalları, Cingo, Kuş Masalları, Abartma Tozu, Bizimki, Oh Ne Âlâ Memleket, Babaannem Geri Döndü, Cebimdeki Mandalina Ağaçları, Pekicik, Hıhıcık, Dahacık* eserlerini kazandırmıştır. *Tarihi Hoşça Kal Lokantası, Göçüp Gidenler Koleksiyoncusu, Gelirken Ekmek Al* ve *Deli Tarla* (2021 Sait Faik Hikâye Armağanı) isimli öykü kitaplarının yazarı olan Şermin Yaşar üç çocuk annesidir.

Kalk Yerine Yat

DOĞAN KİTAP TARAFINDAN YAYIMLANAN DİĞER KİTAPLARI

Tarihi Hoşça Kal Lokantası
Göçüp Gidenler Koleksiyoncusu
Gelirken Ekmek Al
Deli Tarla

KALK YERİNE YAT

Yazan: Şermin Yaşar
Editör: Aslı Güneş

Yayın hakları: © Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.
Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

1. baskı / Kasım 2021
***30. baskı** / Şubat 2022 / ISBN 978-625-8036-10-7*
Her 2000 adet bir baskı olarak kabul edilmektedir.
Sertifika no: 44919

Kapak resmi: Setenay Alpsoy
Baskı: Ana Basın Yayın Gıda İnşaat San. ve Tic. A.Ş.
Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. 2622 Sk.
Güven İş Merkezi, No: 6/13 Bağcılar - İSTANBUL
Tel. (212) 446 05 99
Sertifika No: 52729

Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.
19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 3, Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL
Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16
www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Kalk Yerine Yat

Şermin Yaşar

Doğan Kitap

İçindekiler

Şans Talih Kader Kısmet 11
Nokta Nokta Gül 23
Kalk Yerine Yat 34
Değerli Emekliler Derneği 47
Bordo Palto 66
Tıkırtı 74
Şimdi Rahatladık 84
Haliyle 96
Çöp 109
Amma Oldu Ha 124
Nuri Banyoda 139
Orta Refüj 152

Şans Talih Kader Kısmet

"Vay be" dedi Besim Usta. Nereden nereye? Dünya küçüktü. Bununla beraber insanlar da çift yaratılmıştı. Şayet bu adam Ender Başçavuş'un çifti değilse, dünya kesin çok küçüktü. Üstünden geçmiş otuz, otuz beş yıl... Bozuntuya vermedi Besim Usta, tam hesap yaptı. "Vay be" dedi, "33 yıl..."

"Adınız neydi beyefendi, kusura bakmayın, söylediyseniz de unuttum" diye sordu, emin olmak için.

"Ender, evladım" diye cevapladı Ender Başçavuş.

Evladım mı dedi o? İşe bak, Ender Başçavuş, Besim'e evladım desin...

Hiç renk vermeden, "Benimki de Ömer" dedi Besim Usta. Yalan mı? Değil. Ömer Besim Karaman kimlikteki ismi. Kimsenin Ömer dediği, diyeceği yoktu bunca senedir. Bari Ömer ismi bir kere de işe yarasın. Besim deyip de Ender Başçavuş'u kıllandırmasın durduk yere.

"Ömer evladım, ben titiz insanımdır. Dostlarım bilir. Fehim Bey sizden bahsetti. Onların evini pek beğendim. Fehim

Bey de masraftan kaçınmamış gerçi. Güzel olmuş evleri, güle güle otursunlar. Ben geçen yıl kalp krizi geçirdim, şimdi iyiyim. Çocuklar, 'Baba yaşantını değiştir, daha küçük bir yerde sakin, stressiz yaşa' deyince aklımıza düştü taşınmak. Fehim Bey eski dostumdur. O da bizim sitede ev var deyince, burası nasip oldu, aldık. Benim tadilatla falan uğraşacak halim, mecalim yok. Böyle de girilirdi eve ama istedik ki sonradan başımıza iş çıkarmasın. Badanasını yapalım, kırık dökük yerlerini tamir edelim, çatısına falan da bakmak lazım. Kim uğraşır bunlarla derken Fehim Bey sizi söyledi. 'Çok temiz çalışır' dedi."

"Sağ olsun" dedi Besim Usta. "Biz siz gelmeden önce baktık Fehim Bey'le. Çok bir şey yok evde. Bu tadilat işlerinin ucu bucağı yoktur. Yaptırdıkça yaptırırsınız. Ben naçizane birkaç not aldım. Benim fikrim, mutfak-banyo dolapları iyi, ama klozetleri yenileyelim. Mutfak tezgâhını değiştirirsek hanımefendinin daha içine siner. Parkeleri zaten cilalarız, kapılar iyi, değiştirmeyelim. Çatıya bakacağım. Henüz bakmadım. Elektrik prizlerinde birkaç kırık var. Böyle şeyler. Kırılacak, dökülecek bir şey yok gibi. Tabii sizin bir isteğiniz yoksa."

"Biz de kolay halledelim istiyoruz. Ne vaktimiz ne nakdimiz var açıkçası. Birlikte de gezip bakalım, konuşalım" dedi Ender Başçavuş.

Birlikte girip evi gezdiler. Notlarını aldılar. Başçavuş tadilat için gelemeyeceğini, tadilatın başında duramayacağını, toruna baktıklarını, torunun okulu tatile girince ancak gelebileceğini anlattı. Zaten lüzumu yoktu, usta onları yormaz, hallederdi. Besim Usta'nın, işleri kalem kalem fiyatlandıra-

rak bir teklif sunması üzerine anlaştılar. El sıkıştılar. Besim Usta, Ender Başçavuş'un kendisini tanımadığına emin oldu.

"Temiz iş yapan birine benziyorsunuz Ömer Usta. İnşallah uygun bir fiyat verirsiniz de bizi yeni bir usta aramak zorunda bırakmazsınız" dedi Ender Başçavuş sevimsiz bir gülüşle.

"İnşallah" dedi Besim Usta.

İşte o inşallahtan sonra Besim Usta'nın muhasebesi başladı. Hesap yapacaktı ama hesap öyle şu kadar fayans gider, bu kadar boya gider, şu kadar kiremit değişir, bu kadar tezgâh alınır hesabı değildi. Derin bir muhasebeye ihtiyaç vardı. Çocukluğunu, gençliğini, evliliğini, çocuklarını, yaptığı işi, her şeyi hesaba katarak bir hesap çıkarması gerekiyordu ki çok da kolay olmayacaktı.

Önce "Bırak, teklif falan verme, gitsin başkasına yaptırsın" diye düşündü. Başka usta mı yok Fethiye'de sanki! Gitsin başkasıyla anlaşsın. Fehim Bey'e ayıp olurdu bu sefer de. Ayıp olursa olsun. Lanet gitsin Fehim'e de, Ender'e de... Herkese... En çok da babasına... Babasındaydı zaten asıl kabahat. Vereyim yüksek bir fiyat, nasıl olsa kabul etmez diye düşündü. İş yapmak istememenin en nazik yolu yüksek fiyat çekmekti. Ama bir yandan da kabul etsin istiyordu. Kabul etsin ve Besim, Ender Başçavuş'u boş evin içine çekip bir akşam saati, kimse yokken, evire çevire, karnına tekmeyi basa basa, yaşlıymış, büyükmüş, başçavuşmuş demeden, ümüğünü sıka sıka, ağzından burnundan kan gele gele, bayıltana kadar dövsün. İçindeki nefreti derdest eden sabır ipi kopmuş, bir tespih gibi dağılmıştı. Her boncuk tanesinin üzeri-

ne basıp ezmek istedi Besim Usta. Sigara üstüne sigara yaktı. Elleri titriyor, karnına ağrılar giriyordu. Öfkesi kabarıp da kabına sığmaz olunca farkına vardı ki yıllardır aradığı o put Ender Başçavuş'muş. Yıkılmayı bekleyen bir duvar gibi duruyordu başçavuş karşısında. Yıllardır sebebini bilmediği, kendi tabiatına aslında hiç de uymayan, onu bir kurt gibi içeriden kemirip duran, içini kurutan öfkenin kaynağını bulmuştu sonunda. O tek suçlunun babası olduğunu sanıyordu. Babasına bir şey diyemediği için öfkesini senelerdir bastırıyor, bastırdıkça dişlerini sıkıyor, öz babasına duyduğu nefreti omuzlarında korkunç bir ağırlık olarak taşıyordu. Kolay değildi babadan, anadan nefret etmek. Nefret ettiği halde yine de onlardan sevgi dilenen bir çocuk gibi, kırk beş yaşında, evet, kırk beş yaşında bir çocuk gibi yanlarında yörelerinde dolanmak, kendini beğendirmeye, sevdirmeye çalışmak, yaptığı her şeyi içindeki öfke ve nefret duygusuyla hep o küskün halle yapmak, büyüyememek, tam olamamak, kendini ait hissedememek, güvensiz ve tedirgin baba evi ziyaretlerinde susmak, susmak ve durmadan susmak kolay değildi. Bunların hepsini Besim Usta bilirdi. Sırtını dayayabileceği bir babaya öyle ihtiyacı vardı ki, yıllar boyu ördüğü bütün duvarları kendine baba diye ördü. Her ördüğü duvarın önüne çöküp yaslanır ve bir yorgunluk sigarası içerdi. Ben yaptım, elimin emeği, alnımın teri der ve yaslanır; sırtındaki o elin yokluğunu tuğlalarla, duvarlarla doldurmaya çalışırdı. Ama ördüğü hiçbir duvarı yanında taşıyamazdı. Şimdi, yıllar sonra, otuz üç uzun yılın sonunda Ender Başçavuş'la yeniden karşılaştığında aslında öfkesinin muhatabının babası değil, Ender Başçavuş olduğunu fark etmişti. Haline şaşıyor, elinde hesap yapmak için tuttuğu promosyon ajandanın sayfalarına tükenmezkalemi bütün gücüyle bastırarak daireler çizi-

yordu. Sayfanın üzerine onlarca daire çizdi Besim Usta. Her bir daireyi karaladığını, hepsinin üzerini sanki kendi alınyazısını karalıyormuş gibi nefretle karaladığını da fark etmedi. Oysa her şey o küçük dairelerle başlamıştı.

On iki yaşındaydı Ömer Besim. Bir bayram, bayram harçlıklarıyla mahallenin bakkalından kader kısmet kutusu dedikleri bir şans oyunu satın almıştı. Kutunun üzerinde küçük yaldızlı daireler vardı. Parasını vererek bir daireyi kazıyabiliyorlardı çocuklar; şansları yaver giderse kazıdıkları dairelerden numaralar çıkıyordu. Her numaranın karşılığında bir çikolata alabiliyorlar, numarasız dairelerde ise boş bir gofrete talim ediyorlardı. Kader kısmet kutusu almak, belki de bütün bayram harçlığını bakkala bayılmak demekti. Küçük bir ticari girişimdi nihayetinde bu da, şimdi tek tek bütün daireleri kazıtarak verdiğinden daha fazla para kazanacaktı ve bir milli piyangocu edasıyla sokaklarda "şans, talih, kader, kısmeeeet" diye bağıracaktı. Besim sokaklarda "şans, talih, kader, kısmeeeet" diye bağıramıyor, tabiatı bağırmaya uygun olmadığından, ancak çocukların olduğu yerlere doğru elinde kutuyla giriyor, kendisinin bile zor duyacağı bir sesle çocukları elindeki kutunun dairelerini kazımaya davet ediyordu. Para kazanması lazımdı, çünkü liseye başlayacaktı Besim. Yatılı gidecekti, yanında daha çok para olursa, daha rahat edeceğini düşünüyordu. Kardeşlerinin ve kendisinin bayram harçlığını birleştirerek bir kader kısmet kutusu alabilmişti. Kumardan, iddiadan, gereksiz yeminden, haksız kazançtan nefret eden babası duysa kemiklerini kırardı. Ama babasına gerek kalmayacaktı, zira Besim Ender Başçavuş'un elinde kalacaktı.

Ender Başçavuş'un evi Besim'lerin arka mahallesindeydi. Başçavuşu tanıdığı falan yoktu, adını bile duymamıştı. Elinde kutuyla o mahalleye kadar gitmişti Besim. Başka bir mahalleye gelince utangaçlık hissi de azalmıştı biraz. Şans, talih, kader, kısmet diye diye yürüyordu sokakta. Her mahallede çocukların toplandığı bir yer olurdu, bu mahalleninkini arıyordu. Manisini söyleyerek yürürken incecik bir ses "Kısmetçiii" diye seslendi. Besim yıllar boyu rüyalarında bu sesi duyacak, bu sesin peşinden gidip kuyulara düşecekti. Gri boyalı demir kapının önünde kara gözleri insanı halka halka içine çeken, çatık kaşlı bir kız "Kısmetçi" diye çağırıyordu Besim'i. Besim, kıza doğru yürüdü. Kıza kısmet çektireceğini, parasını alacağını, şansı yaver giderse kızın kazıdığı dairenin boş çıkacağını, saman dedikleri gofretlerden verip yoluna devam edeceğini düşünüyordu. Kısmet kutusunu kıza doğru uzattı, hiç konuşmadan. Kız kolundan tutup Besim'i içeriye çekti. Demir kapı bir canavarın demir dişleri gibi yuttu Besim'i. Kıza çıtını çıkartamadı. "Ben içeriye gideyim, para getireyim" dedi kız. Besim avlunun içinde kapıya yaslanıp ne olacağını bir an bile düşünmeden, on iki yaşın kalp atışları ve heyecanıyla bekledi kızın gelişini. Kız gelmek bilmedi. Besim bekledikçe bekledi ve aklının ucundan bir an bile kapıyı açıp çıkıp gitmek gelmedi. Kız nihayet bir avuç parayla çıkageldi. Paraları Besim'in avucuna bıraktı. Bu, Besim'in kutunun tamamı için verdiği paranın neredeyse iki katıydı. Böyle olmazdı ki. Her bir kutucuğa bozuk paralar ala ala para kazanmalıydı. Böyle olmazdı. Kız önce bir kutuyu kazıdı. Boş çıktı. Sonra diğerini, diğerini, diğerini... Şımarık kahkahalarla kazıyordu kutuları. O güldükçe Besim de gülmeye başladı. Boş çıkan kutuların hakkı olan gofretleri iştahla yiyordu kız. Birkaç tanesini Besim'e uzatmıştı. Hem de eline

değil, ağzına. Besim ne yapacağını bilmeden, büyük bir şaşkınlık ve hayranlıkla ısırmıştı kızın uzattığı gofreti. Ne olduğunu anlamadığı duyguların coşkunluğuyla elleri titreyerek tutuyordu hâlâ kısmet kutusunu. Kız hepsini kazıdı kutucukların. Gofretlerin, çikolataların hepsini birlikte yediler. Üstü başı gofret kırıntısıyla dolu ve çikolata bulaşığı kaplı dişleriyle gülümserlerken birbirlerine, demir kapı açıldı. Ender Başçavuş daldı avluya. Besim olduğu yerde çivilendi. Kız koşarak babasına sarıldı. Nasıl yapabildiğini Besim'in hâlâ çözemediği bir ustalıkla "Kurtar beni" diye ağlayarak babasının üstüne tırmanmaya başladı.

"Elimden bütün paramı aldı, bana zorla gofret yedirdi. Beni öpmeye kalkıştı" diye çığlık atıyordu kız. Besim'in kulaklarına, gözlerine kum taneleri gibi doluyordu kızın sözleri. Besim o an mı bayıldı, yoksa Ender Başçavuş'un kemer darbeleriyle, tekmeleriyle, tokatlarıyla, yumruklarıyla mı bayıldı, bu kısmı hiç hatırlamayacaktı. Bayılmadan önce kendini anlatabilmek için, dünyanın bütün mazlumlarının ahını gırtlağında ses yapıp "Ben şans, talih, kader, kısmet..." diyebildi yalnızca. "Nasip haaa! Al sana nasip! Al sana kader!" diye diye öldüresiye dövdü başçavuş, Besim'i. Bir köpek ölüsü gibi ensesinden tutup birkaç mahalle dolaştırdı oğlanı. Sahibini arıyordu Besim'in. Sonunda bir mahallede tanıyan çıktı, evlerini gösterdi. Başçavuş, Besim'i babasının ayaklarına attı. Bütün mahallenin toplandığı kapı önüne, Besim'in daha önce hiç duymadığı bir kelime kapı numarası gibi asılmıştı: "Sapık." Yıllar geçti, mahallenin adı değişti. Sokak isimleri yerine sokak numaraları geldi. Evin dış cephe boyası değişti, bahçe kapısı değişti, çok şey değişti, ama o kelime o kapıda hep asılı kaldı. "Sapık" kelimesinin ora-

dan sökülebilmesi için Besim'in kasabadan gitmesi bile yeterli olmadı.

Babası Besim'i hiç dinlemedi. Ne olduğunu, nasıl olduğunu sormadı. Başçavuşun bıraktığı yerden babası aldı yumrukları. Besim olanları anlatmayı denedi. Ağzından sadece nasip, kader, kısmet kelimeleri çıkıyordu. Babası bunları duydukça deliye döndü.

"Ne nasibi lan, böyle nasip mi olur? İtliğin, şerefsizliğin nasibi mi olur? Kadermiş! Al ulan sana kader! Köpek seniiii!" diyor, basıyordu tekmeyi.

Yüzünün şişi günlerce inmedi Besim'in. Yatılı liseye göndermediler. Ama evde de barındırmadılar. Besim inşaata yatılı işçi olarak verildi. İnşaatlarda kum çuvallarına yaslanarak, çimento torbaları üzerinde oturarak, tuğlalar üzerinde yemek yiyerek, durmadan duvar örerek, fayans döşeyerek, sırtında çimento torbaları taşıyarak büyüttü kendini Besim. Haftada bir gün uğradığı baba evine para bıraktıkça konu kapandı, para vermeyi kestiği anda mesele yeniden açıldı. Askere gidene kadar inşaatlarda yaşadı. Askerdeyken kendisine nişan yapıldığı bildirildi. Askerden geldiğinde, kasabada bir uzman çavuşla konuşurken yakalanmış ve bir araba sopa yemiş amca kızıyla evlendirildi. Olayın aslını astarını çok da soruşturmayan Besim, kızın görüştüğü uzman çavuşun aslında Ender Başçavuş olduğunu kurdu durdu kafasında. Öyle bile olsa elinden bir şey gelmeyeceğini kendisi de biliyordu; karakol, asker aracı, asker, polis, güvenlik görevlisi gördüğü her yerden kaçarak uzaklaştı yıllarca. Ailenin namusuna, şerefine leke sürdüklerine inanılan iki gariban ken-

dilerine düğün bile yapılmadan baş göz edildiler ve bir aileden böylece sürüldüler.

Evlendikten ancak altı ay sonra "Besim Abi, babam beni hiç dinlemedi. Sen dinle. Benim hiç suçum günahım yok. Ebemgile yoğurt mayası götürdüydüm. Yolda oğlanın biri takıldı peşime. Tanımam, etmem, tövbe. Hiç de görmemişim daha önce. Laf attı bana. Kalbim ama böyle abi, çıkacak yerinden. Bizim sokağa girsem o da girecek peşimden. Bir gören olacak diye yolu uzattım. Belki, dedim bırakır peşimi de öbür sokaktan dönüveririm. Sonra yetişti abi arkamdan, kolumdan tuttu, tanışalım mı dedi. Tanışmam, bırak beni, dedim. Hızlı hızlı yürüdüm. Nerede bıraktı peşimi bilmiyorum abi. Kendimi eve zor attım. Gelmiştir, görmüştür, evi bellemiştir belki diye de bir hafta dışarı çıkmam, diye düşündüm. Benden beş dakika sonra baban geldi eve abi. O görmüş bizi. Babama anlattı. 'Bir oğlanla öbür sokakta konuşurken gördüm. Oğlan uzman çavuş' dedi. Baban tanırmış. Bu senin bir davan olmuştu ya abi, onu anlattı bağıra bağıra. 'Siz bizim başımıza bela mısınız?' dedi. Abi, babam bana ne oldu diye bile sormadı. Saçlarımdan tuttu abi. Çok dövdü. Şimdi acısı geçti ya, çok anlatamıyorum ama o gün görecektin abi, böyle omuzlarım, kollarım hep sızladı gece. Ama abi sana yemin ederim, ben o çocuğu hiç görmedim. Tanımam, etmem, yalanım varsa sabaha kalkmak nasip olmasın, hiç görmedim. Ama sormadılar bana. Sonra seninle evlendirdiler abi. Sen de sormadın ama böyle aynı evde, hiç konuşmadan altı ayımız geçti. Döveceksen sen de döv, ama benim günahım yok" diye anlattı. Altı aydır evli oldukları halde hâlâ kocasına Besim Abi diyordu amca kızı, nikâhlı karısı Gülden. Besim cevap vermedi. Öylece oturdu-

lar. Hava karardı. Odanın ışığını yakmadılar. Gülden ağladı. Besim yerinden kalkıp Gülden'in yanına oturdu ve hıçkırıklarının arasında kim bilir kaç kez, sanki sadece ona ait bir dinin en büyük duasını tekrarlar gibi "sana inandım, sana inandım, sana inandım" diye inledi.

Besim Abi'den Besim'e geçmek, zorunlu evliliklerini bir aileye çevirmek kolay olmadı. İstenmedikleri babaevlerine yine de gitmeye devam ettiler. Gitmemek hiç akıllarına gelmedi. Her gidişlerinde babalarının kapıda onları karşılayacağını, biz yanılmışız, olay öyle değilmiş, keşke sizi dinleseymişiz diyerek sarılacaklarını, ailelerine yeniden kabul edileceklerini düşlediler, birbirlerine hiç söylemeden. Öyle olmadı. Her gittiklerinde soğuk yüzlere bakıp kendilerine vuran elleri öptüler. Gülden daha fazla ev işi yaparak, Besim evin kırık döküğünü tamir ederek kendini sevdirmeye çalıştı yıllarca. Kendi çocuklarına bir fiske bile vurmamaya, evlatlarına inanmaya en başında yemin ederek anne baba oldular. Çocukları olduktan sonra başka bir şehre taşındılar, aile ziyaretlerini bayramlarla sınırlı tuttular. Yeni bir şehirde, yeni bir hayat kurabilmenin mümkün olabileceğini taşınınca anladılar.

Olup bitenler hakkında konuşmadıkça unutuyordun da. Besim Usta olanları unuttu. Kalbinin kırık olduğunu, yaralarını unuttu. Sadece o korkunç öfke, babasını düşündükçe, gördükçe geliveren o korkunç öfke kaldı geriye. Onunla ne yapacağını bir türlü kestiremiyor, o öfkenin ağırlığıyla yoruluyordu. İşte o gün, hesap için oturduğunda, öfke ilk kez bir vücuda bürünmüş, netleşmiş, somut bir hal almıştı. Ender Başçavuş karşısında duruyordu. Besim Usta, yanlış

örülmüş bir duvarı yıkar gibi yıkmak, balyozla dalmak, un ufak etmek istedi adamı. Ama bunların hiçbirini yapamayacaktı. Yapabilecek olsa bunu yıllar içinde yapardı. Hiç değilse babasının karşısına dimdik çıkardı. İftira suçtan daha büyük bir yüktü, taşıyanın belini büküyor, boynunu eğiyor ve iftiraya uğrayanı karşıdan gören onu sahiden suçlu zannediyordu. Besim kendi hayatına döndüğünde bu yükü sırtından indirmeyi bir şekilde başarıyor, ama baba evine gittiğinde yeniden yükleniyordu.

Her zaman yaptığı gibi bir sakinlikle teklifini hazırladı. Çatı tadilatı artı bakım artı malzeme artı işçilik artı sıva malzemeleri artı işçilik artı klozet artı küvet artı nakliye artı işçilik diye diye kalem kalem, barem barem yazdı, yapabileceği her türlü kolaylığı da yaptı. Sanki hiç böyle bir şey yaşanmamış, sanki başçavuşu ilk kez görüyormuş, sanki durumu olmadığını bildiği bir müşteriye yardımcı oluyormuş gibi en düşük fiyatlarla çıkardı hesabı. Ender Başçavuş yine de pazarlık yaptı. Besim Usta ona da tamam dedi, her şeye tamamdı.

O gün Besim Usta, Fehim Bey'in de kefilliği ile ödemenin yüzde ellisini peşin alarak işe başladı. Ender Başçavuş İstanbul'a döndü. Besim Usta kendisine üç günde bir telefonla rapor vereceğini, işi de kırk günde bitireceğini söyleyince çok memnun oldu. Hayatının en yoğun ve en hafif günlerini geçiriyordu Besim Usta. Hep ekiple çalışırdı. Bu sefer kendim çalışacağım, dedi; kimseyi istemedi. Kimseye emanet etmeyecek kadar titiz çalışacak, Ender Başçavuş'u memnun edecekti. Bizzat çalıştı. Her şeyi sırtında tek başına taşıdı. Epeydir ustaydı, yanındakilere şunu şöyle yapın, bunu böyle yapın der, çekilir, denetlemekle yetinirdi. Ama

başçavuş için özel çalışacaktı. Yalnız üç gün ara verdi çalışmaya. O üç günde pikabına evin eşyalarını yükledi ve ailesini başka bir şehre taşıdı. İşini iyi yapana her yerde iş vardı. Ender Başçavuş için yaptığı ev, buradaki son iş olacaktı.

İtinayla, büyük bir titizlikle, ciddiyetle, hassasiyetle, ince işçilikle çalıştı. Ömürlük otursun Ender Başçavuş; kızı, damadı, torunları da gelsin, en ufak bir arıza olmasın, bir daha usta çağırmasınlar istedi. O sebeple davlumbazı banyoya, klozeti mutfağa, sökülmesi öyle pek de kolay olmayacak şekilde güzelce monte etti. Tavanlar için seçtiği aydınlatma göbeklerini duyların bir metre uzağına yerleştirip balkon kapılarının olduğu yerlere kavi duvarlar ördü. Oda kapılarının hepsini söküp kimisini duvara, kimisini zemine, kimisini tavana monte etti. Çok uğraştı çok. Salona su hattı çekip şöminenin karşısına küvet yerleştirmek öyle kolay yapılacak iş değildi. Elektrik prizlerinin tamamına armatür yerleştirmek, yatak odasına ıslak zemin yapıp banyoya parke döşemek filan, hepsi Besim Usta'nın çok zamanını aldı. Ender Başçavuş'un badana rengi için söylediği kırık beyazın yerine burnundan fitil fitil gelen kan rengine atfen kırmızı yağlıboya tercih etti. Kırmızı üzerine beyaz boya ile evin en uzun duvarına "şans, talih, kader, kısmet" yazdı. Çalıştığı her gün sırtından ter, gözünden yaş aktı ama omzundan da büyük bir yük kalktı. Yapacakları bittikten sonra Ömer Besim Usta bir yorgunluk sigarası yaktı ve sırra kadem bastı.

Nokta Nokta Gül

Teyzem, üzerinde "Kız İsimleri Sözlüğü" yazan pembe kaplı kitabı yemek masasının üstüne şak diye koyduğunda hepimiz "Aaaaa" diye bağırdık bir ağızdan. Ellisine şunun şurası kaç senesi kalmıştı Cevriye Teyzemin? Hepimiz bir yandan yaşını hesaplıyor, bir yandan eve doğru dürüst gelmeyen, gelse de teyzemle kavga etmeden duramayan eniştemin ne ara onu hamile bıraktığını kestirmeye çalışıyorduk.

Cevriye Teyzemlerin çocukları olmuyordu, öyle biliyorduk. Demek ki kısmet bu zamanaymış. Tıbbın ne kadar ilerlediğini bilmemize rağmen hepimiz çocuğun Allah muhafaza sakat olabileceğinden endişeli, o bayram yemeğine bizimle birlikte oturma lütfunu göstermiş olan tıp fakültesi son sınıf öğrencisi yeğenimize "Bu yaştan sonra mümkün mü?" bakışları attık. Boynunu büktü çocuk, oluyordu tabii böyle vakalar...

Masaya kitabı bıraktıktan sonra çayını almaya giden teyzemin arkasından ilk soru "Teyzem çok yaşlı değil mi ya?" diye en küçük kuzenden geldi. Küçükken insan kendisinden büyük insanları her an son nefesini verecek kadar yaşlı buluyor ya, bizim elliye yuvarladığımız rakamı o doksana tekerleyivermişti. "Aslında değil" dedi annem. "Nüfusa geç yazdırdı-

lar onu. Kırk beşe yeni girdi daha, doğurur, bir şeycik olmaz. Ben sevindim valla, ama tabii o adamdan da çocuk yapılmaz" diye belirtti fikrini.

Bir önyargılar kraliçesi olan anneme göre bamyadan turşu yapılmaz, barbunyadan sıcak yemek olmaz, misal benden bir bok olmaz, dayımdan adam olmaz ve bunun gibi bir bakış açısıyla Musa Enişte'den de çocuk yapılmazdı. Bamyanın turşusunu çok seven, barbunyayı ısıtarak yiyen, kendimle ilgili ideallerimi anneme rağmen koruyabilen ve dayımın her batırdığı işi bir talihsizlik olarak gören ben, ilk kez annemle aynı fikirdeydim. Musa Enişte'den çocuk yapılmazdı. En nihayetinde ucundan kıyısından bile olsa babasına çekecekti bu çocuk. Kız İsimleri Sözlüğü'nden bebeğin kız olacağını anlamıştık. İkinci bir Musa gelmiyordu nihayetinde aileye, ama yine de bir kız çocuğuna babalık edecek bir adam değildi enişte. İçkiyle mayalanmış, serserilikte pişmiş, kumarhanelerde kuruyup yüzsüzlükle un ufak olmuştu. Kendisini neredeyse hiç görmesek de Cevriye Teyzemin zaman zaman şişen gözünden, çürüyen kollarından ve günden güne yaşlanan yüzünden anlıyorduk. Mutsuzluk kadınların yüzünü susuz kalmış çiçekler gibi önce eğer, sonra soldurur, nihayetinde kurutur. Cevriye teyzemin tüm aşamalarını gözlerimizle görmüştük. Bütün bir hayatını "Keşke okusaydım, keşke çalışsaydım. En büyük pişmanlığım çalışmamak. Çalışsam Musa'yı ilk maaşta boşardım" diyerek geçiren Cevriye Teyzeme ailemizde hiç kimse "Boşan kardeşim, ben arkandayım" diyememişti. Zira kimse kendi kendisinin arkasında bile duramıyordu. Herkes işçiydi ve hayatını bugün kovulursam iş bulana kadar kaç ay idare edebilirim korkusuyla devam ettiriyordu. Yoksulların birbirlerine verebilecekleri tavsiyeleri dahi

yoktur, ancak aynı ekmeği bölüşmek gibi bir cömertlikle aynı kaderi bölüşebilir, en büyük parçanın kendilerine düşmesine sevinebilirler. Cevriye Teyzeme de hiç kimse bir şey söyleyememişti. Çok istemesine rağmen çocuğu olmayan Cevriye Teyzeme kimse usturuplu bir teselli de veremediği gibi tüm kız kardeşleri ve kardeşlerinin eşleri, doğurduktan sonra okuttukları bebek mevlitlerinde ancak "Allah olmayanlara da versin" diyerek kuru bir dilek buketi sunabilmişlerdi. Olmayan sadece Cevriye Teyzemdi. Olmuyordu. Musa Enişte kısırdı. Bunu bir kusur olarak kabul ediyor, kesinlikle üstüne almıyor, teyzeme "kısır karı" diye sesleniyor ve muhtemel ki her sevişmelerinin sonunda dövüyordu. Tüp bebek gibi pahalı bir tedavi için tüm ailesine el etek açan Cevriye Teyzemin kucağına ailemizin her ferdi, gücünün yettiği kadar üç beş bir şey bırakmıştı. Musa Enişte Cevriye Teyzemin günler süren yalvarmalarının sonunda doktora gitmeyi kabul eder görünmüş, o gece feneri kumarhanede söndürüp bebek parasını yeşil çuha örtülü masada ezmişti. Bu Cevriye Teyze'nin son şansı, son umuduydu, bir daha çocuk konusunu açmamıştı. Biz bu meseleyi ebediyen kapattığını düşünüyor, bütün yeğenleri olarak onun artık kabına sığamadığı için taşan anaç merhametinden, sevgisinden, anlayışından kana kana içiyorduk. Annemin beşinci çocuğu olan ben, tamamı diğer kardeşlerime akıtılmış analık şerbetiyle dolu küpün ancak dibini yalayabiliyordum. Annem beni hep Cevriye Teyzemin kucağına atıyordu, o da havada yakalıyordu. O uzak akrabalara dair anlattıkları, falancanın çok çocuğu olmuş da bir çocuğunu kardeşine vermiş hikâyelerindeki çocuklardan biri olmaya bile razı olasım geliyordu. Beni bu durumda babamın Musa Enişte olacağı gerçeği hayalden uyandırıyordu.

Ama işte Allah yüzüne gülmüştü demek ki. Hamileydi Cevriye Teyze. Elinde çay bardağı ile salona girdiğinde ayağa ilk kalkan annem oldu.

"Çok sevindim kardeşim. Geç oldu ama güç olmasın, bir avazda inşallah, sen de tadacaksın sonunda analığı" deyip sarıldı Cevriye Teyzeme. Gören de hepimizi yalayıp yutuyor sanırdı.

Teyzem annemi eliyle itti.

"Saçmalama be, ne bebeği? Ben kendime aldım o sözlüğü" dedi Cevriye Teyzem.

"Nasıl kendine aldın?"

"Kendime aldım işte canım, basbayağı kendime. Adımı değiştiricem. Senin adın Muradiye, ablamınki Cemile, öteki Edibe. Oğlanlar Hayrettin'le Nurettin. Hepinize güzel güzel, bir benimki Cevriye. Geçen takvimde gördüm. Şu yaşıma geldim, bir kere merak etmemişim adımın anlamını. Takvimde kendi adımı görünce okudum. Cefa çeken, sıkıntı çeken demekmiş. Doğduğumdan beri çekmediğim cefa mı kaldı, sıkıntı mı kaldı? Hepiniz ananıza babanıza doydunuz. En küçüğünüz benim, ben okula başlayınca sırayla öldüler. İkisini de hayal meyal hatırlıyorum. En küçüğünüz benim diye hepiniz ayrı ayrı dövdünüz. Bula bula bu Musa'yı bulup evlendirdiniz. Adam hem alkolik hem kumarbaz hem kısır. Hadi bir çocuğum olsa hiç değil evde onunla eğlenirdim, avunurdum. O da yok. Daha ben ne cefa çekeyim? Adımı değiştireceğim. Araştırdım ben onu. Mahkemeye başvuruyormuşsun, değişiyormuş. Musa'nın haberi yok, görürseniz falan sakın söylemeyin. Kendime şöy-

le güzelinden, bahtlısından bir isim seçeceğim" dedi teyzem. Kendisinden beklemediğimiz bir kişisel gelişim açılımıyla kitabın sayfalarını çeviriyordu. Annem elinden kitabı çekti.

"Deli deli konuşma be. O kadar sıkıntıyı hepimiz çektik. Çocuğu olmamış da eziyet çekmiş, laf! Enişten çok iyi bir bok mu sanki? Benim adım Muradiye de her muradıma erdim mi? İsimle olacak iş olsa o Hayrettin hayırlı evlat olurdu, burnu boktan kurtuluyor mu? Nurettin'in yüzü nurlu olurdu, kardeşimiz ama şeytan görsün yüzünü. Manyak manyak konuşma, bu yaştan sonra adını değiştirecekmiş. Ne diyeceğiz bundan sonra sana Sevtap Hanım mı?"

Annem, babamın patronunun karısı Sevtap Hanım'ın evinde çalışmıştı beş sene. Annem için hanımefendilik timsali Sevtap Hanım'dı. Hepimize onu örnek gösterir, "Okuyun da bak Sevtap Hanım gibi olun, donlarını bile ütülettiriyor bana" derdi. Annem dizinden ameliyat olunca çok sevdiği Sevtap Hanım'ın evine gidemez olmuştu. Şimdi teyzemin Sevtap Hanım olacağı korkusuyla bir anda paniklemişti.

"Kararımı verdim, duruşma salı günü. İki tanık istiyorlar, ona da sizi yazdırdım."

"İyi halt ettin."

"Ettim. Gelir anlatırsınız çektiğim cefayı. Yakın tanığı sizsiniz. Bizzat ben buldum Musa'yı dersin hâkime."

"Benim canımı sıkma Cevriye" diye ayağa kalktı annem. Kolundan tutup oturttu onu yengem.

"Aman be ablaaa, denesin şansını. Sen Cevriye demeye devam edersin. Ben zaten abla diyordum, al bak çocukların yarısı hala diyor, yarısı teyze. Gene öyle diyecekler. Bir şey fark etmeyecek. Alsın hevesini. Ne düşündün abla, ne koyacaksın adını?" diye ortamı yumuşattı yengem.

"En baştan söyleyeyim, unutun Cevriye'yi. Yeni adımla sesleneceksiniz. Ama işte çok düşündüm, bulamadım. Beraber seçelim diye getirdim kitabı. Ne zormuş kız insanın kendine isim bulması. Birgül dedim ben ama nasıl olur bilmem?" diye mahcup bir edayla isim önerisinde bulunan teyzemin üstüne atladı annem.

"Sen gülsün de biz diken mi Cevriye? Birgül öyle tek bir tanecik gül olursa olur. Senden önce biz varız" diye hırladı kardeşine. Ölüyordu annem fesatlıktan. Hadi gel beraber değiştirelim adlarımızı abla dese, anında atlayacak, birimiz Birgül, birimiz Nurgül olalım deyiverecekti ama teyzem bu konuda pek davetkâr değildi.

"Zeyneplerin hepsi mutlu oluyor, fark ettiniz mi? Zeynep mi olsam acaba?" diye ikinci bir öneriyi bıraktı masaya teyzem. Bu sefer yengem karşı çıktı.

"Hepsi değil be abla, benim bir arkadaşım vardı rahmetli, senelerce hastalık çekti" diye çizdi Zeynep'in üstünü.

"Figen nasıl?" diye sordum teyzeme. Figen diye öğretmenim vardı benim, çok severdim.

Teyzem sözlükten baktı.

"Dalga mı geçiyorsun sen benimle Hande, Figen de ağlayan demekmiş. Ben ne diyorum sen ne diyorsun? Seninkine baktım, gülen demek. Kişneyip duruyorsun bütün gün, ondan demek ki" dedi teyzem. Ortamın gerginliğinden ben de aldım nasibimi. O da Hande koyacakmış kendi adını ama bir aileye bir Hande yeter diye koymamış.

Böylece saatler süren bir isim araştırmasına kapıldık sülalece. Teyzem ısrarla güllü isimler arıyordu. "Bundan sonraki hayatımda gülmek istiyorum" diyor başka bir şey demiyordu. Gülcan, Gülay, Güler, Birgül, Şengül, Gülgün diye saydık durduk akşama kadar. Hangi ismi seçsek illa birimizden birimizin o isimde bir tanıdığı oluyor, onun da başından türlü badireler geçmiş oluyordu. Teyzem dışında masadaki herkes bu isim değişikliğinin işe yaramayacağını düşünüyordu. Ama yine de teyzeme isim aramak hepimizin hoşuna gitmişti. Kitap masada gidip gidip geliyordu. Her bulduğumuz ismi kendimiz çürütüyor, teyzeciğime öyle hayatını değiştirecek türden bir isim bulamıyorduk. Madem saf bir mutluluk peşindeydik, ismin en ufak bir özlem, hasret, yoksunluk, zahmet, yorgunluk içermemesine özen göstermeliydik.

"Mutlu koyalım madem" dedi annem. "Mutluuuu, Mutluuu, huuu Mutluuu diye çağırırız seni. Her gün mutlu olursun!"

"Onu düşündüm ben ama Mersin'de Mut diye bir yer var. Oralıyım demek gibi olur. Yanlış anlaşılır. O, o anlama da geliyor" dedi teyzem.

Yuh, bunu bile düşünmüş! Mutlu'yu da eledik.

Her birimiz önümüze bir kâğıt kalem alıp yazıp çizmeye başladık. Teyzemi yeniden yaratıyorduk sanki. Öyle bir isim bulmalıydık ki adıyla yaşamalı, her gününü gülerek geçirmeli, hayatta kalan bütün alacaklarını tek tek toplamalıydı teyzem.

Bir ara hepimiz Güneş isminde hemfikir olduk. "Bundan sonraki hayatının her günü güneşli olsun" diye temennilerde bulunduk. Teyzem "Ama akşam olunca güneş de batıyor" dedi.

"İyi artık canım, sen mutlu olacaksın diye güneş de mi batmasın?" diye karşılık verdi annem. Güneş ismini Musa Eniştemin soy ismi dolayısıyla elemek zorunda kaldık. Gider soyadını taşıyan gidesice eniştemizin soyadına hiçbir isim yaraşmıyordu. Sonuçta Güneş Gider olacaksa ismi değiştirmenin de bir anlamı olmayacaktı. Bu sefer nokta nokta Gider diyerek isim aramaya başladık. Nokta nokta olan yere öyle bir isim gelmeliydi ki Cevriye'nin bundan böyle yüzü gülmeliydi.

İki gün boyunca bu isim münakaşası sürdü. Ona layık bir isim bulamadık. Ortaya attığımız isimler beğenilmedikçe hevesimiz kırılıyor, Cevriye de iyiymiş aslında diyesimiz geliyordu. Ailemizin yeni bir bebeği olmuş da ona isim arıyormuşuz gibi heyecanlıydık, ama bebeğin anasına bir şey beğendiremiyorduk. Kendi kendini yeniden doğuran Cevriye Teyzeme bir loğusa hoşnutsuzluğu çökmüştü. Nihayetinde iki gün bir araya gelip isim aradık ve iki günün sonunda teyzemi elinde Kız İsimleri Sözlüğü'yle Musa Gider'in evine uğurladık. Duruşma günü elbet birine karar vermesi gerekecek-

ti. Sonucun ne olacağını üniversite sınavının açıklanmasını bekler gibi bekledik.

Salı sabahı annem ve Cemile Teyzem mahkemeye gittiler. Teyzem yolda kendine harika bir isim bulduğunu, sabah namaza kalkıp ezan okuyup kendine ismi çoktan koyduğunu söylemiş. Mahkeme ister koysun ister koymasınmış... O adını koymuştu bir kere. Bize de adını bağışlar mı diye bekledik ama nazar değmesin diye mahkeme dönüşüne kadar beklememizi söyledi. Yok yere şahit yazılan, olmadık yerde mahkemeye gidecek olan annem teyzeme daldı dalacaktı. "Allah seni bildiği gibi yapsın Cevriye" dedi Cevriye'nin üstüne basa basa... Ne de olsa bundan sonra Cevriye diyemeyecekti de işte ne diyecekti?

Bunu mahkemeden sonra, teyzemin hastane çıkışında bebeğini taşırmış gibi elinde taşıdığı kâğıttan öğrendik. Kendine Gülhayat ismini koymuştu teyzem.

"Gülhayat ismini pek beğendim. Geri kalan hayatımda hep gülerim inşallah. Şimdi adım Gülhayat Gider oldu. Hayatım böyle gitsin inşallah. Ahtım var, eğer bu Musa'yı da boşarsam rahmetli babamın soyadını geri alırım. O zaman da Gülhayat Boyu olurum. Hayat boyu da gülerim inşallllahhhh, âminlerim olsun" dedi teyzem ellerini göğe açıp. Hep beraber âmiiin deyip teyzemin kahkahalarını dinledik. Şaka maka başlamıştı valla kadın gülmeye...

Adını değiştirirse kaderinin değişeceğine yürekten inanan sabık Cevriye, şimdiki Gülhayat Teyzemiz haftasına Musa Eniştemin başka bir kadınla ilişkisi olduğu haberi-

ni aldı. Annem olsa yıkılırdı, teyzem havalara uçtu. "Tevekkeli ortalıkta görünmüyordu kaç zamandır, meğer gönlünü başkasına kaptırmış. İyi olmuş, azıcık da o çeksin Musa'nın kahrını, uğurlar olsun Musa" dedi, enişteni boşadı. Bunu geçmişte de yapabilirdi ama sanki elinden ayağından prangalara bağlı gibiydi. Şimdi ne olmuşsa olmuş, o prangalar sökülmüş, kilitli kapılar açılmış, teyzeme kapıdan elini kolunu sallayarak çıkıp gitmek kalmıştı sanki. Kendisinin kötü de olsa tek geçim kaynağı Musa Eniştemdi. Kendisinin çalışmasına senelerdir izin vermeyen Musa Enişte gidince, teyzem annemin gönülsüz de olsa yönlendirmesiyle Sevtap Hanım'ın evinde çalışmaya başladı. Güler yüzüyle Sevtap Hanım'ın gönlünü fetheden Gülhayat Boyu bir süre sonra Sevtap Hanım'ın kocasının işyerine terfi etti. Orada da güvenilir bir temizlik elemanına ihtiyaç vardı. Maaşı arttı, sigortalandı. Her gün kalkıp işe gitmek, sokağa çıkmak, insanlarla konuşmak ve kimseden herhangi bir şiddet görmemek yüzünde güller açtırdı. Aaaaa, nasıl oldu anlamadık, kendisinin deyimiyle patronun şoförüyle çıkmaya başladı. Adam eşinden seneler evvel boşanmıştı. Öyle böyle derken, aynı işyerinde çalışan babam, "Böyle olmaz Gülhayat, bu işin adını koyun" deyince ad koymakta üstüne tanımadığımız Gülhayat Teyzem, yeni eniştemiz Mesut Gül ile nikâhlandı. Bu kez ne olur ne olmaz diye baba soyadını da bırakmadı. Böylece bundan sonra güleceğine inanan teyzemin ismi perçinlenmiş oldu.

Geçen hafta hepimize "Hadi canıııım" dedirten olay, Gülhayat Teyzemin, Kız İsimleri Sözlüğü'nün yanına Erkek İsimleri Sözlüğü katarak yeniden getirmesi oldu. "Hayırdır kız, Mesut'un da mı adını değiştircen, bu kadar güldüğün

yetmedi mi?" diyen anneme "Yok be ablaaa, Allah bana da nasip etti sonunda" dedi dişlerinin alayını göstererek. Şimdi hep beraber, kız mı oğlan mı olduğunu bilmediğimiz, nokta nokta Gül'e bir isim bulmak gerek.

Kalk Yerine Yat

Kiralık ev ararken bekâr, erkek ve öğrenci olmanızdan daha beter bir şey varsa o da öğrenciliğinizin bitmiş olmasıdır. Bulamayacağınız evi aramaya işsiz, bekâr bir erkek olarak devam edebilirsiniz. Emlakçıya verecek param olmadığından, sahibinden ev arıyor ve buluştuğumuz insanların gözüne girmek için sanki evin değil de benim sahiplerimmiş gibi davranıyordum. Yine de olmuyordu. Vermiyordu vicdansızlar evlerini. Neriman Hanım'la tanışana kadar sonsuza kadar ev arayacağımı düşünüyordum. Ama Neriman Hanım'la tanıştım. Şimdi hem ev hem avukat hem doktor hem para hem iş arıyorum. Neriman'ın gelmişine geçmişine sayıyorum.

"Bir dakika Neriman Hanım, geliyorum!"

Neriman Hanım evi kiraya çıkartmış. Beyaz perdelerin altından ilanı inci gibi bir yazıyla asmış. "Sahibinden Kiralık, Eşyalı, Yapılı Daire, Lütfen 9 Numaranın Ziline Uzun Basınız." Bakınız ne güzel ilan! Sahibinden, eşyalı, yapılı... Size telefon numarası vermiyor. Telefonu ararsınız ve açmazlar endişesiyle baş başa bırakmıyor sizi ilan. "Zile bas ben açacağım" diyor yekten. "Evdeyim zaten de, duymazsam eğer panikleme, uzun bas, ben sana kapıyı her türlü açacağım" di-

yor. İnsanın gönlüne su serpen ilanı görür görmez, 9 numaranın ziline bastım. Size yemin ediyorum, daha zır demeden zırt diye açıldı kapı. Bu kadar otomatik bir otomatik olamaz, parmağım daha zilin üstündeydi! Apartmandan içeriye girdim. Asansöre yöneliyordum ki yukarıdan bir ses duyuldu: "Yürüyünüz, üç kat çıkacaksınız!" Ev sahibinin huyuna gideyim diye yürüdüm. Sürün dese sürünürdüm, uç dese uçardım. Yeter ki bana ev versin. Kapıda karşıladı Neriman Hanım beni. Kızıla boyanmış saçları ve yaşlı vücudunun üzerinde yine de cazip duran kırmızı kadife sabahlığını görünce "Rahatsız etmedim inşallah" dedim gayriihtiyari. "Estağfurullah, olur mu öyle şey" dedi. Ne bileyim ben kadının sabah akşam sabahlıkla gezdiğini!

"Neriman Hanım, yeni ütülemiştim, kapının arkasına astım sabahlığınızı..."

Neriman Hanım kapının önüne çıkmıştı, daire kapısının kolunu arkadan tutuyordu, kapı kapalı gibiydi. "Kedilerim var, kaçmasınlar diye kapıyı kapalı tutuyorum kusura bakmayın, hızlıca girin içeriye" dedi. Ev bakmaya geldim bile dememiştim ha! Paldır küldür aldı beni içeriye. İçeriye girip kapıyı kapattıktan ve şak şak şak diye bütün kilitleri şaklattıktan sonra, "Ben kiralık ev için gelmiştim" diyebildim korkarak. Kapıyı niye kilitliyorsun manyak Neriman?

Evde sayamadığım kadar çok kedi vardı. Hiç de sevmem kedi milletini. Ama şimdi hepsinin boyunu, kilosunu, huyunu, suyunu, adını, sanını sayabilirim. Patilerinin sesini duyuyorum hayvanların, pati sesinden ayırt ediyorum hepsini. Hırıltısını, horultusunu birbirinden ayırıyorum, çoğu gece

yatağımda beş altı kediyle uyuyorum. Verdim Neriman Hanım, verdim Hımbıl'ın ilacını!

Neriman Hanım bana neciyim, kimim, evli miyim, bekâr mıyım, nereliyim, ne iş yapıyorum, kirayı nasıl ödeyeceğim diye sormadı. Kendisi İstanbul'a gidiyormuş, artık orada yaşayacakmış. Zaten aslen İstanbulluymuş da eşi dolayısıyla Ankara'ya gelmiş. Şimdi tabii boşanınca da burada neden dursunmuş. On Ankara bir İstanbul etmezmiş. Akrabaları, ahbapları, eşi, dostu hep İstanbul'daymış. Bundan sonra da oradaki evinde yaşayacakmış. Buradaki evi kiraya veriyormuş eşyalarıyla. Kiraya verdiği gün de ayrılacakmış Ankara'dan. Eşyaları kullanabilirmişim, valizimi alıp gelebilirmişim, o derece hazırmış her şey. Kira ne kadar diye sordum, söyledi. Bütçemin biraz üzerinde kalıyordu. Koca adam oldum, hâlâ babamdan alıyorum ben parayı Neriman Hanım, bu rakam beni zorlar, diyemedim. Biraz bir şey yapabilir miyiz, dedim. O da biraz bir şey yaptı. Zaten kimse bana ev vermiyor, veren birini bulmuşken kaçırmayayım dedim, anlaştık Neriman Hanım'la. Öyle değil mi İstanbullu?

El sıkıştıktan sonra Neriman Hanım uzun bir süre elimi bırakmadı. Ben anaçlığına verdim. Neticede ninem yaşında kadın. Ben de diğer elimi elinin üzerine koydum. Bakıştık öyle uzunca bir süre. Yaşlılık, yalnızlık, kimsesizlik falan dedim. Öylece dikildik koridorda. "Bir kahve yapayım" dedi Neriman Hanım. "Zahmet etmeyin" dedim. "Öyleyse sen yap hadi, nasıl olsa artık senin evin, sen ev sahibisin, ben misafir" dedi gülerek. Nasıl olduğunu anlamadan kendimi Neriman'ın mutfağında kahve pişirirken buldum. Ama mutluydum ya, bana bunlar hiç garip gelmiyordu. Yani o kadar

doğal ki bir kiracının ev baktıktan hemen sonra ev sahibine kahve pişirmesi...

"Tabii Neriman Hanım, köpüğüne dikkat ederim."

O gün kahve içerken Neriman Hanım'a "Sözleşmeyi nasıl yapalım?" diye sordum. "Şimdi şöyle bir şey" diye başladı Neriman Hanım. Ben bu cümle kalıbıyla söze başlandığında da bilirim ki altından bir bokluk çıkacak. Ama önyargılı da olmamak lazım tabii. "Şimdi şöyle bir şey, ben eşimden ayrıyım. Nafaka alıyorum. Şayet sizinle sözleşme yaparsam bir gelir ortaya çıkmış olacak. Herhangi bir gelirim olursa, nafakam kesilebilir. Biz sözleşme yapmayalım, kirayı başka hesaba yatırırsınız ya da elden verirsiniz" dedi. Daha az önce senli benli olmuştuk, birden resmiyete bağladı Neriman Hanım. Ben de kabul ettim. Kesilmesin kadının nafakası, zaten onunla geçiniyormuş. Halden anlayan insanız. Babam benim harçlığı bir ay kesse, üç ay kendime gelemem, diye düşündüm. Kahve fincanını lavabonun içine bırakıp kalktım.

Ertesi sabah valizlerimle geldim Neriman Hanım'ın evine. Okuldan arkadaşlarım mezun olunca dönmüşlerdi memleketlerine. Çok uzak ve pek de anlaşamadığım bir arkadaşımda kalıyordum. Bir an önce gitmem için gözümün içine bakıyordu çocuk. Kovması an meselesiydi. Bununla birlikte Neriman Hanım'ın da gözü yoldaydı, o da beni bekliyordu. Seke seke gittim eve. Neriman Hanım beni kapıda kendi valizleriyle karşıladı. Beni bekliyormuş, hemen çıkacakmış. "Bir depozito falan şey olmayacak mı Neriman Hanım?" diye sordum çekinerek. Sanki istese verebileceğim... "Şimdi şöyle bir şey" dedi Neriman Hanım. "Ben uçakla gideceğim. Malumu-

nuz kedileri uçakta götürmem çok zor. Bir süreliğine sizinle bırakıyorum onları. İlk fırsatta bir ahbabımın arabasıyla gelip alacağım. Mamaları mutfakta. Olur da biterse, siz tedarik edersiniz. Depozito istemez" dedi. Peki, dedim.

"Hayır Neriman Hanım, ben o zamanlar kedi maması ne kadar bilmiyordum."

Neriman Hanım, yine ellerimi uzun uzun tuttu ve gitti. On iki kediyle baş başa kaldım bir evde. Sabahtan akşama kadar kedi kumu temizle, su ver, mama ver, tüy temizle... Neriman Hanım gittikten sonra evi dolaştım. Ne tuhaf bir şey başkasının eşyalı evinde yaşamak. Başkasının yatağında yatmak... Başkasının tabağını çatalını kullanmak... Neriman Neriman kokuyordu yataklar, odalar, koltuklar... Camları açıp güzelce havalandırdım. Güzel bir temizlik yaptım. Neriman'ın tüm izlerini silmeye çalışıyordum evden. Kendime yer bulmaya çalışırken çekmeceleri falan da açtım. Hırsız gibi hissediyordum kendimi. İster istemez karıştırıyordum ortalığı. Yani sonuçta benim de çoraplarıma bir yer bulmam gerekiyor değil mi Neriman Hanım?

Neriman Hanım bana boş çekmece bırakmamış. İnsan biraz ayarlar çekmeceleri dolapları. Bir çekmeceyi açıyorum içinden koca koca sutyenler çıkıyor, öbürünü açıyorum külotlu çoraplar, birinden ne olduğunu anlayamadığım ama jartiyer olduğunu düşündüğüm, böyle değişik değişik külotlar. Hepsini bir çekmeceye doldurup kendime bir çekmece yapayım istedim. Fakat elleyemedim. Dokunamadım hiçbirine. Elime poşet geçirdim, kafamı öbür tarafa çevirdim, külotlu çorapları külotlarla aynı çekmeceye tıktım. Böylece orta çek-

mece bana kaldı. İçine çoraplarımı koydum. Fakat böyle de ne bileyim, Neriman Hanım'ın kocasıymışım da aynı şifonyeri kullanıyormuşuz gibi oldu. İçime sinmedi. Gece yarısı kalkıp çoraplarımı çekmeceden çıkardım. Elime tekrar poşet geçirip Neriman Hanım'ın külotlu çoraplarını ayıklayıp yerine yerleştirdim. Belli ki eve zamanla alışacaktım.

O hafta şansım yaver gitti, iş buldum. Saçma batıl inançlarım vardır. İş bulamayıp bulamayıp bir anda bulmamı, kedilere yaptığım iyiliklere verdim. İşten çıkmayayım diye, hayvanlarla aramı iyi tuttum. Yoksa hiçbirinin sevilecek bir yanı yok. Kapıyı yanlışlıkla açık bırakıp apartman kapısına da şöyle bir kaldırım taşı tutturuversem de, hayvanlar tek tek fiysalar evden diye düşünmedim değil. Ama yapmadım. Sonuçta ben onların yüzü suyu hürmetine iş bulmuştum. Ev tamam, iş tamam, bak nasıl giriyordu işler yoluna. Bir yandan da Neriman Hanım'ın geri dönmesini beklemedim dersem yalan olur. Ahbabıyla birlikte gelseler de versem kedileri diye iç geçirdim durdum.

Babama iş bulduğumu birkaç ay söylemeyeyim, o da para göndersin, ben de maaşı kenara koyayım diye plan yaptım. Aklım sıra para biriktireceğim. Ne gezer! Maaşı da, pederden geleni de tükettim. Neriman Hanım iki ay gelmedi. Bayağı bir para kedilerin mamasına ve kumuna gitti. Neriman bir an önce gelip kedilerini alsa ben de hesabımı bilecektim. Ama gelmek şöyle dursun, ev kirası için bile aramıyordu. Kirayı kesin yerdim. Yememek için Neriman Hanım'ın çekmecede bıraktığı çamaşırların arasına sıkıştırdım parayı. Paranın üstüne Neriman kokusu sinerse alıp harcamam sanıyordum. Artık nasıl bir pisliksem, onu da yedim. Günler geçtikçe

kedileri daha az doyurmaya başladım. Kum işi sıkıntılıydı. Habire kum değiştiriyor, kum alıyordum. Sokaktaki kediler de kuma yapıyor nasılsa, kum kumdur, dedim. Bir gece sokağın başındaki oyun parkının kum havuzundan bir çuval kum yüklenip getirdim. Hayvanlar olmaz demedi hiç.

"Cidden demediler, Neriman Hanım hep siz şımartıyorsunuz bunları."

Derken, başlangıçta kıçımın ucuyla ilişiğim eve gün geçtikçe alıştım, gün geçtikçe yayıldım. Kira da ödemiyordum nasılsa. Karışan görüşen yok, mis gibi yaşıyorum. Tam Neriman'dan umudu kesmiştim ki, bir gün zil çalıverdi. Kimseyi beklemiyordum, ama Neriman'ı da beklemiyordum artık. Ya o geldiyse? Hadi bakalım ne verecektim acaba Neriman'a? O üç katı çıkarken, ben aklımdan çeşitli yalanlar sıralıyordum. Onulmaz bir hastalığa mı yakalansam, eve hırsız mı girmiş olsa, parayı mı düşürsem, bilmiyorum ki ne yapsam? Neriman Hanım kapının önünde, giderken yanında götürdüğü iki valiziyle belirinceye kadar türlü ihtimaller düşündüm. Lakin hiçbirine gerek kalmayacaktı. Neriman valizleri içeriye attı, bana selam bile vermedi. Salondaki yemek masasının sandalyesine oturup bir sigara yaktı. "Bir kahve yap da içeyim, perişan oldum yorgunluktan" dedi. Memleketten annem gelmiş gibi mutfağa koştum. Kahve yapıp Neriman Hanım'ın önüne koydum. Kediler Neriman'ın etrafını sardı. Aklım kedi kumundaydı. Hızlıca gidip kedi kumu alıp değiştirsem yetişir miyim, dedim ama imkânı yoktu.

"Kedileri almaya geldiniz, valla çok iyi baktım", dedim kendimden tiksinerek. "Yalnız kedi kumları bitti dün gece.

Hayvanlar pis kuma yapacaklarına, temizine yapsınlar diye sokaktan kum aldım, şimdi ben de kedi kumu almaya çıkıyordum. İyi ki beklemişim, yoksa kapıda kalacaktınız" diye devam ettirdim maruzatımı. "Ziyanı yok, yarın hallederiz" dedi Neriman Hanım. Kalacak mı? Yoksa gidince İstanbul'da mı halledecek, diye düşünürken o valizini alıp yatak odasına geçti. Benim yatak odama yani. Yani eskiden onun olan benim yatak odama. Yatağı toplamamıştım. Arkasından koştum. "Yatağı toplamamıştım, kusuruma bakmayın" dedim. "Ziyanı yok, toplar dururuz" dedi Neriman Hanım. Aynen böyle dedi, toplar dururuz, ne acelesi var?

Gergin dakikalar geçireceğim salona geçip Neriman Hanım'ın gelmesini bekledim. Gelmek bilmedi. Ne diyeceğimi düşünüp duruyordum. Bir çift lafım olacaktı Neriman Hanım'a. Tamam, hiç kira ödememiştim ama sonuçta evin kiracısı bendim. Öyle çat kapı gelmek de nedir, ayıp değil mi Neriman Hanımcım. Gün görmüş kadına benziyorsunuz, bu yaştan sonra ben mi adap öğreteyim size? Kedileri kapıdan alıp gitmeniz, benim size kahve teklif etmem lazım gelirdi, bu tavrınız hiç yakışık almadı diyecektim. İyi ki zamanında bolca Yeşilçam filmi izlemişim. Ne laflar biliyordum ben öyle! Ama Neriman Hanım, "Akşama ne pişirelim?" diye daldı salona. "Dünden yemek var" dedim, ne diyeyim, başka laf mı bıraktı bana?

"İyi madem" deyip koltuğa oturdu. Yastığı kabartıyor bir de oturmadan önce. Yerleşiyor. Bir sigara daha yaktı cebinden çıkarıp. Bana da ikram etti, aldım ben de. Karşılıklı sigara içmeye başladık. "Ben İstanbul'a bir beyefendi için gittim. Malumunuz, uzun zamandır dulum. Hayırlı bir kısmet diye düşün-

düm. Tabii bilemiyorsunuz, kimin ne olduğunu. Gittim, tanıştık, görüştük. Fakat adam sigara düşmanı çıktı. Ağız tadıyla sigara içemiyorsun evde. Pencereden kafamı uzatıp uzatıp tüttürüyorum. Bu yaştan sonra ne işim var benim pencere önlerinde? Öyle değil mi ama? Yani koltuğa yaslanıp karşılıklı iki sigara içmeyeceksek ne kıymeti kaldı birlikteliğin?" dedi Neriman Hanım. Koltuklarımıza yaslanıp karşılıklı sigara içiyorduk... Neticede adamın beklediği gibi çıkmadığını, kendisinin de geri döndüğünü bildirdi, ev sahibim tüttürük Neriman. Başka gidecek yeri yokmuş, elbette evine dönecekmiş.

"Ben ne olacağım peki?" diye sordum Neriman Hanım'a, çekinerek. "Bir şey olacağı yok, yaşarız beraber, ben gideyim yemekleri ısıtayım" dedi Neriman Hanım. Neriman Hanım ve on iki kedisiyle birlikte yaşamak fikri kalbimin üzerine oturdu. Fakat gidecek yerim de yoktu. Neriman Hanım'ın, koltukta oturup pencereden bakan kocası oluvermiştim birdenbire. O, mutfakta akşam için ikimize sofra hazırlıyordu. Kim ev sahibiydi şimdi, kim misafirdi?

O akşam yemekten sonra Neriman Hanım evde dolandı durdu. Eşyalarını yerleştirdi. Ben de salonda televizyon izledim. Aklımdan türlü türlü şeyler geçiyordu. Televizyona bakıyordum ama hiçbir şey görmüyor, hiçbir şey duymuyordum. Öylece düşünürken içim geçmiş, uyuyakalmışım üçlü koltukta. Neriman Hanım'ın sesiyle uyandım. "Kalk, yerine yat" diyordu bana. Koluma girdi, uyku sersemi beni yatak odasına götürüyordu. Koridorda kendime geldim. "Siz yatak odanıza geçin Neriman Hanım, ben diğer odada kalırım" dedim. Yorganımı, yastığımı, çarşafımı kaptığım gibi küçük odaya attım kendimi. Yatak odasını ikimiz kullanalım de-

sem, ona bile ses etmeyecekti kadın. Öyle bir genişlik seziyordum. Geldiğimden beri neredeyse hiç girmediğim küçük odanın kapısını içerden kilitledim. Ne olur ne olmaz, insanın aklına türlü şeyler geliyor...

Sabah işe gitmek için uyandığımda kahvaltının hazır olduğunu gördüm. Kadife sabahlığıyla beni kahvaltı masasında bekliyordu Neriman Hanım. "Günaydın canım" dedi bana. Bu yaşıma kadar anam dahil kimse bana "günaydın canım" dememiştir. Keyfi yerindeyse "Kalktın mı len" derdi, o kadar. "Günaydın Neriman Hanım" dedim cevaben. Karısına hanım diye hitap eden emekli albay gibi hissediyordum kendimi. İyice öyle hissedeyim diye kaşlarımı da çattım. Neriman Hanım'ın sorularına cevap vererek atıştırdım bir şeyler. "Akşama gelirken kedi kumu al, ben de şöyle güzel bir yemek hazırlayayım bize" diye geçirdi beni kapıdan.

"Neriman Hanım, pencereyi kapatmamın bir mahsuru yoksa, kapatayım."

İşyerinde ne yapacağımı düşünerek geçirdim günümü. Bir an önce ev bulmam gerekiyordu. Depozito, emlakçı parası, eşyalar, Neriman'a olan borç, of Allah'ım işin içinden çıkılacak gibi değildi. On günümü Neriman Hanım'la geçirdim. İyiden iyiye ev arkadaşı olmuştum koca kadınla. Ama o daha ziyade kocası gibi davranıyordu bana. Omzuma hırka getirmeler, yemekten sonra kahve yapmalar, kumandayı bana vermeler, sen seversin diye dolma yaptımlar falan... Buna daha fazla katlanamayacağımı düşündüm. Bir akşam çıtlattım usuldan. "Neriman Hanım, ben size daha fazla ağırlık vermeyeyim. Bir arkadaşımın yanına geçeyim

ev bulana kadar. Kirayı da veremedim, kusuruma bakmayın. Önümüzdeki ay inşallah hepsini toptan kapatırım" dedim, nasıl kapatacaksam artık. Neriman Hanım ağlamaya başladı. Sarsıla sarsıla ağladı karşımda. Beni bırakma diye yalvardı. "Tam alıştım, nereye gidiyorsun, sen de mi terk edeceksin beni" falan dedi. Başıma ağrılar saplandı, mideme kramplar girdi. Ağladıkça ağladı Neriman Hanım. Susması için teselli etmem gerekti. Nihayetinde göğsümde uyuyakaldı. Ne yaşıyordum ben böyle Allah'ım.

Gece yattıktan sonra sabah istediği kadar ağlasın, çekip gideceğime yemin ettim. Gece yarısı polis gelip de, beni yaka paça emniyete götürene dek yatakta sabah nasıl tüyeceğimin hayalini kurdum. Gece kapı çaldı, Neriman Hanım koşarak açtı kapıyı, ben daha ayılmaya çalışıyordum.

"İşte bu memur bey, işte bu. Evime geldi gitmiyor, beni rahatsız ediyor. Ben yalnız yaşayan biriyim, beni rahatsız ediyor, şükür ki yetiştiniz, bana bir şey yapmasından korkuyorum" falan, takır takır sayıyordu yalanları. Yalan diye atladım polislerin yanına. Ama kim dinler. Bastıkça bastı feryadı Neriman Hanım, şikâyetçiyim, dedi başka bir şey demedi. Kendimi anlatmaya fırsatım olmadı, kimse de yaşlı bir kadının evindeki don atlet adamın masumiyetine inanmazdı. Soluğu karakolda aldık. Kiracı olduğumu söyledim. Olanları anlattım. Kira mukavelenamesini sordular. Elbette gösteremedim. Getireyim diyerek vakit kazanacak halim bile yoktu, doğruyu söyledim. Yok dedim, kira sözleşmemiz yok! Ama işte söylediğim doğru, büyük bir yalan gibiydi. Gerisini nezarethanede düşünürdüm. Öyle de oldu.

"Geliyorum, Neriman Hanım, az kaldı!"

Ertesi gün öğleden sonra Neriman Hanım, bir senet imzalamamız şartıyla şikâyetini geri aldı. Senedi imzaladım, çünkü kadına borcum vardı. Karakoldan çıkınca aynı taksiyle eve döndük. Neriman Hanım içeriye girince hiçbir şey olmamış gibi, sofra kurdu. Oturup birlikte yemek yedik. "Çiftler arasında böyle şeyler hep olur" dedi, elimi tuttu yemekte. Hüngür hüngür ağladım ve Neriman gaddarının sigarasını yaktım.

O gece kararımı verdim. Sabah işe diye çıkacak, bir daha geri dönmeyecektim. Borcum borçtu. Çalışır öderdim, ama içine nasıl düştüğümü anlamadığım bu hayata bir gün daha devam edemezdim. Sabah hiçbir şey olmamış gibi Neriman'la kahvaltı ettim. "Gelirken kedi maması ve bezelye al canım" diyerek uğurladı beni. Kaçar adım evden uzaklaştım. İşe gidecek ve bir daha asla buraya uğramayacaktım. Eşyalarım kalsın, umurumda değil diye düşünüyordum. Bu kararlılığım işe gidip de dün gelmediğim için işimi kaybettiğimi öğrenene kadar sürdü. Bir saat sonra işsizdim. Dolandım durdum Ankara sokaklarında. Her sokaktan Neriman Hanım çıkıyordu. Dönercide döner yiyordu Neriman Hanım, kitapçıda kitaplara bakıyor, az ileride pazardan geliyor, evlerin balkonundan gel gel yapıyor, arabalardan kornaya basıyor, her yerde bana bakıyordu. Delirdiğime kanaat getirdim. Ev mi arayayım ben, iş mi arayayım, avukat mı arayayım, para mı bulayım, ne yapayım ben, bilmiyorum ki?

Gece geç saate kadar etrafımdaki Nerimanlardan kaçarak dolandım. Her yerde o vardı, her yerde. Soğuk iyiden

iyiye içimi yaktı. Olmadı yanına kıvrılırım diye düşündüğüm dilencinin bile Neriman çıkmasından sonra, tıpış tıpış eve yürüdüm. Binlerce Neriman'dansa tek bir Neriman iyiydi sonuçta.

"Geliyorum Neriman Hanım, patlamayın a aaa!"

O gece otomatik, ben daha zili çalmadan açıldı. Kapıda bekliyordu kadife sabahlık. Öylece dikiliyor, kapının önünden çekilmiyordu. Sert sert bakıyordu. Burnundan soluyordu. Tir tir titriyordum kapının önünde. Sonunda kadife sabahlık yanağını uzattı. Uzanıp öptüm. Kapı açıldı. Kediler ayaklarıma dolandı. Kedi mamasıyla bezelyeyi unuttum dedim, boynumu bükerek. Diğer yanağa yatırdım bu kez ödemeyi...

Afrikalı kölelere topraklarından ayrılmadan önce son su diye bir su içirirlermiş. Böylece kölenin geçmiş hayatını unutacağına ve yeni hayatına çabuk alışacağına inanırmış ailesi. Mutfağa gidip damacananın önüne çöktüm. İçebildiğim kadar su içtim...

Bu yıl Neriman Hanım'la birinci yılım. İlk sekiz ay iş aradım. Nihayet asgari ücretle de olsa bir iş bulabildim. Neriman'dan esaretimi satın almak için para biriktiriyorum. Özgürlüğümü bana para karşılığında bağışlamasını diliyorum.

"Geliyorum Neriman Hanımcım, geliyorum..."

Değerli Emekliler Derneği

Her şey Nurhan Hanım Teyze'nin, kocası Süleyman Bey'i çok konuşuyor diye evden kovmasıyla başladı. Çocuklarına "Sizin babanız çekilecek dert değil, savulsun gitsin başımdan, vallahi atıcam kendimi camdan" deyip de pencereye doğru yürüyünce, evlatları bir yandan Nurhan Hanım Teyze'yi atlamasın diye tutarken, diğer yandan da Süleyman Bey'e istediği kadar konuşabileceği bir ofis tuttular.

Süleyman Bey emekli bir bürokratımızdı ve ömrünü kendisine tabi insanlara konuşarak, karışarak, kızarak, hep önde, hep göz önünde, hep janti ve haklı olarak geçirmişti. Bunun sonsuza dek böyle devam edeceğine inanıyor, tüm gününü dairede, akşamlarını arkadaşlarıyla sohbette, tatillerini projeler peşinde, geriye kalan günlerini seyahatlerde geçiriyordu. Evle işi yoktu Süleyman Bey'in. Zaten ne çocukların ne de hanımın devlet işleriyle ilgilendikleri yoktu, boşa çene yoramazdı. İlaveten evde, dairedekiler gibi el pençe divan duran da yoktu. Ev halkını etrafına toplayıp düşüncelerini anlatarak alkış toplayamayacaksa, kimse ona haklısın Süleyman Beyefendiciğim demeyecekse, kimseye emir veremeyecekse, hayır, niye gitsin Süleyman Bey eve? Senelerce yatmadan yatmaya açtığı evin kapısını bir gün tamamen açaca-

ğını ve sadece markete gitmek için çıkacağını bilse böyle olmazdı elbette. O da yapardı yatırımını. Ama böyle bir gelecek Süleyman Bey'in zihninde hiç belirmemiş, aklının ucundan bile geçmemişti. Kendisine gösterilen teveccüh öylesine büyüktü ki Azrail gelse makamını elinden alamazdı. Hükümetin değişme ihtimali Süleyman Bey'in değişme ihtimalinden daha yüksekti. Yenisi de gelirse gelsin; kendisi gibi zeki, değerli, akıllı, nerede nasıl konuşulacağını bilen; anıları, tecrübeleri, gezip gördükleri, yaşadıkları ve deneyimleriyle mesai arkadaşlarının beynini kımıl kımıl kemiren böyle bir bürokratı hangi hükümet, ne için istemesindi? Süleyman Bey bundan son derece emin vaziyette geçirdi günlerini; sağa sola yağdı, esti, gürledi. İcabında otel lobilerinde, icabında kebapçı masalarında, çeşitli vakıf toplantılarında, kapalı odalarda, artık siyaset nerede dönüyorsa orada dirsek çürüttü. Gelgelelim, gün geldi istemediler Süleyman Bey'i aralarında. Altmış beş yaşında, gencecik, cevval bir devlet adamını harcadılar ve Nurhan Hanım Teyze'nin dairesine yolladılar. Revizyon adını verdikleri ve kendisinin de yürekten desteklediği sürecin ilk değişen halkası Süleyman Bey oldu. Kalbi kırıldı, öfkelendi, şaşırdı, afalladı, oyuncağı elinden alınmış çocuk gibi ağlayacak oldu, hırçınlaştı. Lakin Süleyman Bey de bilirdi ki devlet kimsenin oyuncağı değildi, bitti demişlerse bitmişti. Mühim değil, diye düşündü, cevher kendisindeydi, illaki ona ulaşmak isteyen birileri çıkacaktı. O sandı ki görevin bir ehemmiyeti yok, herkes yine ona danışacak, engin tecrübelerinden faydalanmak isteyen dostları etrafını saracak ve Süleyman Bey bulduğu her koltuğa devlet dairesindeki koltuğuna oturur gibi azametle oturacak. Lakin öyle olmadı. Kimse arayıp sormadı. Saltanat buraya kadardı ve Süleyman Bey salondaki koltuğa bile rahat oturamadı. Nurhan

Hanım Teyze süpürgeyle, viledayla, paspasla dürterek, durmadan adamın ayaklarını yerden kaldırdı.

Nurhan Hanım Teyze'ye de kızmamak lazım. Seneler boyu başarılı bürokrat Süleyman Bey'in, evde yalnız bırakılmış, düzenli, tertipli, evlatlarını büyüten, mütemadiyen kocasının takım elbiselerini ütülü ve temiz tutan, gerekli görüldüğü durumlarda eşli davetlere katılmak dışında kocasıyla asla dışarıya çıkmamış karısıydı o. Şimdi emekli Süleyman Bey Amca'nın karısı olup televizyon kumandasını onunla paylaşmak istemiyor, sabah hiçbir işi olmadığı halde eski düzenindeki gibi erkenden kalkan, gömleğin üzerine kravatını takan, ceketini giyinip iki dirhem bir çekirdek kahvaltı masasına oturan Süleyman'a sinir oluyordu. "Evden çıkmayacaksın, ne diye bana pantolon ütületip gömlek yıkatıyorsun, otur işte eşofmanınla" diyordu ama Süleyman Bey hayatında eşofman giymiş adam değildi. Onlar, bakanlık heyetleriyle Belgrad Ormanı'na giden ve takım elbiseyle yürüyüş yapıp bisiklet süren insanlardı. Niçin anlamıyordu Nurhan Hanım? Kocası bu alışkanlığı kati surette devam ettirmeye kararlıydı. Nurhan Hanım Teyze bu durumu sineye çekebilirdi, ama Süleyman Bey'in kendisine odacısı gibi davranmasına katlanamıyor, onu salona çağırıp çağırıp "Bir çay alayım Nurhan Hanım", "Bir sade kahve Nurhan Hanım", "Gazetemi sehpanın üzerine bırak Nurhan Hanım" demesine illet oluyordu. Zamanla buna da alışabilirdi ama her çay getirdiğinde kendisini ayakta tutup "Bir keresinde bir heyetle birlikte Yugoslavya'ya gitmiştik, orada da..." diye başlayan anılarıyla kendisini esir alan Süleyman Bey'e süpürgeyle girişip "Beeey, beeeyyyy, sen oralarda mabadını gezdirirken ben burada senin evlatlarının ödevleriyle, has-

talıklarıyla uğraşıyordum" dememek için kendini zor tutuyordu. Nitekim gün geldi, dayanamadı ve kendini gerçekten camdan atma raddesine geldi.

İşte Süleyman Bey'in bunalımdan bunalıma sürüklendiği bu üç senenin sonunda evlatları annelerinin isyanına dayanamayarak babalarına bir ofis tuttular ve işsiz güçsüz Süleyman Bey rahat rahat anılarını anlatsın, diğer işsiz güçsüzler de bunu rahat rahat dinlesin diye bir derneği daha toplum hayatımıza kazandırdılar. Değerli Emekliler Derneği böylece faaliyet hayatına başlamış oldu ve bittabi başkanı da Süleyman Bey oldu. Esasen derneğin adı sadece Emekliler Derneği olacaktı, lakin Süleyman Bey gibi değerli bir büyüğümüze öylesi yakışmazdı, başına değerliyi iliştiriverdi. Güzel de oldu, daire tutuldu, tabela asıldı, masalar, sandalyeler alındı. Evlatları babalarına anahtarı teslim ettikten sonra "Haydi kolay gelsin" diyerek işlerine döndüler; e bu adam şimdi burada ne yapacak diye de hiç düşünmediler. Zira Süleyman Bey her şeyin en iyisini kendisi bilir, kendisi düşünürdü. Nitekim öyle de oldu.

Birkaç hafta boyunca kapının önünden geçen ve tabelayı okuyan herkesin içeriye girip derneğe üye olacağını düşündü. Sandalyesine oturup masanın üstündeki kâğıtları milimetrik hesaplarla düzeltti. İnsanlara neler anlatacağına dair notlar almaya başladı. O kadar çok şey vardı ki anlatılacak. Yurtdışı seyahatlerinin çok ilgi çekeceğini düşünüyordu. Ülkelerin büyükelçilik konutlarının mimari farklılıkları üzerine çok ilginç tespitleri vardı. Buradan başlayacaktı. Bugün bir emekli bunları düşünüp bunlara kafa yormayacaksa, hayır, ne düşünecekti? Lakin ilk hafta gelen giden olmadı. İkinci haf-

ta ofisin önüne bir sandalye çıkardı ve esnafla sohbet etmeye niyet etti. Görevdeyken de severdi esnaf sohbetlerini. Kaç bakan görmüştü Süleyman Bey? Her biriyle neredeyse ülkenin tamamını gezmiş, esnafla sohbet etmiş, hal hatır sormuştu. Bu hususta onlara yabancı olmadığını hissediyor, bu tanışıklığın sıcak bir iletişim kurmak için yeterli olacağını düşünüyordu. Bu sebeple sohbet etmek için hamlelerde bulundu. Anlatmaya onlardan başlayabilirdi pekâlâ. Nihayetinde onların da Süleyman Bey'in engin tecrübe ve yaşanmışlıklarına ihtiyacı vardı. Ama anlayamadığı bir şekilde adamlar sürekli ekonomi konuşuyor ve haber izliyorlardı. Bunca yıl bürokratlık yaptım, ben bu kadar haber izlemedim, ben bu kadar takip etmedim siyaseti, diyordu Süleyman Bey içinden. Bir kasap neden sürekli haberleri izleyip dolar kurunu takip eder anlayamıyordu. Kasabın dolarla işi ne, bir türlü kavrayamıyordu. Herhalde dolar zengini, diye geçiriyordu içinden. Onları bu boş uğraşlardan kurtarmak, günlerine daha anlamlı anlar katmak için sık sık esnafı etrafına toplayıp kahve ısmarlıyor, kahve boyunca anılarını anlatıyor, derneğin faaliyet alanlarından bahsediyordu. Esnaf, Süleyman Bey'in çabasını çok net anlamış görünüyor, yeni komşularının emekli insanları yeniden hayata kazandırma gayretini ayakta alkışlıyor, ancak derneğe üye olmuyorlardı. Çalışıyordu adamlar yahu, emekli değillerdi neticede. Nasıl üye olsunlar? Süleyman Bey'e çalışmayan emekli lazımdı. Bir gün, kargocu Nurettin, "Onlar parklarda oluyor Süleyman Bey, torun falan gezdiriyorlar, oralarda bir dolan istersen" dedi ama böylesi bir iş Süleyman Bey'in asla yapabileceği bir şey değildi. Ne demek efendim, koca Süleyman Bey kalkıp parkta emekli avına mı çıksın?

Üçüncü hafta daireden arkadaşlarını arayarak onları bilgilendirmeyi düşündü, ancak gururuna yediremedi. Sonunda paşa paşa parkların yolunu tuttu. Gazetesini aldı, banka oturdu ve yanına oturan kareli gömlekli adamlarla sohbet etmeye başladı. "Efendim ne işle meşgulsünüz?" sorusuna "Emekliyim" diye cevap verenlere hürmetli bir ilgi, alaka gösterdi. Onlara derneğinden bahsetti. "Emeklilik yaşamın sonu değildir. Yapabileceğimiz daha çok şey var. Hep birlikte deneyimlerimizi, bilgilerimizi, yaşam birikimimizi paylaşalım. Bu bizi çok besleyecektir" kabilinden cümleler kurarak insanları etkileme yoluna gitti. Yalan yok, tam da bunu yapmak istiyordu Süleyman Bey, deneyimlerini, anılarını anlatmak ve karşısındakini beslemek istiyordu ama işte aç değildi demek ki insanlar. Gayet doymuştu memleket bu numaralara. Bıkmıştı insanlar bu dernek işlerinden. Başımıza bir şey gelir kaygısıyla hiçbir yere üye olmak falan istemiyorlardı. Usulca kalkıp uzaklaşıyorlardı Süleyman Bey'in yanından.

Böyle böyle derken bir ay geçti ve güzide derneğimiz tek bir üye bile kazanamadı. Bunun üzerine dernek başkanı, müthiş bir açılım sergileyerek, mahalledeki marketle anlaşma yaptı. Derneğe üye olana alışveriş çeki verecekti. Hemen bir afiş yapıldı, en çok müşteri alan marketin camına asıldı. Milletin, "ruhunuzu doyuracağız, gelin beraber konuşalım" laflarına karnı tok olabilirdi ama açlık başka bir şeydi. Süleyman Bey çok şaşırdı. Senelerdir karşılarında konuşmalar yaptığı, ayağına hizmet götürdüğü, onlar için çalıştığı halkın bu denli aç olduğunu bilmiyordu. İçerledi de açıkçası... O hafta derneğin üye defteri doluverdi. Ertesi hafta Süleyman Bey kampanyanın şeklini değiştirdi. Yeni üye getire-

ne, bir ay boyunca, yan taraftaki çay ocağından günde üç çay bedavaydı. Bu kampanyayla da üye sayısı ikiye katlandı. Elli kadın, iki yüz elli üye Süleyman Bey'e yeter de artardı bile. Nihayetinde beş yüz-altı yüz bardak çaya kendi avenesini kuran Süleyman Bey, masaları birleştirip sandalyeleri çekip anılarını, yurtdışı gezilerini, oralarda gördüklerini, ülkenin nasıl kurtulacağına dair teorilerini, zamanında çok söylediği ama onu dinlemedikleri için bugün bu duruma gelen ülke ahvalinin istikbalini hiç hoş görmediğine dair fikirlerini anlattı ve kendini bir hayli rahatlattı. Ama diğer emeklilere konuşmak için zaman kalmıyordu. Onlar ancak "hakikaten şaşılacak şey", "vallahi pes", "hiç olacak şey mi", "demek öyle" gibi yorumlarda bulunuyor ve çaylarını içip gidiyorlardı. Süleyman Bey inanılmaz mutluydu, konuşmaktan çenesinin ağrıdığı zamanlar bile oluyordu.

Her gün on ikide dernek binasına geliyor, kapıyı açıyordu. Esasen birini tutayım, kapıyı açsın, etrafı hazırlasın, beni kapıda karşılasın diye düşündü ama emekli maaşından ve yıllar içinde edindiği mal-mülkün kira getirisinden gelen para ancak kiraya ve genel harcamalara yetiyordu. İlave bir gidere şimdilik gerek yoktu. Bu kapı açma işini kendisine "Bir devlet dairesinin kapısını kendim açıyormuşçasına azametli ve yüce bir davranış" olarak telkin etti. Öyle ya, tebaası zaten kapıda bekliyordu. Dernek üyelerinden bir hanım, aksatmadan her gün, tam on ikiye on kala geliyor, Süleyman Bey'i kapıda bekliyordu. Tünaydın beyefendi, tünaydın hanımefendi replikleriyle ikisi birlikte giriyorlardı içeriye. Süleyman Bey bu hanımı çok beğeniyor, ola ki ileride dernekte sosyal faaliyetlere falan başladıklarında bu hanımı mutlaka yanında istiyordu. İsmini öğren-

meye henüz tenezzül etmediği bu kızıl saçlı hanım, içeriye girince çantasından cep telefonunu çıkarıyor ve diğer üyeler gelip de Süleyman Bey konuşmaya başlayıncaya kadar telefonuyla meşgul oluyordu. O sırada yapacağı konuşmanın notlarını hazırlayan Süleyman Bey, kadının da bir önceki gün konuşulanlara dair araştırmalar yaptığına son derece emindi. Saat bire doğru diğer üyeler de geliyor ve Süleyman Bey şakımaya başlıyordu. Avrupa seyahatleri, Balkan ülkeleri tahlilleri, Anadolu gözlemleri ve yapmayı planlayıp da henüz hayata geçiremediği projelerden bahsediyordu Süleyman Bey, diğer değerli emeklilere. Yurtdışı seyahatleri şaşılacak bir şekilde kimsenin ilgisini çekmiyordu. Çayı içlerine hızlıca çekip çıkıveriyordu adamlar kapıdan. Oysa ne hoş tespitleri vardı. Hele elçilik konutlarının mimari yapılarındaki farklılıklar... Ama seviyeleri yetmiyordu demek ki. Süleyman Bey onlara da hak verdi. Günler içerisinde konu çeşitliliğini artırmak durumunda olduğunu fark etti. Ülkenin neresinde ne mutlaka görülmeli, hepsini bilirdi Süleyman Bey. Bu konu da çok dikkat çekici olabilir diye düşünmüş, bir süre buradan yürümüştü. Van'da görmeleri gereken Sardur Burcu'nu bir saate yakın anlatmış, salondakilerden biri "Kül başımaaaa! Ele ben Vanlıyım başgan, vallahi gidip görmemişim, sen hiç Van kahvaltısı ettin?" diyerek Süleyman Bey'in kafasını dağıtmış, başkan kafayı toplayıp da Urartuların Van'daki izleri meselesine geri dönene kadar hayli terlemişti.

İnsanlar etrafına dizilip onu dinliyor gözükseler de sohbete ilgi duymuyorlardı. Çabuk dağılıyordu dikkatleri. Süleyman Bey'e göre hani şimdi çocuklarda olduğu söylenen o dikkat dağınıklığı hastalığından bu emeklilerin hepsinde

vardı. Konuya asla konsantre olamıyorlardı. Buna mukabil onun anlattıklarına alternatif olarak ne düşündüklerini ve neye ilgi duyduklarını da bir türlü kestiremiyordu. Siyasete duydukları ilgiyi ise hiç anlamıyordu. Kasabın doları takip etmesi gibi bir şeydi bu. Bırak siyaseti siyasetçi yapsın, halk yaşamaya baksın diye düşünüyor, ülkede olup bitenlerin emekliyi neden alakadar ettiğini bulmacanın en zor sorusuymuş gibi asla çözemiyordu. Lakin insanların suyuna gitmek durumundaydı. Otursunlar ve kendisini dinlesinler istiyorsa o da mecbur birazcık artıracaktı konu çeşitliliğini. Doların neden yükseldiğini, Merkez Bankası'nın faiz kararını falan konuşunca bak nasıl dinliyordu insanlar Süleyman Bey'i... Zamanla buna da alıştı. En çok da muhalif konuşmalar prim yapıyordu. Süleyman Bey bir gün kendisini bir köşeye iten hükümeti hafiften eleştirip kendi içinde ihtilafa düşen bakanlara dair yorumda bulunurken "Eeee iki cambaz bir ipte oynamaz" deyiverdi. Bunun üzerine kendisini dinleyen kalabalıktan ince yapılı, uzun boylu, bıyıklı bir beyefendi ayağa kalkıp "Yooo, biz oynadık valla" dedi. Sözü olmadık bir yerde kesilen Süleyman Bey, "Nasıl?" diyebildi sadece. Salondaki gözler, elinde çay bardağı ile ayağa kalkan, sonradan adının Selami olduğunu öğrendiğimiz beyefendiye çevrildi. "Valla biz oynadık" dedi tekrar adam.

"Rahmetli oldu şimdi, bir Hüsnü üstadımız vardı. Akrobatların piri. Hepimiz işi ondan öğrenmiştik aslında ya, onun kadarını da öğrenemedik diyelim. Sarhoşken bile gösteri yaptığı vardı adamın, öyle böyle değildi. O dedi bir gün gelip bana. Selami, var mısın lan ikimiz beraber yürüyelim, dedi. Üstat dedim, atasözü bile var ya, nasıl yürüyelim ikimiz bir ipte. Sen çık ipe işine bak, ben yokmu-

şum gibi yürü, dedi. Efendime söyleyeyim, deneme yapalım falan dedim ama gerek yok deneme yapmaya, çık akşama ipe yürü, dedi. Olur, olmaz derken düşündüm. Dedim düşsem en fazla ne olur, ölürüm. E o da zaten kurtuluş bizim gibilere. Çıktım akşam ipe. Ama böyle var ya, sırtımdan ter akıyor. Yirmi metredeyiz. Hüsnü Abi de karşıdan geliyor. Adam in midir, cin midir, değdiği yeri titretmiyor bile. Sanırsın yürümüyor, uçuyor. Neyse bakmadım buna hiç. Öyle kendim, tek başıma yürürmüş gibi yürüdüm. Yarı yola yaklaşınca aklıma geldi. E ben buradan yürüyorum, o bana doğru geliyor, karşılaşacağız birazdan. Geri mi döneceğiz? Bir ipin üstünde birbirimize değmeden nasıl yola devam edelim? Herhalde dedim atacak bu beni aşağı. Koydu kafaya da böyle plan yaptı. Bunları düşünürken bir baktım Hüsnü Abi yatıyor ipin üstünde. Ne ara oturdun, ne ara yattın... Dibine kadar vardım. 'Bas geç üstüme' dedi. İnsan üstadını çiğner mi? Çiğnedim valla. Bastım üstüne, ip üstünde yürür gibi yürüdüm, geçtim adamın üstünden. Aşağıda alkış kıyamet... Öbür uca kadar yürüdüm. Dönünce baktım, Hüsnü Abi de kalkmış kendi yolunu tutmuş. Gösteriyi tamamladık. Patron dedi, bir daha yapın. Çok güzel oldu, biletlere bilet, paraya para demeyiz, dedi ama yapmadı Hüsnü Abi. Zaten iki ay geçti geçmedi, öldü adam. Kansermiş, bilmiyorduk. Hep düşünmüşümdür, acaba şansım yaver gider de, düşerim diye mi çıktı o akşam ipe? Hani ölümünü hızlandırmak için. Aslında ayağını bir milim kaydırsa düşer ama kolay değil öyle ipin üstündeyken kendini aşağıya bırakmak. Can en çok, canınla oynarken tatlı... O gün düşmedi, ama iki ay sonra işte, haberi geldi. Dedim öyle dimdik geçmiştir sırat köprüsünden. İyi adamdı. Neyse, yani iki cambaz bir ipte oynamaz, der-

ler ama, oynuyormuş efendim, biz tecrübe ettik" dedi Selami Bey.

Herkes sandalyeyi çevirip onu dinlemeye başladı. Süleyman Bey, Allah rahmet eylesin sözleri arasında "Evet konumuza dönelim" diyerek birkaç kez konuşmasına giriş yapmayı denedi. Ama "Akrobat mısınız beyefendi?" diyen başka bir sesin altında ezildi Süleyman Bey'in sesi.

"Evet, emekli akrobat diyelim. Artık denge falan kalmadı malum. Birkaç kez tökezleyince bıraktım mesleği. Şimdi düz yolda yürürken, bu dizim birdenbire tık ediyor, öyle düşecek gibi oluveriyorum. Yapabilecek bir şey yok haddi zatında, yaşlılık" dedi Selami Bey.

O yaşlılık deyince salondaki herkesin ortak noktası bu olduğu için kafalar sallandı. Bir anda gündem diz ağrıları oldu ve diz ağrılarına bire bir iyi gelen otlar, muhtelif kürler ve bu konuda ihtisas yapmış doktorlar konuşuldu. Süleyman Bey bu dünyada emekli bir akrobatın yaşayabilme ihtimaline, bu akrobatın gelip kendisini bulmuş ve sözünü kesmiş olmasına hayretle bakıyordu. Konuyu toparlayabilmek için:

"İlk defa emekli bir akrobat görüyorum. Şaşılacak şey. Başka bir zaman anılarınızı dinlemeyi çok isterim. Bir keresinde emekli bir maslahatgüzar ile..." diye devam ederken her öğlen on ikiye on kala gelen ve kendisini kapıda bekleyen o pek beğendiği hanımefendi söze girdi.

"E, ben de oryantalim. Yani öyleydim. Şimdi artık ben kime oynayayım, kimler bana baksın?" dedi.

Salondan bir "Estağfurullah" sesi yankılandı. Bütün gözler kızıl saçlı hanımefendiye çevrildi.

"Estağfurullah demeyin ay, öyle... Gerçek bu yani. Geçenlerde bir akraba düğününe gittim. Mesleği bırakalı olmuş on beş sene. Ama müziği duyunca duramadım yerimde. Allah'ım, ayaklarım oynuyor masanın altında, durduramıyorum ki kendimi. Aman be dedim, kalk oyna, kime ne? Çıkıverirsin sahneye, bir anda dağıldı oynayanların hepsi. Biz öyle bizden büyük oryantaller sahneye çıkınca perde arkasından izlerdik, bir yerimiz kımıldamazdı. Ben de sandım, ben çıktım diye herkes çekildi kenara. Meğer videoya çekiyorlarmış, kocakarı delirdi demişler. Benim hayatım böyle geçti. On sekizindeydim ben sahneye çıktığımda. Hangi gazinolarda, kimlerin arkasında çıkmadım ki. Milletin içi giderdi ben dans ederken. Bir keresinde yılbaşı gecesi televizyona bile çıktık üç kişi. Ay ama ne geceydi, ne hazırlandık. Bir yandan oynuyoruz, bir yandan da biliyorum ki bütün memleket o saatte bizi izleyecek, yeni yıla bizimle girecek. Ne saltanat ne saltanat... Ama işte kurt kocayınca köpeklerin maskarası oluyor efendim. Şimdi yüzümüze kim bakar. İyi ki vakti zamanında sigortamızı yatırmışız, yoksa halimiz dumandı şimdi."

Salondakilerin her biri kafa sallıyor, hanımı gençliğinde nasıldır acaba diye tepeden tırnağa süzüyor, yüzünü çıkarabilir miyim acaba diye dikkatle bakıyor, bir yandan da hazır konusu açılmışken emekli maaşlarından dem vuruyorlardı. Süleyman Bey şaşıp kalmıştı. Kadının en kötü ihtimalle bir devlet dairesinden emekli olduğuna yemin edebilirdi. Tam bir özel kalem memuru havası vardı kadında. Ola-

cak şey değildi. Bir de ona dernekte etkin bir görev vermeyi falan düşünmüştü. Buna inanamıyordu Süleyman Bey. Konu dağıldıkça dağılıyor, toplanamayacak bir vaziyete intikal ediyordu. Kadının bıraktığı yerden konuyu yakalayıp emekli maaşından girebileceğini düşünerek;

"Maaşların hali ortada arkadaşlar. Ben de sizlerle aynı fikirdeyim. Fakat emeklilik sadece bir geçim meselesi değil ki. Bizim gibi değerli, önemli insanların..." diye başladı söze ama devamını da getiremedi. Zira bir cambazın ve dansözün hakkını savunacak adam da değildi. Nereden bulmuştu bunlar burayı? Değerli Emekliler Derneği'ydi burası. Akrobatla, dansözle mi oturup kalkacaktı koca Süleyman Bey? Bremen Mızıkacıları'nın ortasına düştüm resmen, diye düşündü içinden. Yok mu bunların arasında öğretmen emeklisi, doktor emeklisi, polis emeklisi yahu, diye bakınırken başka birinin çoktan söze başladığını ve kendisini sollayıp geçtiğini fark etti.

"Hakkınız var hanımefendi" dedi adam, "bendeniz bilfiil otuz beş sene dalgıçlık yaptım. Gemilerde çalıştım. Efendim belgeselcilerle çalıştım. Dalış kurslarında öğretmenlik yaptım. Neler neler... En sonunda balık çiftliğinde iş buldum. O kadar deniz gördüm, bir şey olmadı da gittim o balık çiftliğinde vurgun yedim. O gün oldu, gönderdiler işten. Dediler Hakkı seni emekliye ayıralım. İyi ayırın da Hakkı sonra ne yapacak? Dalgıcım ben yahu! Başka ne iş yapayım, neden zevk alayım? Bütün sualtı belgesellerini izledim şu altı senede. Rus kanalındakileri bile izledim, Rusçam yok. Şu yaştan sonra sigaraya başladım. Şimdi iki kat merdiven çıksam nefes nefese kalıyorum. Lanet gitsin böyle emekliliğe."

Salondakiler "Öyle öyle" diyerek birbirlerini desteklerken Süleyman Bey renkten renge giriyor, sözü geri alamamanın ve esasen kimlerle muhatap olduğunu fark etmenin verdiği sancılı ruh hali ile kıvranıp duruyordu. O sırada çaycı içeriye girdi. Süleyman Bey rahat bir nefes aldı. Biliyordu ki dernekteki emekliler çaylarını alırken susuyor, bana çay kalmaz endişesiyle kapış kapış tepsiye uzanıyorlardı. Bu fırsatı kaçırmayayım diyerek;

"Esasen emeklilerin refahı için yapılması gereken düzenlemeleri benim de içinde bulunduğum bir grup, zamanında..." diye başlamıştı ki çaycı;

"Abi kaçırdım ben çayları almaya gidince. Kimdi o cambaz abimiz?" diye daldı ortaya.

"Bendim" dedi akrobat Selami elini kaldırıp.

"Abi" dedi, "yanlış anlamazsan, tam sana göre bir iş var. Kahvenin oradaki çınarın tepesine bir kedi çıkmış. Bağırıp durur hayvan saatlerdir. Bin tane numara çektim, indiremedim. İtfaiyeyi arayıp da adamları yoktan yere yormayayım diyorum. Bir kere çağırdık, iki sene önce miydi neydi, itfaiyeyi görünce yangın var sanıp kalp krizi geçirmiş teyzenin biri. Teyzeyi kaybettik kediyi kurtaracağız diye. Şimdi yok yere milleti havalandırmayayım. Ağaca çıksam çıkamam, hadi çıktım diyelim inemem. Sen bir baksan, çıkılabilecek gibiyse..." dedi çaycı ama adam daha sözünü tamamlamadan kapının önüne çıkmıştı bile akrobat emeklisi Selami. Derneğin salonundaki herkes ayağa kalktı, Selami'yi izlemeye gitti. Süleyman Bey masasında oturup kaldı öylece.

Ağaca çıkan kediye de, kediyi fark eden çaycıya da, kendisini bulan akrobat Selami'ye de, Selami'yi çağırmayı akıl edene de, Selami'nin peşinden giden insanlara da şaşırarak bakıyor, hiçbir şeye anlam veremiyordu. Nasıl bir muhtaçlıktı bu? Ne olacaktı Selami'yi izleyip de? Hayır gitsin, kediyi kurtarsın gelsin Selami, size ne, diyordu içinden.

Salonda bir tek az önce söz alan oryantal hanımın kaldığını fark etti. Kadın bacak bacak üstüne atmış, Süleyman Bey'e bakıyordu. Kadının oturuşunu hafif meşrep buldu Süleyman Bey. Oysa doğru dürüst oturuyordu kadın. Nurhan Hanım da gelse o da böyle otururdu karşısında. Kadın ben oryantalim deyince, oturuşunu bile beğenmemişti Süleyman Bey, huzursuzca kımıldanıyordu sandalyesinde. Oysa ne olacaktı canım, kadın kalkıp üstüne üstüne oynayacak değildi ya Süleyman Bey'in!

Kadınla daha fazla yalnız kalmamak için "Buyurun, biz de izleyelim Selami Bey'i" dedi ve birlikte dışarıya çıktılar. Selami Bey ağacın dalları arasında kuş gibi sekiyordu. Herkes, dernekten çıkan, pazardan dönen, kahvede oturan, yoldan geçen herkes gözlerini dikmiş akrobatı izliyordu. Selami Bey jübilesini yapıyor gibiydi. Bilerek uzatıyordu biraz da kediye ulaşma anını. Aşağıdakilerin alkış sesleri, nidaları, bravo deyişleri ruhunu okşuyordu. Dakikalar sonra uzanıp kediyi eline aldı ve hayvanı çevik bir hareketle süveterinin içine sokuverdi. Sonra çıkışı kadar takdir edilesi bir inişle indi ağaçtan aşağıya. Kediyi süveterin içinden çıkardı, hayvan fırlayıp kaçtı. Selami Bey sanki az önce ipten inmiş ve sirk gösterisine son vermiş bir akrobat edasıyla selamladı etrafındakileri. Görev tamamlanmıştı. Şimdi artık

derneğe dönebiliriz diye düşünüyordu Süleyman Bey, ama herkes kendi yolunu tutmuştu çoktan. Bir tek oryantal hanım oradaydı. Fırlayıp kaçan, korkusu geçince de geri gelen kediye avucunun içiyle su içirmeye çalışıyordu.

Süleyman Bey, belki su içirme işi bitince derneğe geri döner düşüncesiyle oryantal hanımın yanında durdu. Kadın kediyi sevmeyi bırakınca Süleyman Bey'i fark etmeden, evinin yolunu tuttu.

Müthiş bir yorgunluk çökmüştü Süleyman Bey'in omuzlarına. Şaşıyordu haline. O senelerdir erkenden kalkar, giyinir, dairenin yolunu tutar, bütün gün çalışır, aynı gün içinde iki üç şehir değiştirdiği olur, oradan oraya koşturur, geceleri de arkadaşlarıyla oturup tartışırdı, yine de yorulmazdı. O gün olanlar, kendini anlatamıyor oluşu, kimsenin onu dinlemiyor oluşu, birdenbire karşısına çıkıveren şu Selami denilen adam, yok dansözü, yok dalgıcı, yok daldaki kedisi falan yormuştu Süleyman Bey'i. Dernek binasına döndü ve masasına yığıldı kaldı. Karşısındaki dağınık, beyaz plastik sandalyeleri ve üzerine bırakılmış yarısı dolu, yarısı boş çay bardaklarını izledi. Ne yapıyorum ben burada hissi, Süleyman Bey'in gözlerinden içine doğru ağdı ve tüm vücudunu kapladı. Ömrü boyunca kendini bu kadar yalnız hissetmemişti. Konuşmak istiyordu, dinleyecek kimse yoktu. Çok şey biliyordu, anlatamıyordu. Gördükleri, yaşadıkları, birilerine aktarmak için değilse eğer ya ne içindi?

Çaycı çay bardaklarını almak için girmişti içeriye. Süleyman Bey dalmış, sandalyelere bakıyordu.

"İyi misin dayı?" diye sordu çaycı, Süleyman Bey'e.

Dayı mı?

Süleyman Bey hiç kımıldamadan gözlerini çaycıya dikti bu kez. Kimdi bu adam? Ne diyordu ona? Bir an için zaman durmuş gibi baktı Süleyman Bey çaycıya. O da Süleyman Bey'i izliyordu. Neden sonra;

"Kepçe çalışmaya başlıyor dayı. Herkes oraya gitti, istersen sen de git, caminin oraya alışveriş merkezi yapıyorlar, git izle, iyi gelir" dedi çaycı. Çıkıp gitti sonra.

Süleyman Bey, eve gidecekken yolunu camiye doğru çevirdi. Hakikaten çalışmaya başlamıştı kepçe. Yerden toprağı alıyor, kamyonun kasasına atıyordu. Az önce akrobat Selami'yi izleyen gruptan bazıları yanlarına başkaları da eklenmiş vaziyette kepçeyi izliyorlardı. Süleyman Bey de izlemeye koyuldu. Saatine tekrar baktığında yarım saatini kepçeyi izleyerek geçirdiğini ve o sırada hiçbir şey düşünmediğini fark etti. Her şey silinip gitmişti aklından.

Ertesi öğlen Süleyman Bey derneği açmak için gittiğinde oryantal kadının kapıda beklediğini fark etti. Yine her zamanki gibi en erken o gelmişti. Her gün böyle oluyordu. İlk önce o geliyordu, geçip sandalyesine oturuyor ve cep telefonunu çıkarıyordu kadın. Süleyman Bey notlarını toparlıyordu. O sırada diğerleri de gelmeye başlıyordu. Bu kez kadınla aynı yerde olmak istemedi Süleyman Bey. Bir emekli oryantalle oturup emekli akrobatın ve emekli bilmem kimin gelmesini beklemek istemedi. Kadına görünmeden yolunu

çevirdi. Biraz dolandı sokaklarda. Alışveriş merkezi inşaatının önüne gelince kepçelerin çalışmaya başladığını gördü. Kendine kepçeyi izleyebileceği bir bank buldu. Oturdu ve akşama kadar kepçeyi izledi. Ertesi gün tekrar ve tekrar, tekrar...

Derneğin kapısını açmadı bir daha. Oğlanlara kapatın orayı, diye talimat verdi. Kapattılar. Masanın üstünde kalan notlarını getirip evdeki masanın üstüne koymuşlar. Nurhan Hanım Teyze önce onları vitrine kaldırdı, sonra oradan alıp televizyon dolabının altına koydu. Sonra oraya da yeni tabaklarını yerleştirmeye kadar verdi. Hiçbir yere sığmıyordu Süleyman Bey'in gezi anıları. Sonunda "Bana eski kâğıt lazım Süleyman Bey, eski tabakları sarıp kaldıracağım, gazetelerin boyası çıkıyor, senin şu kâğıtlarla sarıvereyim" diyerek tabaklarını paketledi anılarla. Süleyman Bey pencereden bakarken "olur" manasında kafasını sallayabildi sadece.

Süleyman Bey zamanla kravatsız gezmeye, eşofmanla sokağa çıkmaya, pazar alışverişi yapmaya, kepçelere ilaveten asfalt rulosu izlemeye, kahveye gidip Selami'yle batak oynamaya, kasap dükkânındaki neredeyse tavana sıfır monte edilmiş mini televizyondan haberleri izlemeye, doları takip etmeye ve hayat pahalılığından şikâyet etmeye alıştı.

Bir gün manavda karşılaştığı oryantal hanım, "Ne güzel konuşuyordunuz Süleyman Bey, çok üzüldüm derneği kapatmanıza" dediğinde kadına elini uzatıp tokalaştı onunla.

"Akşamları marketin arkasındaki parkta oturuyorum. Dilerseniz buyurun siz de gelin, hasbıhal ederiz" dedi kadına.

"Hay hay" dedi, oryantal hanım, dansa davet edilmiş bir kadın edasıyla...

Bordo Palto

Paltoyu cadde boyundaki o lüks mağazanın bahçesinde, uzaktan görmüştü. Mağaza caddeden biraz içeriye, bir köşkün içine kurulmuştu. Başını çevirince ne muhteşem bir ev, diyeceğin kadar güzeldi. Nasıl ki bir evi beğendiğinde ona doğru yaklaşıp yakından bakamıyor, karşıdan izlemekle yetiniyor, ancak evle bir bağın varsa adımlarını oraya doğru atabiliyorsan; bu mağazaya da öyle hiza alıyordun. Eğer içeride işin varsa girebiliyordun. Aksi halde karşıdan bakmana bile müsaade etmiyordu. Diğer mağazalarda olduğu gibi vitrine yaklaşamıyor, etiket üzerindeki fiyatları okuyamıyordun. Mağazalarla ve restoranlarla donanmış caddenin ortasında bambaşka bir yerdi burası. Şimdi çalıştığı restorandan önce, aynı cadde üzerinde bir mağazada çalışıyordu Sevgi. O zaman daha önce bu köşk mağazada çalışmış bir başka satış temsilcisiyle tanışmıştı. Orada çalışmak bir ayrıcalıktı. Aslında hepsinde aynı işi yapıyordu: satış temsilcisi. İnsanlar kendilerine kıyafet seçiyor, o da bu size çok yakıştı diye peşlerinden koşuyor, bu da size çok yakışır diyerek önlerini açıyordu. Daha iyi bir mağazada çalışmanın bir ayrıcalığı yoktu, ama öyle olmuyordu. Kızı hemen işe aldıklarını biliyordu Sevgi. O işe alınırken olduğu gibi iki üç kişiyle mülakat yapmamışlardı. Mağazada çalınan müziğin sesini kıs-

tırmıştı kız. "Bu kadarı yeterli, biz orada hep öyle yapardık" demişti. O ne derse kabul edildi. Orada ne yapılıyorsa burada o yapılabilirdi. Bir de kuş seslerinden bahsetmişti. Köşkün bahçesine girdiklerinde kendilerini şehirden başka bir yerde hissetsinler diye kuş sesleri dinletiyorlarmış müşterilere. "Başka bir âlemde, cennette gibi hissediyor insan kendisini" demişti. İşte o dört katlı soğuk ve heybetli köşk mağazanın bahçesinde bir vitrin mankeninin üzerinde görmüştü Sevgi paltoyu. Köşkün önündeki fıskiyeli küçük havuzun yanında dikiliyordu vitrin mankeni. Vitrin yoktu ortalıkta, mankeni giydirip bahçeye çıkarmışlar. Sanki köşkte yaşayan bir eski zaman kadınıymış da şöyle bir etrafa bakınmak için omzuna paltosunu alarak dışarıya çıkmış gibi havuzu izliyordu. Sevgi daha önce defalarca önünden geçtiği ama yaklaşmayı aklının ucundan bile geçirmediği mağazaya kilitlenmişçesine bakıyordu. Ellerini ceplerinden çıkardı. Uzun zamandır bir palto almak istiyordu. Bu, yeni bir palto alayım düşüncesiyle başladığı ve aman ne kaldı ki kışın bitmesine diyerek bitirdiği üçüncü kıştı. Ne bütçesine ne de gönlüne göre bir şey bulamamıştı üç senedir. İşte bu tam gönlüne göreydi. Nasıl da yakışırdı Sevgi'ye... Saçını topuz yapardı hep. Yakalarının da görünmesi lazımdı, açık saçla gezilecek palto değildi. Böyle bir paltoyu giyiyorsan şayet, saçların muhakkak topuz olmalıydı. Yapardı canım, ne olacak topuz yapmak da zor bir şey değildi ya.

Birkaç adım ilerledi Sevgi, mağazaya doğru. Buradan değil o paltoyu, düğmesini dahi alamayacağını çok iyi biliyordu. Yine de mankene doğru adımını attı. Paltonun içindeki kadına beyaz gömlek, siyah etek giydirmişlerdi. Palto kadının omuzlarına atılmıştı. Alıp da kendi omuzlarına atıverse

paltoyu, ne olurdu? Paltoyu içeriden çıkarmak zordu, bin tane alarm öterdi kapıdan çıkarken. Anında yakalarlardı adamı. Ama dışarıdaydı palto. Hava kararmak üzereydi. Mağazadan elinde karton çantalarla iki kadın çıktı. Sevgi'ye bakmamışlardı bile, onu görmeden yürüyüp geçtiler yanından. Oysa oradaydı, aralarında iki üç adım vardı. O kadar görünmezdi Sevgi, mağazadan çıkan kadınlar için. Belki paltoyu alıp yürüse yine görmeyecekti kimse. Palto Sevgi'yi kendine doğru çekiyordu. Birkaç adım daha attı. Birdenbire kuş sesleri duyuldu...

Üzerinden bir yıl geçmişti o akşamüstünün. Bir kışı daha karşılıyordu İstanbul. Havalar iyi gitmişti bu yıl ama son bir haftadır iyiden iyiye bastırmıştı soğuklar. Çizmeler, botlar, kabanlar dolanıyordu bir haftadır sokaklarda. Vitrinlerde çoktan yerini almıştı paltolar. Sevgi paltoyu elinde tutuyordu şimdi. Yumuşacık dokusu, parlak astarı, kumaş kaplı düğmeleri ile Sevgi'nin elindeydi. Askıya asıp asmamakta tereddüt etti bir an. Bir süre baktı paltoya. Arkasındaki sandalyenin üzerine oturdu. Paltoyu kucağına aldı. Çok eski bir zamana yumdu gözlerini.

Babasının çalıştığı fabrika işçilerin maaşlarını vermiyordu iki aydır. Sevgi küçüktü ama anlayabiliyordu neler olup bittiğini. Kahvaltıda sadece zeytin ve ekmek, akşam yemeklerinde ya patates ya makarna yiyorlardı günlerdir. Annesi köye dönelim diye ısrar ediyor, babası önümüzdeki ay iki maaş, üstüne bir de zam alacaklarını, sendikanın işi sıkı tuttuğunu, her şeyin önümüzdeki ay çözüleceğini söylüyordu. Babasına inanıyordu Sevgi. Babalar yalan söylemezdi. Unuturlar, duymazlar, hatırlamazlar ama yalan söylemezlerdi.

Bir öğlen, eski mahallelerinde bir komşularına misafirliğe gittiler annesiyle. Kadın kısır, börek ve un kurabiyesi yapmıştı. Tabağındaki her şeyi bitirdi Sevgi. Diğer çocuklarla birlikte mutfaktaki yer sofrasında yiyorlardı. Çok lezzetliydi hepsi. Kurabiyeden babasına da götürebilmeyi istemişti. Bu fikir aklına geldiğinde kendi tabağındakini yemişti çoktan ama annesine yetişebilirdi belki. Koşarak salona gitmiş, annesinin yanındaki sehpanın üzerinde içinde kısır kalıntılarının olduğu boş tabağı görünce üzülmüştü babası adına. Annesi de çok sevmişti demek. Ama yine de bırakamaz mıydı kurabiyeyi babası için? Mutfağa, diğer çocukların yanına döndü. Mutfak tezgâhının üstünde tepside iki kurabiye duruyordu. Bunlardan birini alıp cebime koysam ne olur diye düşündü. Ufalanırdı ama eve gidince avucunun içinde böyle sıkar, sıkar, sıkar un helvası gibi verirdi babasına. Diğer çocuklara fark ettirmeden alması gerekiyordu ama. Kalkıp tezgâhın üstündeki su sürahisiyle bardağa uzandı. Su içer gibi yapacaktı. Suyu bardağa doldururken "Susadın mı kız?" dedi birisi. Ev sahibi kadındı bu. Başka bir misafirle birlikte çayları doldurmaya gelmişlerdi. Bir yandan çayları doldururken tepsideki o iki kurabiyeyi de atıverdiler ağızlarına. Sevgi elindeki suyu tezgâha dökmüş, ev sahibi de bunun üzerine çocukların hepsine birden kızmıştı. "Çıkın gidin sokakta oynayın hadi, doydu karnınız, ne tıkıldınız içeri?"

Çocuklar sokağa çıkmak için ayakkabılarını giyerken "Aaa ip atlayalım" dedi evin kızı. Balkondan ipi alıp gelelim, diye Sevgi'yi kolundan tutup çekmişti. Kızın peşinden anne babasının yatak odasına girdi Sevgi. Kız yatak odasındaki balkonun kapısını açmaya çalışıyordu tülün arkasından. Nasıl olduğunu anlamadan, makyaj masasının üstündeki altın ren-

gi erkek saatini cebine koyuverdi Sevgi. Kalbi yerinden çıkacak gibi atıyordu. Kız balkon kapısını açamamıştı. Sevgi de girdi tülün altına. Birlikte yüklendiler kapıya. Sonunda açıp ipi aldılar, koşa koşa sokağa çıktılar. Sevgi ip atlamamıştı o gün. Hep ip çeviren olmuştu gönüllü olarak. Atla deseler de atlamıyordu. Yüzü bembeyazdı. Saati yerine koymak istiyordu ama çok korkuyordu. Tekrar içeriye girerse, içerde oturan kadınlar üstünü arayacak, saati bulup annesinin önüne atacaklardı. Evire çevire dövecekti annesi Sevgi'yi. Bunları düşünerek ip çeviriyordu. Biraz sonra annesinin sesiyle yerinden zıpladı. "Hadi yavrum eve gidiyoruz" dedi annesi. O "yavrum" sözü o kadar rahatlatmıştı ki Sevgi'yi... Bir şey olmadığının, her şeyin normal olduğunun işaretiydi bu. Yoksa annesi komşudan saat çalmış Sevgi'ye neden yavrum desindi?

Dünyanın en ağır yükünü cebinde taşıyordu Sevgi. Yol boyunca annesinin elinden tutmuştu. Diğer elini cebine koymuş, saati avcunun içine almıştı. Annesi durup da Sevgi'nin elini değiştirmek, diğer elinden tutmak istese avucunun içini kesen izleri görebilirdi. Saati bir yere atıvermek geldi Sevgi'nin aklına. Ama yol çok kalabalıktı. Sağdan soldan insanlar geçiyordu. Atsa, birisi "düşürdünüz" diye uzatabilirdi. İşte o zaman yerdi sopayı.

Yanakları kıpkırmızıydı Sevgi'nin. Eli de sıcak olacak ki "Ateşin mi var senin?" diyerek alnını yokladı annesi. Ateşlenmişti korkudan. Eve girdiklerinde annesi yıkayacaktı onu. Yıkamak için pantolonunu çıkartacak, pantolonun cebinden yere düşecekti saat. Tir tir titriyordu Sevgi. Çıkarıp kendisi vermeyi düşündü annesine. Bana sakın yalan söyleme, her şeyi anlat, demişti annesi ona bir kere. Söylese

şimdi, kızmazdı belki. Elini cebine attı, saati çıkarıp uzatacaktı annesine. Tam o sırada karşıdan gelen babasını gördü, eve bu kadar erken gelmezdi hiç. Şaşırmışlardı. Adımlarını hızlandırdılar. Babası bir şey söylemedi, annesinin gözlerine uzun uzun baktı. Hiç konuşmadan eve girdiler. Kapıdan içeriye girince "İşten attılar" dedi babası. Mutfak masasına oturdular karıkoca. Sevgi'yle ilgilenmeyi bıraktı annesi. O sırada Sevgi saati çıkarıp kanepenin altına sakladı. Tam zamanıydı şimdi, tam zamanıydı işte un kurabiyesinin. Babasına verir, hem karnını doyurur hem mutlu ederdi onu. Ama yemişti aptal kadın kurabiyeyi, bir kerede atmıştı ağzına. O da öfkeyle almıştı saati. Kurabiyeyi alabilseydi, saati alır mıydı? Kurabiye yoktu ama saatin de tam sırasıydı şimdi. İşten çıkarmışlardı babasını. Bu saat ona çok yakışırdı. Hem belki satarlardı da. Altın saat kim bilir kaç para ederdi? Belki fabrikadaki öbür işçilerin bile parasını öderdi babası bu saatin parasıyla. Çıkarıp götürse saati... Alın bunu üzülmeyin, dese. Ağlama dese içeriden ağlama sesi gelen annesine... Sevgi kanepenin üstünde uyuyakaldı.

Ertesi gün, saati çaldığı evdeki kadından borç istemeye gitti annesi. Köye döneceklerdi, yol parasına ihtiyaçları vardı. Bilet parasını ondan alacaklardı. Babası evde kalıp iş arayacaktı. "Sen çocukla babamlara git, burada perişan olmayın. Ben iş bulana kadar bir şekilde idare ederim. Her şey yoluna girince geri dönersiniz" demişti sabah. Köye dönmek kolaydı da bilet parası bile yoktu. Sevgi evden çıkarken saati de yanına aldı. Kadının evine gittiler. İçeri girince "Tuvaletim geldi" dedi Sevgi. Tuvalete girince cebindeki saati çıkarıp kapının arkasında duran erkek bornozunun cebine koyuverdi. Tuvaletten çıkınca büyük bir yükten kurtul-

muşçasına rahatladı. Babası iş bulmuş gibi, sofrada her şey varmış, fırında un kurabiyesi pişiyormuş, birileri kapılarını bilet parası istemek için çalıyormuş gibi...

Sonra bir daha asla başka birinin eşyasına dokunmadı Sevgi. Yıllarca hiçbir şey değişmedi. Babası iş buldu, işten çıkartıldı. Patates yemeğinin içine bir avuç kıyma atılan zamanlar da oldu. Ama öyle koca bir tabak köfteye dilediklerince çatal batıramadılar. Sevgi liseden sonra çalışmaya başladığında kira ödeme derdinden kurtulabilmek için on yıl krediyle bir ev aldılar. Bu yıl kredinin altıncı yılıydı. Sevgi babasına bir babalar gününde saat almayı çok istedi, ama utancından alamadı. Yanakları kızarıyor, ateşi çıkıyordu her erkek saati gördüğünde. Ev kredisi ödemekten üstüne gönlünce bir palto da alamamıştı. "İyi işte bu üstündeki, kış dediğin üç ay zaten" diyordu annesi her seferinde. Ama bordo palto başka bir şeydi. Belki dört beş aylık, belki daha fazla ev kredisi taksiti ederdi o palto.

Gözlerini açtığında hâlâ elinde duruyordu bordo palto. Usulca oturduğu sandalyeden kalktı. Cebinden bir saç tokası çıkarıp saçlarını topuz yaptı. Paltoyu üzerine giydi. Sahibinin parfüm kokusu sardı burnunu. Sonra usulca çıktı durduğu kapalı panelin arkasından. Sokağa doğru adımını attı. Kimse görmedi kapıdan çıktığını. Yüzüne soğuk hava çarptı. Sokaklar yeni yıl şenliğindeydi. Vitrin ışıkları yanıyor, her yerden bir Noel baba el sallıyor, yıldızlar ışıyordu. Sevgi eskiden çalıştığı mağazanın önünden geçti. Tanımadığı bir taksiciye selam verdi. Bir cadde boyu yürüdükten sonra geri döndü. Çalıştığı restoranın önüne gelince paltoyu çıkardı üzerinden. Saatlerdir durduğu vestiyer, kapının hemen giri-

şindeydi. Kendi bölmesine girip paltoyu yerine astı. Kalbinin sesi içeriden gelen kutlama seslerini bastırıyordu. Yeni bir yıla girmelerine birkaç saat vardı...

Tıkırtı

Sırayla başlayarak; Komiser Nazım, belediye başkanının özel kalemi Furkan, Muhtar Emin, banka memuru Gülhan, Gülhan'ın öğretmen eşi Necmi, Necmi'nin namazında niyazında anası Şerife, büfeci Hakan ve yan komşu Mehtap birer dakika arayla Cemile Hanım'ın aramalarını meşgule atıp "Hay Allah belanı vermesin senin" diyerek telefonu bir kenara fırlattılar.

Komiser Nazım; "155 bana yetmiyor, yok mu yetkili, yok mu buralarda Cemile'ye kol kanat gerecek bir babayiğit" çığlıklarıyla emniyeti bastığında vermişti telefon numarasını Cemile Hanım'a.

Belediye başkanı bir pazar yeri gezmesi sırasında, kendisine "Boyun devrilsin senin belediye başkanı gibi, bir ben mi fazla geldim sana?" diye bağırıp domates fırlatmaya kalkan Cemile Hanım'ın yanına Furkan'ı gönderdiğinde musallat olmuştu Cemile delikanlının başına.

Seçimleri kazanabilmek için evde karısına tepsi tepsi yağlı hamur yaptırıp kapı kapı dolaşan ve kandil tebriki yapan, milli bayramlarda yüzünü kırmızıya boyayıp bir yanağına ay,

bir yanağına yıldız çizerek dolaşan ve kendi seçim müziğini bizzat kendisi yaparak elinde bağlamayla pencere altlarında serenat yapan Muhtar Emin, yine böyle bir mahalle gezisinde kendisini bizzat takdim etmişti Cemile Hanım'a.

Banka memuru Gülhan; on yedi yaşındayken annesinin kendisine cep telefonu aldığı gün, büyük bir heyecanla elleri titreyerek SİM kartı telefona yerleştirmiş, doğal olarak ilk önce annesi Cemile Hanım'ı telefonuna "Annem" diye kaydetmiş, o saniye Cemile Hanım'ın müdahalesiyle bu ismi "Canım Annem Aşkım" olarak değiştirmiş ve o günden bu yana Canım Annem Aşkım yazısını telefonun ekranında sayısız kez görmüştü ki, biz diyelim bin, siz deyin binlerce kez telefonu meşgule düşürmüştü.

Gülhan'ın evlenme teklifine evet diyerek Cemile Hanım'a da sonsuza kadar evet demiş olan öğretmen Necmi'nin yaz tatilleri dışında telefonu meşgule düşürmek için son derece geçerli bir nedeni vardı. Dersteyim diyor, basıyordu kırmızıya anında. Sırf daha fazla derste olabilmek için özel derse başlamış, satranç dersi, matematik dersi, İngilizce dersi, origami dersi, artık bildiği ne varsa onların dersini verip vaktinin tamamını doldurmuş, telefonu sessize alıp gezmeyi bir huy edinmişti adeta. Dersteydi Necmi, her daim dersteydi, kime ne?

Devlet memurluğundan emekli olduktan sonra aralarında en işsiz güçsüz kişi olan Şerife Hanım, yıllar sonra ilk kez namaza durduğu bir gün dünürü Cemile Hanım tarafından aranıp da cevap veremeyince, daha sonra açıklamış, "Namazdaydım dünür" demişti. Cemile Hanım'ın bu cevaba duyduğu hürmet Şerife Hanım'a o kadar iyi geldi ki her seferinde

"namazdaydım" diyebilmek ve bu konuda yalan söylemiş olmamak için kendini dine verdi. Artık hep namazdaydı Şerife Hanım. Yıllardır aradığı iç huzurunu farkında olmadan Cemile Hanım sayesinde bulmuştu.

Mahalleliyi büyük marketlere göndermeyip yolunu çeviren ve "Yürüme boş yere, aradığın her şey bende de var" diyerek her seferinde ürünleri iki katı fiyatına millete kilitleyen büfeci Hakan "Her şey için arayabilirsiniz Cemile Hanım, eve de getiririm ürünleri, servis hizmetimiz var" diyerek Cemile Hanım'ı rehbere eklediği günden beri servis dışında her şey için aranmıştı.

Ve yan komşu Mehtap... Mehtap'ın telefonu diğerleri gibi çalmıyor, titriyordu. Diğerlerinin telefonunun mesaj kısmı Mehtap'ınki kadar dolu değildi. Onu mesajla da taciz ediyordu Cemile Hanım. Kapısına mektup yazıp bırakıyordu. Sağır ve dilsizdi Mehtap. Yine de Cemile Hanım ara sıra Mehtap'ın kapısını yumrukluyordu.

Mehtap duymuyor, Cemile Hanım da hiçbir şekilde durmuyordu...

Kızı Gülhan evlendiğinden bu yana yalnız yaşıyordu Cemile Hanım. Kendisine kalsa Gülhan'ı evlendirmez, evlendirirse de muhakkak suretle kızıyla birlikte yaşardı. Bu konuda kararı kati idi Cemile Hanım'ın. Bunu Gülhan'a da defalarca söylemiş, hangi diziden duyduysa artık tam da öyle bir üslupla boynunu havaya kaldırıp "Bu konuda kararım kati Gülhan" diyerek halini beyan etmişti. Gülhan ne yaptı peki? Gülhan evden kaçtı. Bir daha da o eve geri dönmem di-

yerek kapıyı çekip gitti ve Necmi'ye evlenme teklifi etti. İlk bir yıl annesinin telefonlarına cevap vermedi. Numarayı değiştirmek aklından geçse de yapamadı. Sonuçta o kadar vefasız bir evlat da değildi. Evden ayrıldıktan bir yıl sonra yine mutat olduğu üzere saat başı çalan telefonlardan birini derin bir nefes alarak açtı Gülhan, "Efendim anne" diyerek. Bir yıl sonra kızının sesini duyan Cemile Hanım sanki daha o sabah uğurladığı kızıyla konuşuyormuş gibi "Akşama kıymalı pide yaptım, erken gel" diyerek talimat verdi Gülhan'a. Gülhan Necmi'yi ve kayınvalidesi Şerife'yi de yanına katarak çaldı annesinin kapısını. Hiç öyle Şerife'nin beklediği gibi sarılma, kucaklaşma, hasret giderme, yahut kavga, gürültü, gerginlik olmadı. Yalnız Cemile Hanım sürekli Şerife Hanım'ı dürterek "Siz de duydunuz mu dünür tıkırtıları?" dedi durdu tüm gece. Tıkırtı falan duymuyordu dünür. Ama duydum, dedi nezaketen. Demez olaydı. Öyle duymadığın tıkırtıya duydum dersen o telefonları açacaksın, namazdayım deyip telefonu kapamayacaksın, Cemile'yi yüzüstü bırakmayacaksın, Cemile'yi sağda solda bizim dünür de deli diye anlatmayacaksın, sahip çıkacaksın Cemile'ye, arka çıkacaksın, dünürüm ben hep yanındayım, gerekirse gel bizde kal, bak ben de yalnızım, sen de yalnızsın, ikimiz geçinip gideriz, ben seni korurum kazadan beladan, hırlıdan hırsızdan diyeceksin! Aaaaaa! Yok öyle Cemile'ye sırt dönmek! İyi be şunlara bak. Bakkalından muhtarına, damadından kızına, dünüründen müdürüne kadar herkes meşgulü bastı Cemile Hanım'a. Gel sen bana anlat Cemile Hanım. Dinlerim ben seni. Söyle, nereden geliyor tıkırtı?

"Yatak odasından. Bu sefer vallahi de billahi de yatak odasından tıkırtı geliyor. Hadi ötekiler yalan olsun, ama bu kez

hakikaten var tıkırtı! Bacaklarım açılsın diye yürüyüşe çıktıydım. Bilirsin, her gün aynı saatte çıkarım. Muhakkak 40 dakika yürürüm. 41. dakikada dönüşe geçerim. Bu telefonlar harika şeyler. Attığım adımı hesaplıyor. Alarmı kuruyorum, beni tam 40. dakikada uyarıyor. Yeter zaten benim yaşımda kırk dakika. Bugün de evden çıkmadan bütün pencereleri tek tek dolandım, hepsini kontrol ettim. Kapıyı altından üstünden kilitledim. Kapıyı okuyup üfledim. Apartman kapısını da kapattım. Arkama baka baka yürüdüm. Parkın oraya gidince bir ter bastı, bismillahirrahmanirrahim dedim, ne oldu öyle bir anda. Kaldırıma çöktüm. Ter böyle sırtımdan aktı sanki, kalbim hızlandı. Iı ıı hhh dedim, yürüyüş falan yalan bugün. Dön kızım Cemile sen evine dedim. Eve yürürken açıldım, geldim kendime. Geri dönüp yürüyüşe devam etmek aklıma geldi ama dinleneyim dedim. Allah'ın emri değil ya bu yürüyüş canım, bir gün de olmayıversin. Anahtarı yerine astım. İşte o an, sana yemin ediyorum bak, tak diye bir ses geldi yatak odasından. Biri birkaç adım attı sanki, sonra bir gıcırtı duydum. Çakıldım kaldım ben kapının önüne. Hemen cebimden telefonumu çıkardım. Önce Komiser Nazım'ı aradım. E, onu arayacağım tabii. 155'i arayıp da onları çağırana kadar Nazım gelsin dedim. İşi bu değil mi Nazım'ın? O meşgule atınca belediye başkanının özel kalemi Furkan'ı aradım. Neticede halkın huzurunu sağlamak onların görevi değil mi? Boşuna mı seçtik başkan beyi? Emin'e ne demeli? Beni seç, beni seç diye dolandı durdu pencere altlarında kaç gece. Al, seni seçtim de ne işe yaradın Emin? Her gelene ikametgâh ilmühaberi vermekle muhtar olunmuyor Emin Efendi! Mahallelinin sorunlarına çözüm bulacaksın, derdine derman olacaksın. Hadi bunlar el insanı. El elin eşeğini türkü söyleyerek çağırır, kendi eşeğimi arayayım dedim. Gülhan köpeği-

ni aradım. Açmadı. Kocasını aradım. Açmadı. Derstedir kesin. Anasını aradım. Açmadı. O da namazdadır. Yapıştı seccadeye o kadın. Büfeci Hakan'ı aradım açmadı. Tek çarem yan komşu Mehtap kaldı. Onu aradım. Açmadı. Kapısını yumrukladım, duyuramadım sesimi. Yok başka kimsem, yok. Koca dünyada başka kimsem yok, kimi arayayım ben? Dul kadınım. Gidip yan dairedeki Hilmi Bey'in kapısını mı çalayım? Yedi kat elden mi medet dileyeyim. Ha? Söyleyin bana ben kime gideyim?"

Cemile Hanım'a bu gaipten sesler musallat olalı dokuz on sene oldu. Önce geceleri başka odadan sesler duymaya başladı. Yatağından kalkıp bakamazdı. Kapı açıldı kapandı sanki diyerek Gülhan'a seslenmeye başladı. Gülhan bir gün bile yatağından kalkıp bakmadı. Sabah uykusuz gözlerle kızına duyduğu sesleri anlatan Cemile Hanım'a Gülhan senelerce "Kim niye girsin bizim evimize?", "Bitlerimizi mi çalacaklar bizim?", "Seni kaçırmaya gelmişlerdir" diye cevap verdi. Bir psikologla Cemile Hanım hakkında enine boyuna konuşunca kadının ilgi istediğini, dikkat çekmek için böyle yaptığını öğrendi Gülhan. Yalnız kalma korkusu vardı annesinin. İlgilenilmeliydi mutlaka. Gülhan, Cemile Hanım için birkaç sinema bileti aldı, ikisine gittiler, biri kaldı. Sonra da çekti gitti Gülhan evden. Zaten oldum olası sıkıntıya gelemeyen bir kızdı. O da gidince kocayı erkenden boşayıp ömrünü Gülhan'a adamış ve gayet boş bir yatırım yapmış olan Cemile Hanım; bin bir mücadeleyle elde ettiği babadan kalma emekli maaşı ve gaipten gelen sesleriyle bir başına ortada kaldı.

Sesleri duymaya başladığı ilk günlerde, önceleri emniyeti aramak geldi aklına tabii. Polis Cemile Hanım'ın birkaç

aramasına karşılık verdi. Kapının önünde ekip arabası bekledi birkaç gece. Fakat apartmana dışarıdan gelen giden olmadı. "Eviniz beşinci katta Cemile Hanım, tırmanıp gelebilmesi mümkün değil kimsenin" dedi polis memuru. Geldiler, geldiler, gelmez oldular. Ne yapsın, Cemile Hanım da soluğu karakolda aldı nihayetinde. Nazım'la o gün tanıştılar. Komiser Nazım konuyla bizzat ilgileneceğini söyledi. Dediğini de yaptı. Cemile Hanım'ı evinde ziyaret etti. Kapıyı kontrol etti. Pencereleri kontrol etti. Bir şey yoktu evde. Yine de kapı kilidini değiştirmeyi önerdi. Cemile Hanım'ın öyle yeni bir kilide ayıracak bütçesi yoktu. Kilit dediğin dünya para. Nazım'ın gönlü zengindir, çağırdı çilingiri, bastı parayı, değiştirdi kilidi. Cemile Hanım'ın yüreğine su serpildi. Bir iki gün de tıkırtı duymadı Allah için. Ama sonra yine başladı. Her seferinde Nazım'ı aradı. Nazım birkaç aramadan sonra telefonları açmadı. Cemile Hanım kesin kafadan kontaktı.

Çareyi belediye başkanında aradı Cemile Hanım. Başkan konuyu Furkan'a havale etti. Dediği de oldu. Furkan'ın başının etini yiyerek, oturduğu mahalleye bir güvenlik kamerası koydurmayı başardı Cemile Hanım. Tıkırtı duyduğu her gecenin sabahında kamera izlemeye gitti belediyeye. Dizi izler gibi oturup çayını içti, kamera görüntüsü izledi manyak Cemile. Furkan'ın talimatı üzerine belediyeden içeriye sokulmaz oldu nihayetinde. Haber muhtara tez ulaştı. O da döndü Cemile'ye sırtını. Devletin tüm kapıları Cemile Hanım'a böylece kapandı.

Gündüz yaşanan tıkırtılara büfeci Hakan'ı çağırmaya karar verdi Cemile Hanım. Hakan üç beş geldi gitti. Sonrasında Cemile Hanım'ı bir doktora gitmesi konusunda ikna etti.

İlgilenmedi desek yalan olur. Bakın gerçekten, Gülhan'dan daha fazla ilgilendi Hakan Cemile Hanım'la. Erkek kardeşi devlet hastanesinde mutemet olarak çalışıyordu. Önce kulak burun boğazdan randevu aldılar. Kulağa şöyle evire çevire bir baktırdılar. Kulakta bir şey çıkmadı. Büfeci Hakan, kardeşine "Sen bunu hiç gezdirme, götür bunu deli doktoruna, kadın manyağın önde koşanı" dedi. Bunlar da psikiyatri servisinden randevu aldılar. Cemile Hanım hastalığını kabullendi. Bir kutu ilaçla döndü eve. Başta yok benim bir şeyim demişti ama iyi de geldi ilaçlar. Uzun zamandır ilk kez derin ve güzel uykulara erdi Cemile Hanım.

Kendisini daha küçücük çocukken bırakıp giden ve ancak yıllar sonra emekli maaşından nasiplenebildiği babasına, buncağızı anneannesine bırakıp kocaya kaçan anasına, Cemile'yi başından savmak için hayırsızın biriyle evlendiren anneannesine, bir gün olsun gün yüzü göstermeyen kocasına, boşandı diye Cemile'ye sırtını dönen bütün akrabalarına, çeke çeke babasına çeken Gülhan'a, Komiser Nazım'a, belediye başkanına, Furkan'a, damada, dünüre, muhtara, konuya komşuya ilenmeden uyumaya başladı sonunda. İlaç iyiydi ama yan etkileri de fenaydı hani. Hiçbir şeyi koyduğu yerde bulamıyordu Cemile Hanım. Dikiş dikiyor, makarayı bir yere koyuyordu. Sonra koyduğu yeri hatırlamıyor, akşama kadar makara arıyordu. Bulmaca çözüyordu. Kalemi bulmacanın üstüne koydum diye hatırlıyordu. Ama bulamıyordu. Sonra kalemin peşine düşüyordu. Gülhan'a göre anası böyle böyle yedi kafayı. Gülhan'a "Annem şizofren" demek kolaydı tabii. Sağda solda hava atar gibi anlatıyordu bir de. Annenin şizofren olduğunu söyleyip kendini mağdur göstermek, annemle babam boşanmış, ben babasız büyümüşüm, annem de şi-

zofren zaten, benim senden başka kimsem yok, beni bırakma Necmi diye diye adamın dibinde ağlamak iyi tabii Gülhan Hanım. Bir gün olsun kalkıp da baktın mı? "Hani annem, nereden ses geliyor, gel birlikte bakalım, bütün kapıların arkasını birlikte kontrol edelim, bak gördün mü, kimse yok, birlikteyiz, ben senin yanındayım, asla yalnız kalmayacaksın, ben evde olmasam bile hep senin yanındayım" diyerek kadına bir gün güven verdin mi? Vermedin! Gel birlikte bakalım Cemile Hanım biz seninle. Gel gir koluma, birlikte gidelim yatak odasına. Bakalım, kontrol edelim. Bir şey olmadığını görelim, emin olalım Cemile Hanım. Gel gidelim, hadi canım.

Cemile Hanım'ın aradığı bu kadar güvendi ha. Bu kadar arkalanmak... Bu kadar inansalar yetecekti garibana.

Cemile Hanım, mutfağa gidip bıçağı aldı. Saplayamaz kimseye ama, dursun elinde. Usul usul yatak odasına doğru yol aldı. Kalbi yerinden çıkacak gibiydi. İlk kez bu kadar yakından duymuştu sesleri. İlk kez bu kadar emindi. Dokuz senesi vardı bu ses işinin, ilk kez bu kadar gerçekti. Komisermiş gibi daldı yatak odasına, bir tekme savurdu kapıya. Belediye başkanıymış gibi dikti omuzlarını. Gülhan'mış gibi gaddardı o an. Damatmış gibi umarsız, dünürmüş gibi imanlı, Mehtap'mış gibi sessizdi... Gardırobun kapısı aralıktı işte. Cemile Hanım kapıları asla aralık bırakmazdı. Bu bir gardırop kapısı bile olsa, bırakamazdı. Çekmecelerin bile içinde biri olduğunu düşünüyordu zavallı. Yutkundu. Gözyaşı gözünün ucundaydı. Yapayalnızdı Cemile Hanım. İnşallah biri vardır da beni öldürüverir diye geçti içinden. Öldürsün de bitsin bu çile... Dudağı büküldü. Kalbi iyice hızlandı. Ömrü kimsesizlikle geçmiş Cemile Hanım'ın hayatında belki de ilk

kez bu kadar çok "kimseye" ihtiyacı vardı. Korkma Cemile Hanım, ben yanındayım senin. Başlarım komisere de, başkana da, Furkan'a da, Gülhan'a da, Emin'e de, damada da, dünüre de, büfeciye de, doktora da... Aç gardırobun kapağını bıçağın ucuyla canım... Açınca kaç geriye, bıçağı dik karşıya!

"A aaa Hilmi Bey, sizin burada ne işiniz var Allah aşkına!"

Bir çığlık atıp yere yığıldı Cemile Hanım. Bayıldı. Bıçak elinde kaldı. İntihar süsü verilmiş bir cinayetin kurbanı gibi yerde yatarken Cemile Hanım, Hilmi Bey dolaptan çıktı. Bu sefer saati ayarlayamamıştı. Cemile Hanım'ın yürüyüşte olması gerekiyordu. Erken gelmesi beklenmiyordu. On senedir bir gün olsun teklememişti Cemile Hanım'ın saati. Bugün çuvallamıştı Hilmi, yatak odasında kalakalmıştı. Cemile Hanım'ın üzerinden atlayarak koşar adım yatak odasından çıktı. Tam o sırada bir şey unuttuğunu fark ederek geri döndü ve makyaj aynasının üzerinden bir tane tel toka alıp cebine attı. Sonra da on sene önce, henüz kimse bu eve taşınmamışken, büyük bir ustalıkla yaptığı duvardaki gizli küçük bölmeden sürünerek kendi dairesine yollandı. Hilmi Bey zengin, ciddi, haza beyefendi ve kimsenin asla toz konduramayacağı bir kleptomandı.

Kalk Cemile Hanım kalk. Birkaç sene de manyaklığı, kontaklığı, ruh hastalığı yetmedi, şimdi de konu komşuya sardı yaftası yiyeceksin. Üzgünüm ama bir süre de bununla baş edeceksin. Kalk hadi canım. Kalk da ara ilk önce Komiser Nazım'ı, sonra Furkan'ı, sonra muhtarı, sonra Gülhan'ı... Kalk da ara yalnızlığını...

Şimdi Rahatladık

Bugün İsmail'in doğum günü. Bizim için, ülkenin bütün algoloji profesörleri, beyin cerrahları, nöroşirurji doçentleri, nöroloji uzmanları, devlete ve özele ait bütün hastanelerin MR cihazları, akupunktur iğneleri, psikiyatristleri ve psikologları, yetmedi hacıları, hocaları ve dahi farmakoloji dünyasının bütün ağrı kesicileriyle, dünyanın tüm bitki özleri ve tabii alternatif tıbbın bilumum çözümleri bir yana, İsmail bir yanadır.

Gerçi konumuz İsmail değil ama, ben konuyu hep bir şekilde İsmail'e getiririm. Bugün ekonomiden mi bahsetmek istiyorsunuz, o konu İsmail'e gelir. Turizmden mi konuşacağız, mesele İsmail'de düğümlenir, sanattan dem vuracaksak konu bir şekilde İsmail'e bağlanır. Sonuçta ekonomi de, turizm de, sanat da elektrik sektörüyle bağlantılıdır, İsmail de görüp görebileceğiniz en iyi tesisatçıdır. Bununla birlikte rahmetli babam üniversitede felsefe profesörü, annem ise bizzat filozof olduğunu düşünen bir ev hanımıdır.

Hikâyemizin ana karakteri annem. Olay annemin başından geçiyor ama bütün mesele babamın gidişine endeksli olduğu için rahmetliyi biraz yattığı yerde rahatsız edeceğim.

Ne diyelim? Dua yerine geçsin... İsmail'i sorarsanız konu zaten oraya bir şekilde hep gelecek, tahmin edersiniz.

Bir tanesi ben, diğerleri benden büyükler olmak üzere dört çocuğu, eşi bulunmaz bir eşi ve çenesiyle cümle âleme nam salmış kayınvalidesi ile üç odalı bir evde yaşayan garibân bir profesördü babam. Evde bitmeyen bir gürültü, dinmeyen bir uğultu hâkimdi. Bir evde herkes mi çok konuşur, evet, herkes çok konuşuyordu. Ben evimize hâkim olan o uğultuyu o zamanlar hiç duymuyordum. Şimdi ne zaman çok çocuklu bir eve girsem, iliklerime kadar duyuyorum. Anında kaçasım geliyor. Bu sebeple tek çocuk yaptım, bu kararımdan da son derece memnunum. O kalabalık ve uğultulu evde gece illa birinin karnı, başı, dişi ağrır, biri tuvalete kalkar, öksürür, aksırır, altına kaçırır, yani illa bir vukuat yaşanır, annemle babamın uykusu kim bilir kaç kez bölünürdü. Sabah namazına kalkan ve uyuyan insana zerre saygısı bulunmayan anneannemin öksürükleriyle başlardı sabah. Babam erkenden kalkar, giyinir, anneannemin sohbet ihtiyacını karşılardı ki annem biraz daha uyuyabilsin. Babamı sanıyorum hiç pijamayla görmedim. Uyandığımızda çoktan giyinmiş ve anneannemin yanında yerini almış olurdu.

Evimizin gece herkes yatıncaya kadar süren sonsuz bir telaşı vardı. Çarpan kapılar, çalan kapı zilleri, çekilen sifonlar, ağlamalar, gülmeler, sorular, cevaplar, istekler, gıcırdayan parkeler, anneannemin son ses izlediği diziler, alt kat komşumuzun oklavayla tavana vuruşları... Ben babamın yerinde olsam sabah kalkar, doğru fakülteye yollanır, işim olsun olmasın akşama kadar odamda oturur, "Makale ye-

tiştiriyorum" bahanesiyle eve herkes uyuduktan sonra dönerdim. Kaldı ki kendi evliliğimde tam olarak bunu yaptım. Fakat babam öyle değildi. Evden çıkabileceği en geç saatte çıkar, öğle aralarında eve gelir, eğer dersi yoksa fakülteye gitmez, gittiyse gelebildiği en erken saatte gelirdi. Çünkü babam annemi çok severdi... Bununla birlikte İsmail de beni çok severdi.

Evde dört çocuğun işine, yemeğine, ütüsüne, temizliğine koşturan anneme nasıl yardım edeceğini şaşırırdı babam. Ütü yapar, bulaşık yıkar, yemek pişirir, bizimle ilgilenir, anneannemi doktora götürür ve her pazar alışverişinde muhakkak annemin yanında olurdu ki annem pazar arabasını tek başına çekmesin. Başka babalar gibi eline kumandayı alıp koltuğa yayıldığını hiç görmedik. Orası babanızın yeri diye yerimizden kaldırıldığımız hiç olmadı. Nüfusumuz arttıkça ve evde kapladığımız alan genişledikçe biz babamın hayatından yedik. Önce tek başına kalabileceği tek odayı, sonra kitaplığını, sonra çalışma masasını, nihayetinde çekmecelerini bile bize devretmek zorunda kaldı. Bizim bu yayılmacı politikamız bulunduğu her yeri bir çalışma odasına çevirebilme kabiliyeti kazandırdı babama. Bu, bazen yatağının üstü olurdu, bazen salondaki sehpalar, bazen mutfak masası. Bazen balkona çıktığımızda, kediler gibi bir minderin üzerine oturmuş yazı yazarken görürdük onu. Yine de şikâyet etmezdi. Yeter ki Ayla'nın yakınında olsun. Keşke ben de hep İsmail'in yanında olsaydım, ama olmadı.

Babam evlilikleri boyunca annemin arkasından bir gölge gibi dolandı durdu. Ona karşı duyduğu şey sevgi miydi, aşk mıydı, yoksa merhamet miydi anlamak güçtü bizim için.

Bunu hiç bilemedik. Hep anneme teslim etmesi gereken bir hak varmış gibi yaşadı. Bir elinde tahta kaşık, bir elinde kitabı ile ocağın başında yemek yapan babam, annemi görür görmez "Bak burada şöyle diyor, sen ne diyorsun Ayla?" diye söze başlar, kendisiyle evlenebilmek için okulu bırakan karısına satırlar okurdu kitabından. Her akşam karşılıklı içerken çaylarını, "Bak göreceksin seni çok rahat ettireceğim Ayla" diye anneme göz kırpar, "Ben rahatım yahu" diyen anneme "Değilsin, değilsiiiin, sen rahatı sonra göreceksin, hele bir çocukları büyütelim" diye takılırdı. Babam için annem, eli sıcak sudan soğuk suya değmemesi gereken bir kontesti. Sonuna kadar da hak ediyordu kontesliği, ama işte o kontes beni, "Tesisatçıya kız verilmez" diyerek İsmail'e vermedi. Ünlü düşünür annemin ortaya attığı bu önerme babamın dünyasında zaten ayet gibiydi. Babam sadece "Annenin içi nasıl rahat edecekse doğrusu odur" dedi.

Adam annemin rahatına takmıştı kafayı. Evde otururken arkasına yastık koyuyor, sırtın rahat etsin Ayla diyor, bazen geceleri salonda yatıyor, "Sen gece rahat yat karıcım" diyor, durup durup "rahat mısın Aylam" diye soruyordu anneme. Adamın tek derdi Ayla'yı rahat ettirmekti. Babamın, bu annemi rahata erdirme işi sonraları bahçeli bir ev hayaline dönüştü. Babam anneme öyle bir ev yapacaktı ki annem çok rahat edecekti. Bunun için epeyce bir borçlanıp elde ne varsa satıp savarak bir arsa aldılar. Şehrin epey dışında aldıkları arsanın borcu bitip de ev parası toplanana kadar, arsa şehirle birleşti. Anneannem öldü. Hepimiz evlendik. Ben tabii ki İsmail'le değil, tam da annemin uygun gördüğü gibi dört yıllık üniversite mezunu ve devlet memuru biriyle evlendim. En küçük bendim. Benden önce üç çocuk evlendir-

mişlerdi. Bu telaştan sıkılırlar ve beni kime olsa verirler diye düşünüyordum ama yanıldım.

Annemlerle oturduğumuz evin tüm tesisat işlerine bakan ve babamın her zaman maharetini çok takdir ettiği, ancak herkesin Ayla Hanım dediği anneme Ayla Yenge demeyi tercih eden ve dolayısıyla annemin sinirlerini tepesine çıkaran güzeller güzeli İsmail'im; ilk mülakatta elendi. Annemin kararı kesindi, İsmail'e kibarca kapıyı gösterdi. İsmail de "Senin kafan rahat olsun Ayla Yenge, evlenmeyiz" dedi ve çıktı gitti. İsmail'in bu sözü annemin laneti olacak, annemin kafası hiç rahat etmeyecekti.

Benim içinse, eğer İsmail'le olmayacaksam kiminle evleneceğim zaten mühim değildi. Ver oradan bir çorap yaaa, ayağımı sıcak tutsun yeter, diyerek çorap eşi seçer gibi, eş seçtim kendime. Severim belki ileride dedim ama hiç ilerleyemedim.

Ben de evlenip evden ayrıldıktan sonra bizimkiler nihayet baş başa kaldılar. Hayallerini kurdukları evin inşaatına da ancak bundan sonra başlayabildiler. Her şeyi birlikte planladılar. Ama ne plan! Hangi odada ne yapacaklarını, yemek masasının açılmadan kaç kişi, açılınca kaç kişi alacağını, kütüphaneyi nereye kuracaklarını, otururken ayaklarını nereye uzatacaklarını, şömineyi, mutfağı, verandayı, bahçeyi... Annem makineye çamaşır atarken rahat etsin ve eğilmesin diye çamaşır makinesinin altına yüksek duvar ördürdü babam, mutfak dolaplarını annemin boyuna göre yaptırdı, pencere pervazları tam annemin kolunu dayayabileceği kadardı. Evlenirken gönüllerince eşya almaları pek mümkün olmadığı için yeniden çeyiz düzüyormuş gibi gezdiler günlerce. Yeni evin her şeyini

yeniden aldılar. Bugün buzdolabımız geldi, bugün çamaşır makinemiz geldi diye diye yaptılar hazırlıklarını. Eski evden sadece kıyafetlerini ve kitaplarını alarak, eski evi eşyalı olarak kiraya verme düşüncesiyle evlerinden ayrıldılar.

Yeni evlerine geçtikleri ilk günün gecesinde hepimizi tek tek görüntülü aradı babam. Telefonda "Çok mutluyum, çok, Aylam burada çok rahat edecek. Her şeyi düşündüm onun için" dedi. Bunu biliyorduk. Yıllara yayılmış bir hayali nasıl gerçekleştirdiklerine hepimiz tanık olduk. Ne yalan söyleyeyim, telefonu kapadıktan sonra hafiften sinir olmadım diyemem, biz de İsmail'le böyle olabilirdik neticede. İsmail de bana "Seni çok rahat ettireceğim, bak göreceksin" diyebilirdi. Demekle kalmaz, rahat da ettirebilirdi. O ettirmese de ben rahat edebilirdim. Ama ben bunun yerine annemin içi rahat etsin, kafası rahat olsun diye memurla evlenmiştim...

Annemle babam, bütün çocuklarıyla konuştuktan sonra yatmışlar. Serin bir geceymiş, annem üşümesin, rahat uyusun diye bütün camları sıkı sıkı kapatmışlar. Sonra da sarılıp uykuya dalmışlar. Ben o sırada mutsuz bir evliliğin içinde tek başıma debeleniyor, belki çocuğumuz olursa her şey düzelir, İsmail'i de kolay unuturum diye doğurduğum çocuğumun kolik sancılarıyla uğraşıyordum. Neticede ailemizde benim dışımda herkes rahata ermişti... Uykusuz bir gecenin içinde nasıl olsa uyuduğum bir anda, sabaha karşı telefonlarımız yeniden çaldı. Babam kalp krizi geçirmiş ve bize veda etmiş... Al bakalım Aylan rahat etsin şimdi...

Annem gördüğümüz, görebileceğimiz en metanetli kadın olarak kocasını toprağa verdiği gün, "Bu evi kimse bilmiyor,

herkes öbür eve gelsin" dedi ve taziyeleri daha bir gün önce veda ettikleri eski evde kabul etti. Bir hafta sonra da hiçbir şey olmamış gibi, babam sanki onu evde bekliyormuş gibi, gezmeden dönüyormuş gibi, market alışverişi yaptı ve yanında hiç kimseyi istemeyerek evine geri döndü. "Herkes normal yaşantısına dönecek, hepiniz işinizin başına gidin, ben ihtiyacım olursa sizi ararım, Tufan'ın da içi böyle rahat ederdi" dedi. Hay sizin rahatınıza diyemeyeceğimiz için, "Peki, ihtiyacın olduğunda bizi ararsın" dedik, yanımıza yasımızı da alarak birbirimizden ayrıldık.

Annemin bize bir ay sonra ihtiyacı oldu. Bundan sonraki günlerimizi, bu ihtiyacın cevabını arayarak geçireceğimizi elbette hiçbirimiz bilmiyorduk.

Yeniden toplandığımız o gün annem, babamın vefatından beri dinmeyen bir baş ağrısı çektiğini söyledi. Normaldi bize göre... Üniversite birinci sınıftayken tanıştığı ve bütün hayatını birlikte geçirdiği, bir gün dahi yanından ayrılmadığı kocasını kaybetmişti. Babam annemin bir uzvu gibiydi. Kesilen bacağının yarattığı boşlukta duyduğu ağrıdan şikâyet eden insanlar gibi, annem babamın yokluğunu bir ağrı gibi duyuyordu. Hepimiz babamın yokluğunun ağrısını hissediyorduk ancak annem kadar olması mümkün değildi. Senelerdir peşinde dönüp duran pervanesi gitmişti annemin. Bunun ağrısını duyması çok normaldi. İlk randevumuzu aldık ve bitmek bilmeyen hastane maceramız böylece başlamış oldu.

Annem daha şikâyetlerini anlatmaya başlamadan biz doktora esas bilgiyi verdik. "Babamı geçen ay kaybettik" dedik.

Doktor bunu hemen not düştü. Anneme "sağa bak, sola bak, aşağı bak" dedi. Bazı sorular sordu. Annem baş ağrısının sadece mezarlığa gittiğinde geçtiğini söyledi. Babamı ziyaret etmek için sık sık mezarlığa gidiyormuş. Gittiğinde ağrı falan kalmıyormuş. Geri döndüğünde ağrılar yeniden başlıyormuş. Bu bilgiler ışığında doktor bizi psikiyatri servisine yolladı. Eh, onun da neler diyeceğini az çok tahmin ediyorduk. Anneme bir antidepresan başlanmasının iyi olacağını, böylece süreci daha hızlı kabul edeceğini, ağrıların zamanla geçeceğini söyledi. Annem ilaç kullanmaya başladı. Böylece her sabah erkenden kalkan annem gitti, yerine ona kadar uyuyan annem geldi! Tüm gününü ev işleriyle oyalanarak geçiriyor, her aradığımızda "Ay uzandım öyle" diye cevap veriyordu. Biz onu hiç uzanırken görmemiştik. İlacın verdiği sersemlikle yatmadığı senelerin yerine de yatıyor, yılların acısını çıkarıyordu. Çıkarsın, dedik.

Antidepresan ve bununla birlikte geçen günler, annemin mezarlık ziyaretlerini seyreltti. "Gidecek halim yok, o benim evden de dua ettiğimi bilir" dedi, kesti ayağını. Ama baş ağrısında azalma olmadı. Sonunda bir kez daha doktora gitme kararı alındı. Doktora bu kez babamın vefatından bahsetmedik, geçmeyen bir baş ağrımız var dedik. Doktor MR istedi. Bizce de makuldü, MR çekildi. Ne yalan söyleyeyim, böyle yumruk büyüklüğünde, beynin tamamını kaplamış bir ur göreceklerinden neredeyse emindim. Ben cerrah falan araştırıyordum bir yandan. Ameliyat derlerse vakit kaybetmeyiz, hemen yaptırırız ameliyatı diyordum. Anası babası beyin ameliyatı olan ne çok arkadaşım varmış meğer, hiç haberim olmamış. Geçmiş yıllara dair geçmiş olsun dileklerimi, taziyelerimi ilettim. Çok yakında onlardan biri

olacaktım, aynı şeyleri onlar bana söyleyeceklerdi. Ama annemin beyni kaymak gibi tertemiz çıktı.

Doktor bizi göz doktoruna gönderdi. Beyinde bir şey yoktu, bir de göze baksınlar dedi. Mesele bu kadar basit bir şey olabilirdi. Göz doktoruna gittik. Hakikaten de gözlerinin güncel durumu, kullandığı gözlüklerinin numarasından ileriydi. Ohhh be bulduk çaresini dedik ve gözlükleri değiştirdik. Böylece annemin ağrısını çektiği dünya daha berraklaştı, ama ağrısında dirhem azalma olmadı. Kulak da ağrı yapar, dediler, kulak doktoruna gittik. Diş de ağrı yapar dediler, diş doktoruna gittik. Senelerce ağzının içinde gömülü kalmış ve unutulmuş yirmilik dişlerini bile uyandırdık. Olmadı.

Biz yeni çözümler ararken, ailemizin felaket tellalı yengem anneme büyü yapılmış olabileceğini söyledi. Büyü yoksa kesin ölü toprağı vardı evde. Silkelenmeliydi annem. İyi bir hocaya giderse annemin tozunu attırırdı hoca. "Tufan benim buna inandığımı duysa ağrıyan başımı keserdi" dedi annem ama yine de yengemin peşine takılıp okunmayı ihmal etmedi. Hocanın nefesi hiçbir şeyi değiştirmedi. Yengeme göre bu işlere önce inanmak gerekirdi, anneminse itikadı eksikti.

Daha önce duyduğumuz, ancak müşerref olmadığımız alternatif tıp müessesesinin başlıca temsilcilerinden akupunktur, hayatımıza böyle ağrılı günlerde girdi. Doktorun kapısını çaldık, kapı açılmışken hepimiz birden girdik. Annemin baş ağrısını, abimin kilo sorununu, ablamın sigara bağımlılığını, benim depresyonumu çözmesi için doktora servet ödedik, o da bizi iğneledi durdu. Neticede abimin iki kilo ödem atması dışında bir sonuç alamadık.

Yokuş aşağıya yuvarlanıyordu annem. Hepimiz kendi telaşlarımıza döndük. Elimizden geldiğince ilgileniyorduk, ama çare olamıyorduk. Annemin baş ağrısı psikolojikti. Babamı istiyordu. Alışkın olduğu hayatı geri istiyordu. Bunu yapamıyorduk. Onun dışında yapabildiğimiz her şey anlamsız geliyordu. Günde kim bilir kaç kez ağrı kesici alıyordu. Antidepresan kullanıyordu. Antidepresan uyutuyordu. Uyudukça hareketsiz kalıyor, hareket etmedikçe kilo alıyordu. Nihayet annem, karlı bir kış günü, bir avuç ilaç içerek intihar etti. Neyse ki bizimle helalleşmeyi aklına getirdi de yetişip hastaneye götürebildik. Ailemiz bu intihar meselesine benden idmanlıydı. Zamanında ben de İsmail için yutmuştum aynı hapları...

O gece annemin midesini yıkatıp eve götürdük. "Beni bırakın, bırakın öleyim" diye ağladı durdu dönüşte. İlk gün büyük ablam annemin yanında kaldı. Annem ablamın sigarasından rahatsız oldu ve gönderdi. Yerine küçük ablam geçti. O zaten aramızdaki en sebatsız insan evladıydı. İkinci gün "Bunun bu baş ağrısı bulaşıcı ha, kolumu kaldırasım gelmiyor, başıma bir ağrı yapıştı" dedi ve kenara çekildi. Sonraki gün abim devraldı nöbeti. Ona da yengem boykot uyguladı. Dördüncü gün annemi bekleme nöbeti bana devredildi.

Babam aramızdan ayrılıp annem de kendi derdine düştüğünden beri bana bir özgüven gelmişti. Boşanacağım senden deyip basmıştım bizim memura dilekçeyi. Annemin benimle uğraşacak hali yoktu. Yoksa çoktan "Kız sende hiç akıl yok mu, memur adam boşanır mı" sözleriyle yemiştim paparayı. Biz memur adamla evde öyle kendi halimizde duruşma günü gelsin diye akşam beş sabah dokuz bekliyorduk. Anneme bakma

işi bahane oldu, valizimi hazırladım, oğlumu da yanıma alıp anneme bakmaya gittim. Zaten mutsuzdum, biraz daha mutsuz olabilirdim. Oğlum da Allah selamet versin, hık demiş babasının burnundan düşmüş. Durduğu yerde durmuyor. Azıcık bahçede falan koşturur, enerjisini atar da uyur belki diye düşündüm. Ama hiç öyle olmadı. Annem başım, başım dedikçe başıma ağrılar girdi. Onun gerginliği bir yandan, kendi sorunlarım bir yandan, oğlanın kudurukluğu bir yandan derken tepem nasıl attıysa artık ayağımdan terliği çıkarıp oğlana fırlattım. Zaten çocuğa gelmez diye düşünüyordum. Evde de hep atıyordum, hiç denk gelmiyordu. Ama bu kez tavandaki lambaya geldi. Öyle bir patladı ki lamba, şalterler attı, bütün elektrikler gitti. Şalteri kaldırmayı denedim ama olmadı. Annem o patlama sesine, o şangırtıya yerinden bile kalkmadı. Boş gözlerle bakıyordu yattığı yerden. "Mum yakarız, boş ver" dedi usulca. Mum yakarsın da kombi çalışmaz, donarız bu soğukta!

"Elektrikçi çağır madem" dedi annem, sonra eşarpla sıkılmış ağrılı başını tutup öbür tarafına döndü. "Nerden bulayım ben sana şimdi elektrikçi yaaa?", dedim ama o arada aklıma İsmail nasıl geldi, anneme nasıl "İsmail'i çağırayım madem, o baksın, kış kıyamette kimse gelmez" dedim, o İsmail'i nasıl aradım, o nasıl çıktı geldi, o arabayı gece karanlığında nasıl park etti kapının önüne, anlamadım.

Memurla yüzüğü taktıktan sonra bir daha görmemiştim İsmail'i. Seneler sonra İsmail'in eli annemin evinin kapı zilindeydi.

İsmail'e onsuz geçen zamanda neler olduğunu tek tek anlatmak istiyordum ama konuya şalterin nasıl attığından baş-

lamam gerekiyordu. Oradan başladım. O "ziyanı yok hallederiz" dedi. Halletti de... Annem "Başım, ay başım, sen mi geldin İsmail" diyerek cüzdan aranıyordu. İsmail, "Kombiyi de kontrol edeyim, bakalım yanıyor mu, üşümeyin" dedi. Ah, eskiden de böyle centilmendi.

Fakat bir "uuuuuuu" sesi duyuldu kombinin altında yatan İsmail'den.

"Gaz kaçağı var bunun Ayla Yenge, çalıştırma sakın bu kombiyi. Valla Allah korumuş seni. Nasıl dayandın sen buna yaaaa, çok fena baş ağrıtır bu" dedi tesisatların efendisi. Annemin aylardır geçmeyen baş ağrısına şıp diye koydu teşhisi. Tedaviye ertesi gün gelecek, boruları yenileyecek, babamın ani gidişi dolayısıyla evde bakılmamış ne varsa hepsini elden geçirecek, annemin bütün ağrılarını bir çırpıda dindirecekti. E, artık gelir gerisi...

Haliyle

Güvenlikçi Nasuh, araya kimleri kimleri sokarak, amirlerinin kapısını aşındırıp yalvarıp yakararak, günlerce hayırlı haberler bekleyerek kendini hamamdan tayin ettirebilmişti sonunda. Buraya girdiğinde ne çok sevinmişti oysa. Başka bir devlet kurumunda güvenlik görevlisiydi Nasuh. Kurum kimlik değiştirince onu havuza almışlardı. Sonra şansı yaver gitti, vakti zamanında Romalıların hamam olarak kullandıkları açık hava müzesine güvenlikçi olarak tayin oldu. Havadar yerdi. Rahattı da, gelen giden olmuyordu pek. Günlük ziyaretçi sayısı onu geçmiyordu. Nasuh'un kimseyle işi yoktu zaten. Kimden neyi saklayacak, neyi koruyacak? İnsanların koca koca taşları sırtlanıp götürecek hali yoktu ya. Ancak yine de sık sık müzeyi şöyle bir turluyor, başı boş dolaşan, karnı içine geçmiş köpeklere "de gettt" diye bağırıyor, karşılaştığı ziyaretçilere "Nasıl, gezdiniz mi müzeyi?" diyerek gereksiz ama seviyeli bir ilgi gösteriyordu. Ama tahammülünü zorluyordu burası Nasuh'un. Çok araba geçiyordu önünden. Vızır vızır araba sesi, insanların gürültüsü, yandaki okuldan gelen çocuk sesleri deli ediyordu Nasuh'u. Gidecek, kaçacak, kafasını sokacak delik arıyordu kendine. Fırsat buldukça taşların arasında dolanıyordu, en sessiz yer orasıydı. İç kısımlara gittikçe seslerden

uzaklaşıyordu. Ama çok da duramıyordu sonuçta. Güvenlikçiydi adam, daha çok kapıda olması gerekiyordu. Kapının orda da sesten, gürültüden, insanların bağırışından çığırışından durulmuyordu. Bunlar yetmezmiş gibi bir de gişedeki kız şarkı söylemiyor muydu durup durup. Nasuh kaçacak delik arıyordu. Kıza sus diyemiyordu. Yoldan geçenleri susturamıyordu. Trafiği durduramıyordu. Tek çare kendisinin gitmesiydi ama işte nereye gidecekti? Çalışabileceği en sessiz ortamdaydı zaten, müzedeydi. Daha nereye gideyim derken, bir gün durmadan şarkı söyleyen kızın nişanlısı geldi müzeye. Tanıştılar, çay ikram ettiler, oturdular hep beraber. "Nasıl abi, çok güzel değil mi, bizimkinin sesi. Hep diyorum ses yarışmasına katıl diye" dedi nişanlı. Çook, dedi Nasuh içinden, keşke katılsa, kazansa, ünlü olsa, çekse gitse müzeden... Nişanlı hayranlıkla izliyordu kızı. Müzenin en nadide parçası gişedeki kızdı sanki. Nişanlanmak yetmemişti oğlana, öyle ki evlenmek de yetmeyecekti. Başka bir hayranlıkla, başka bir hipnozla izliyordu kızı. Nasuh şu yaşına kadar hiç evlenmediği, dahası âşık da olmadığı için nişanlının hal ve hareketlerini anlayamıyor, içten içe oğlanla dalga geçiyordu. Sohbetin ilerleyen dakikalarında "Abi" dedi oğlan, "ne şanslısın ya. Keşke ben de burada güvenlikçi olsam. Ne güzel burası. Her yere yakın. Canın sıkıldı mı çık gez, yürü. Yoldan geçenleri izle. Hatice'min güzel sesini dinle. Bizim müzede in cin top oynuyor." Nasuh ne ara "Sen de mi müzede güvenliksin" dedi, ne ara oğlanın yaşantısının hayaline düştü, ne ara bunların ikisi aynı yerde çalışsalar ne güzel olur, diye düşündü, ne ara inle cinin top oynadığı bir müzede çalışabilme ihtimaline tutundu da oğlana becayiş teklif etti, o da ne zaman kabul etti de bu ikisi müdürlerin kapılarını aşındırmaya, sağa sola dilekçeler yazmaya başladılar,

sorsan kendisi de anlatamazdı şimdi. Ama başarmışlardı işte. Nişanlıların önünde değil devlet, dağ olsa duramazdı. Yıktılar geçtiler devlet dairelerini, resmi yazışmaları, kırmızı dosyalar içinde imza bekleyen evrakları. Nasuh bir salı günü hakikaten inle cinin top oynadığı bir müzede, huşu ve sükûnet içinde işe başladı.

Sahiden sessiz bir yerdi. Bu kez gişede iki kız vardı. Şarkı söylemedikleri gibi konuşmuyorlardı da. İşte kadın dediğin böyle olmalıydı Nasuh'a göre. Sessiz kız denk gelmişti de Nasuh mu âşık olmamıştı bunca zaman? Nasuh'un karşılaştığı bütün kadınlar çok konuşuyordu. Bir noktadan sonra dayanılmaz oluyordu sesleri. Bunlarla uğraşacağına hiç sevmemeyi tercih etti Nasuh, kimseye gönül bağlamadı. Kendi sessizliğinin içinde mutluydu o. İki odalı evinin pencerelerini çift cam yaptırmıştı. Altında üstünde yaşlı insanlar oturuyordu, Nasuh hiç duymuyordu seslerini. En ufak bir tıkırtı yoktu mabedinin içinde. Eve gelince yemeğini yiyor, koltuğa oturuyor, televizyonu açıyor, sesini sonuna kadar kıstığı televizyonu izliyordu Nasuh. Bayılıyordu bu anlara. Ona göre herkes televizyonu öyle izlemeliydi. Takip ettiği bir dizi vardı mesela, üçüncü sezonunu oynuyordu. Ama Nasuh daha sesini hiç açmamıştı televizyonun. Kendisi canlandırıyordu zihninde replikleri. Hangi durumda kahramanların neler diyebileceğini az çok kestiriyor, içinden sürekli oyuncuları konuşturuyordu. Aralara reklamlar girdiğinde reklamları, akşam haberlerini, tartışma ve yarışma programlarını da seslendiriyordu. Televizyondaki tüm diziler, yabancı menşeli olanlar dahil tüm filmler, haberler, belgeseller hepsi Erzincan şivesiyle dönüyordu ekranda. Bir tek kendi sesinden rahatsız olmuyordu Nasuh. Kendi sesini duyuyor olsa, biliyordu ki hiç

konuşmazdı. Erzincan'dan ayrılırken ceplerine doldurduğu bütün kelimeleri büyük bir aşkla döküyordu evinin salonuna. Gençliğinde evden kaçarak ayrıldığı memleketine bir daha adımını atmamıştı. Hiç özlemeyeceğini sandığı Erzincan'ı, sokaklarını, yollarını, tarlalarını ölesiye özlüyor, yine de gidemiyordu. Kelimelerle yaşatıyordu Erzincan'ı.

Bir gün eskiciler çarşısında gezerken bir dokuma tezgâhı ilişmişti gözüne. Önünden ayrılamamıştı Nasuh. Satayım sana birader, diyen satıcıyla daha fazla konuşmamak için uzaklaşmış, bütün bir gece boyunca o dokuma tezgâhını düşünmüştü. Annesi evde halı dokurdu Nasuh'un. Nasuh yanı başına oturur, sessizce annesini izlerdi. Sonra dokuma tarağını alırdı annesi eline. Nasuh iki eliyle kulaklarını tıkar, tarama işi bitince yine açardı. "Ha deliyi, ha" derdi annesi. Annesinin hâlâ halı dokuyup dokumadığını bilmiyordu. Yirmi dokuz sene olmuştu Erzincan'dan ayrılalı. Annesi şimdi yetmiş sekiz yaşında olmalıydı. Gözleri görüyor mudur, hâlâ elindeki levhaya bakarak mı dokuyordur, yoksa ezberlemiş midir artık desenleri, bilmiyordu. Sadece ablasını arıyordu yılda bir kez. Ablası her telefonda ağlardı eskiden. Geri dönmesi için, hiçbir şey olmamış gibi çıkıp gelmesi için, gelip ölmeden anne babasının elini öpmesi, özür dilemesi için dil dökerdi. Sonu hep uzun bir sessizlikte biterdi konuşmaların. Ablası iç çeker, "Ne diyeyim Nasuh? Sen de çocuk değilsin. Koca adam oldun" diyerek telefonu kapatırdı. Koca adam olmuş muydu hakikaten? Evden kaçarken yanına almayı unuttuğu şeylerin başında çocukluğu geliyordu aslında. Onu orada unutmuştu. Çocukluğu dokuma tezgâhının dibinde kalmıştı sanki. Oracıkta annesini izliyordu hâlâ, tarak seslerinde kulaklarını kapatıyordu.

Ertesi gün gidip almıştı dokuma tezgâhını eskiciden, getirip salonun ortasına koymuştu. Annesi evine gelmiş, başköşeye kurulmuş, Nasuh'u izliyormuş gibi duruyordu tezgâh salonda. Nasuh yanına bir minder çekip başını tezgâha dayayarak otururdu zaman zaman. Sonraları ona Erzincan'ı, oradaki evlerini, annesini, eski günlerini hatırlatan başka şeyler de alıp getirdi eve. Kilim desenli köşe yastıkları, gaz lambaları, çalar saatler, mangal, post, yer sofrası, sofra bezi. Onu evinde hissettirecek ne bulduysa getirip koydu evine. Evi sonunda eve benzemişti işte. Yer minderine çökmüş, başını dokuma tezgâhına yaslamış, gaz lambasının ışığında yer sofrasında yemek yiyerek LCD ekranda sessiz sessiz futbol maçı izleyen Nasuh'a gülebilirsiniz. Gülmeyin. Nasuh insanların ağzından çıkan o istihza dolu gülme seslerini de hiç sevmez.

Yeni tayin olduğu bu müze, Nasuh'u sadece sesten kurtarmakla kalmamış, çıkıp dolaşabileceği sessiz bir bahçe ve sebebini kestiremediği bir huzur vermişti ona. Geldiğinden beri kapıda duruyordu. Geldiği gün müzeyi üstünkörü turlarken, tabaklara, çanaklara şöyle bir bakmış, haklarında bir şey öğrenme gayretine girmemişti. Onun için önemli olan kapılar, pencereler, anahtarlar, yangın merdiveni, yangın tüpleri, sigortalar ve kameralardı. Bir de gişedeki kızlar ve diğer güvenlik görevlileri çok konuşuyor mu, konuşmuyor mu? Bu! Nasuh'a bunlar lazımdı. İşini titizlikle yapan yılların güvenlik görevlisi Nasuh için bunlar on dakikalık işti. Geldi, turladı, tanıştı, selamlaştı, kapıda dikilmeye başladı. "Buyurun, içerideki arkadaşlar size gişede yardımcı olur. Tuvalet şu tarafta. Flashsız fotoğraf çekebilirsiniz. Lütfen sessiz olalım." Bitti. Bu kadar. Fakat geldiği ilk gün ilgisini çekmişti müze. İçi ısınmıştı. Ötekinde

hep taş vardı. Sağına da baksan, soluna da baksan taş. E, okuyamıyordu da üstünde yazan şeyleri. Bunda kına gecesi yapan balmumu heykeller vardı. Damat tıraşı olan bir damat. Sünnet olan bir oğlan. Güzelce yatmış öyle, süslenmiş sünnet yatağına. Halı dokuyan bir kadın sonra. Aynı annesi gibi. Kendi evindeki eşyalara benziyordu buradaki eşyaları. Bunları, bu giyinmiş kuşanmış mankenleri öylece toplayıp kendi evine götürse, oturtsa salona, ne güzel olurdu ha. Kendi de kurulurdu bir güzel yer minderine, ohhh. En güzel misafir konuşmayan misafir... Ben bunu niye daha önce düşünemedim diye hayıflandı. Balmumu heykel işi pahalı olurdu ama cansız mankenle çözerdi o işi de. Cansız mankenden bir anne yapsa kendine, güzelce giydirse, oturtsa dokuma tezgâhının önüne, eline dokuma iplerini verse mankenin, başını dizlerine koysa, uyusa mankenden annesinin kucağında, mankenin bir elini kendi başına bıraksa, "Anne ben seni çok özledim" dese, ağlasa, ağlasa, ağlasa her gece...

Müzenin koridorlarında dokumacı kadının önünden geçerken mutlu oluyordu. Bir de halıların, kilimlerin olduğu bölümde. O kadar tanıdık geliyordu ki her şey ona, evindeymiş gibi, Erzincan'daymış, birazdan sofraya oturuvereceklermiş gibi geliyordu. Yalnız halıların oraya gelince, ondan sonra bir adım daha atmak istemiyor, oradan geri dönüyordu. O koridor ona nedense ürkütücü geliyordu. Halıların oradan geri dönüyor, hilal şeklindeki müzeyi öbür taraftan dolaşıyordu. O koridoru da gözlemeyiversin. Tek güvenlikçi o mu sanki? Nöbeti devredince öteki baksın oraya da... Koca müzeye iki göz yeter mi?

Nasuh, görünmez bir iple bağlıymış da o tarafa çekiliyormuş gibi dokumacı kadının vitrinine çekiliyordu günde kim bilir kaç sefer. Bir gün halı dokuyan kadının yanından geçerken "Kolay gelsin ana" dedi Nasuh. İçi sıcacık oldu. Sonra yürüdü gitti. Annesi olmayan annesine selam vermek hoşuna gitti Nasuh'un. Bir başka geçişinde "Nasılsın ana?" dedi usulca. Sonra sanki balmumu ana bunu duymuş da dönüp "Nerdesin lan sen gevurun doğurduğu" deyiverecekmiş gibi kaçar adım uzaklaştı vitrinin önünden. O gün dolaşmadı içeriyi. Kapıda dikildi öyle. Gelenlerle de konuşmadı. Sinirli sinirli dikildi kapıda. Vitrindeki kadına da, kendine de sinir olmuştu. Ama balmumu anaya küsemeyeceği için ziyaretçilere küstü. Tuvaleti soranlara bile, lütfen sessiz olalım, dedi. Sessiz olsunlar, işemenin sırası mı şimdi? Nöbeti devrettiğinde koşarak eve gitti.

Ertesi gün pazartesiydi ve çalışmıyordu. Evde oturdu öyle sessiz sessiz. Balmumu ana gözünün önünden gitmiyordu. Özlediğini fark etti kadını. Bu duygudan kurtulabilmek, gözünün önüne gelip duran balmumu anayı başından savabilmek için sokağa çıktı. İnsan sesi kaynıyordu dışarısı. Sanki bütün dünya sözleşmiş, sokağa çıkalım, konuşalım, bağıralım, kornalara basalım, hoparlörlerden anons yapalım, bangır bangır müzik dinleyelim, ara gaz yapalım, tavlaya zar atalım, elimizde pet şişeler buruşturalım, kahkahalar, naralar, çığlıklar atalım diye sokaklara çıkmış gibiydi. Kulaklarına eczaneden özel süngerler alıyordu; onları tıkadı yine. Bu kez de yutkunmaktan rahatsız oluyordu. En iyisi evdi ama işte orada da balmumu ana dürtüyordu. Salonda duran tezgâhı gördükçe kadın aklına geliyor, tuhaf bir şekilde kadını özlediğini fark ediyordu. Evde de dura-

madı, sokakta da. En sonunda bastı gitti müzeye. Diğer güvenlikçi nöbetçiydi. Nasuh'u görünce şaşırdı izin gününde. Konuşmayı da sevmiyordu ki, ne diyecekti adama. Oturup muhabbet etse, edemezdi. Müze zaten kapalı o gun. Kimse yok. Güvenlikçi tek başınaydı. "Abi, işim yoktu geldim. İstersen sen git, çoluğunla çocuğunla ol. Ben beklerim" dedi. Olur, olmaz derken çekti üniformaları. Zaten kaçacak delik arıyormuş, sivilleri kuşanıp tüydü anında öteki. Müzede bir başına kaldı Nasuh.

Önce biraz bahçede oturdu, biraz kapıda dikildi. Sonra doğru anasının yanına gitti. Kalbi yerinden çıkacak gibiydi. Tüyleri diken diken oldu, karnına bir kramp girdi. "Nasılsın ana?" dedi kadına. Kadın ses vermedi, haliyle. Korkacak bir şey olmadığını, mankenin canlanmayacağını anlayınca "İyisin inşallah" diye ekledi. "Özledim ben seni be ana" dedi fısıl fısıl. O sessizlikte mankenin dokuduğu nakışlara kilitlendi gözleri. "Babam da iyi mi?" diye sordu sonra. Elleri sırılsıklam olmuştu terden. Kalbi göğsünü delip çıkacak gibi çarparken, kendini müzenin o gitmediği bölümüne doğru sürükledi. Adımları geri geri gidiyordu, ama sanki balmumu ana "Hadi, hadi, yürü" der gibi ittiriyordu Nasuh'u arkadan. Yanından geçtiği bütün o mankenler kafalarını çevirmiş, nefesini tutmuş Nasuh'a bakıyordu sanki. Efe kıyafetleri giymiş manken "Ben arkandayım Nasuh, çekerim kamalıyı icabında, yürü paşam sen" diyordu Nasuh'a. Duvarda halıların sergilendiği bölüme geldi. Başı döndü Nasuh'un. Çöktü olduğu yere. Sonra fark etti ki halıların üzerinde oturuyor. Dört yüz yıllık halı! Fırladı yerinden. Halıya oturmanın verdiği panikle bir cesaret attı kendini o girmediği, giremediği bölüme. Önünü görmüyordu ar-

tık. Başını yandaki vitrinin camına dayadı. Göz göze geldi balmumu ustayla. Kaşları çatıktı adamın. Nasuh'a bakar gibi bakıyordu usta. Babasının çocukken Nasuh'a baktığı gibi bakıyordu. Yanında elinde bir tepsiyle küçük bir oğlan dikiliyordu. Nasuh'un o yıllarda babasının yanında dikilemediği gibi...

"Selamünaleyküm baba" dedi Nasuh. Adam konuşmadı, haliyle... Ama o kadar diyebilmiş olmak, o kadar konuşabilmiş olmak, o kadar yaklaşabilmek, o kadar sokulabilmek yetmişti Nasuh'a. On beş yaşındaki haline dönüvermişti. Vitrine biraz daha yaklaştı.

"Çok mu kızgınsın bana baba?" diye sordu kaşları çatık adama. "Ben de sana kızgınım. Kızgındım yani. Şimdi de kızgınım ama eskisi kadar değil. Bazen geçiyor böyle ama sonra yine geliyor" dedi. Vitrine o kadar yaklaşmıştı ki cam buğulanmıştı nefesinden. O buğu aldı Nasuh'u, sardı, bir duman gibi Erzincan'ın sessiz sokaklarına götürdü.

Nasuh'ta sesten nefret etme hali doğuştandı. Tam da bu yüzden halini anlayamıyor, anlatamıyordu. Sevmiyordu sesleri. Yüksek ve rahatsız edici ses duyunca kulaklarını tıkayıp çömeliyordu olduğu yere. Ses geçene kadar iki büklüm kalıyor, sonra kalkıp yaptığı işe devam ediyordu. Annesi her seferinde "Ha deliye, ha" diye gülüyordu. Ne zamanki Nasuh okula başladı ve her teneffüs sıranın altına saklanmaya, öğretmen bağırarak konuştukça kulaklarını tıkamaya başladı, o zaman bunun bir hastalık olabilme ihtimali üzerinde düşündü evdekiler. Ama sadece düşündüler. "Hastadır belki" dediler ve doktora götürmeyi hiç düşünmedi-

ler. Nasuh öyle elleri kulağında gezdi durdu yıllarca. Bu durum onun insanlardan kaçmasına, arkadaş edinememesine, çarşıda dolaşamamasına, babasının tabiriyle "bir boka yaramamasına" sebep oldu. Babası istiyordu ki Nasuh gelsin, atadan, dededen devam ettirdikleri mesleği ondan öğrensin, okuldan çıkar çıkmaz dükkâna koşsun, babasına bir kahve söylesin, sonra babası ona iş versin, Nasuh hepsini yapsın, babasının sağ kolu olsun... Babası bunu istiyordu ya, bakırcılar çarşısında bakır ustasıydı adam. Nasuh o çekice nasıl vursun?

Nasuh her öğlen babasına yemek götürürdü. Bakırcılar çarşısına girdiği anda başlardı kâbusu. Bir eliyle sefertasını tuttuğu için kulağını kapatamaz, dişlerini sıka sıka girerdi babasının dükkânına. Kendi mesleğiyle ilgilenmediği, diğer çocuklar gibi top peşinde koşmadığı, okulda sivrilemediği, evde işe yaramadığı, dükkâna da hiç uğramadığı için oğluna olan sevgisini bakır döver gibi inceltip yok eden babası, Nasuh'un o huzursuz yüzünü gördüğünde küplere binerdi. Şunu yatıracaklar önüme, vericem çekici, vericem çekici, bak nasıl açılıyor kulakları diye geçirirdi içinden. Bu sesi bastırabilmek için daha sert indirirdi çekici, Nasuh bayılacak gibi olur, sefertasını bıraktığı gibi topuklardı. Kulaklarına yapışan sesten kurtulabilmek için arka sokaklara giderdi Nasuh. Kimsenin olmadığı, kimsenin yaşamadığı sokaklara. Bakır sesleri kulağından uzaklaştığında, dizinin dibinde oturmak için annesinin yanına dönerdi.

O gün, yine elinde sefertasıyla düşmüştü yola. Kıştı. Kar vardı yerlerde. Çok üşümüştü Nasuh dükkâna varana kadar. Bir an önce dükkâna girip sefertasını bırakmak, bütün o ses-

lere rağmen sobanın kenarında azıcık ısınmak, sonra koşarak eve dönmek istiyordu. O kadar üşümek yetmezmiş gibi bir de yağmur bastırmıştı yarı yolda. Hızlandı Nasuh, bir an önce varayım derken ayağı yerdeki taşlara takıldı, kapaklandı yere. Üstü başı eriyen karlarla ıslandı. Onun ziyanı yoktu ama sefertasının kilitleri de açılmıştı düşünce, dökülmüştü yemekler. Yerdeki kuru fasulyeyi eliyle doldurdu tekrar Nasuh. Toplayabildiğini topladı. Sefertasını kilitleyip tekrar dükkânın yolunu tuttu. Yarısı yolda kaldı yemeklerin, sefertasının etrafını turuncu yağlar sardı.

Bakırcılar çarşısından sesleri duymamaya çalışarak yürüdü geçti hızlıca. Babasının dükkânının önüne vardı. İçerde soba yanıyordu. Buhar olmuştu camlar. İçerisi gözükmüyordu, ama birilerinin olduğu seçiliyordu. Kapıdan içeriye Nasuh girince sohbet kesildi. Babası bakır dövmüyordu. Sohbet ediyordu arkadaşlarıyla. İlk kez bu kadar sessiz görüyordu Nasuh dükkânı. Bu sessizlik hep olsa, bakır dövmeseler mesela bakırcılar çarşısında, sessiz sessiz otursalar, yün eğirseler mesela, yorgan dikseler, sepet örseler hiç ayrılmazdı Nasuh babasının dizinin dibinden. Her şeyi öğrenirdi, babasını başköşeye oturtur, sessiz sessiz işini yapardı. Babası tespih çekerdi sabahtan akşama kadar, hatta belki tespihi şakırdatmamaya dikkat ederdi. Ama olmuyordu işte. Adam bir insanın ömrü boyunca çıkartamayacağı sesi bir saatte çıkarıyordu. Nasuh babasının yanında duramıyordu.

Sobada ellerini ısıtırken, babası kendi elleriyle yaptığı bakır tepsinin üstüne üç kaşık çıkardı. "Buyrun, Halil İbrahim sofrasına" dedi ve sefertaslarına uzandı. Taslardan ho-

şaf ve yağ süzülüyordu. Bu kadarını Nasuh'tan zaten beklerdi, sallaya sallaya getirmiştir, diye düşünüyordu ama kuru fasulyenin üstündeki taşları görünce cinler tepesine toplandı. Nasuh yemekleri yerden toplarken araya başka şeyler de karışmıştı. Tezgâhın başına geçip çekici ve bakır kazanı aldığı gibi, Nasuh'u köşeye kıstırıp kulağına kulağına, Nasuh'u döver gibi çaldı durdu. Sobanın üstündeki bakır güğümü yakalayıp da babasının tepesinden aşağıya nasıl döktüğünü hatırlamıyordu Nasuh. Kendinde değildi. Bir gürültü sardı bakırcılar çarşısını. Herkes dükkâna koşarken, Nasuh eve doğru koştu. Babası gelene kadar hızlıca birkaç parça eşya alıp kaçtı evden. Tek hatırladığı o giderken, annesinin her şeyden habersiz halı dokuduğuydu. Zihninde Erzincan'dan o iki sahne kalmıştı geriye. Annesi tezgâhın önünde halı dokuyordu, babasının üstünden kaynar sular süzülüyordu.

Ama bak kurumuştu demek. Vitrindeki balmumu baba ıslak değildi. Öfkeliydi ama ıslak değildi. Geçmişti demek yanıklar. Hiç yanık izi yoktu karşısındaki adamda. Gencecikti hem. Babasının gençliği gibi.

Vitrinin önüne çömeldi Nasuh. "Sen beni hiç duymadın ki baba. Habire bakıra vurdun, habire bakırı okşadın. Bana vurmana bile razıydım ben. Beni dövseydin ama öyle vurmasaydın bakıra. Sen gözünü dükkânda açmışsın. Senin baban da sana konuşmamış. Kendin derdin, "Rahmetlinin sesi yok hiç kulağımda, bakır sesinden babamın sesi girmemiş kulağıma" diye. Bende sade ses değil, görüntü de gitti baba. Hastaymışım ben. Belki doktora götürüp gösterseydiniz, anlatırdı size. Ben gittim sonradan doktora. Hastaymı-

şım. Tedavisi de yok. Bir tek işte sinirlenip de milletin üstüne kaynar sular atmayayım diye antidepresan dedikleri haplardan veriyorlar. İyi de geliyor. Bilsek o zaman da alırdık. Sen alırdın, ben hapı yutardım. İkimiz birden yutardık. Sen kazana vurmazdın, ben seni yakmazdım. İkimiz birden yanmazdık."

Sessiz sessiz anlattı babasına Nasuh. Bir saatten fazla anlattı. Bütün olanları, ne kadar zorlandığını, onu ne kadar özlediğini, hâlâ sıcak suyla yıkanamadığını, çayı bile soğuk içtiğini, yalnızlığını, evini bir Erzincan evine çevirişini, bakırdan yapılmış hiçbir şeye tahammülünün olmadığını... Ağladı. Balmumu baba karşısında elindeki çekiçle duruyordu öylece.

Sonra koşarak güvenlik odasına gitti Nasuh. Anahtar dolabını açtı. O bölmenin anahtarını bulup tekrar koşarak balmumu babanın yanına geldi. Vitrinin kapısını babasının dükkânını açarmış gibi açtı. Babasının yanında dikilen çaycı çocuğu kenara çekti. Babasının karşısında dikildi biraz. Nasuh yolda düşmemiş, sefertası açılmamış, babası bakır kazanı dövmemiş, Nasuh kaynar suyu babasının üstüne dökmemiş gibi eğilip sarıldı balmumu heykele.

Babası Nasuh'a sarılmadı, haliyle...

Çöp

Rıza "Yazlık alacağım, bir yer var. İnternetten gördüm, çok da hoşuma gitti ama görmeden de insanın içine sinmiyor. Bir gidip gelelim İzmir'e. Evi görürüz, sonra da sahilde şöyle güzel bir balık yer, sohbet ederiz. Bir gece kalır, döneriz" dedi. Sorgulamaya dahi vakit bulamadığım hayatımın bir gününü Rıza'ya verebilirdim. Handan'a akşam yemeğinde, "Hafta sonu Rıza'yla iş için İzmir'e gidip geleceğiz. Bir gece kalacağım" dedim. Yazlık alacaklarmış desem neredenmiş, kaçaymış, kaç odalıymış, denize uzaklığı ne kadarmış sorularına da cevap vermem gerekecekti. İşim benim her zamanki kurtuluşum. Ortağım Rıza dışında kimsenin ilgilenmediği, kimsenin kapısını açmadığı, nasıl gidiyor diye sormadığı, sadece kredi kartları ödenebildiği ölçüde onları ferahlatan, krizmiş, sıkıntıymış, iş varmış yokmuş kimseyi ilgilendirmeyen, istediğimde beni sabah sekizden gece yarılarına kadar evden uzakta tutabilen, bu yüzden arkasına sonsuz bir güvenle sığınabildiğim işimi öne sürdüm yine. "İyi" dedi Handan. Kızımla birlikte telefondan saç modellerine bakıyorlardı. Işıl bu yıl liseden mezun oluyor. Aylardır ellerinden telefon düşmüyor. Kıyafet modeli baktılar günlerce. Diktirmeye karar verdiler. Ayakkabıyı aylarca aradılar. Ankara'dan İstanbul'a ayakkabı almaya gidilir

mi? Gittiler. Akşam yemeklerinde sadece çanta, küpe, kolye konuşuyor, ellerindeki telefonlarla kendilerinden geçerek model arıyorlar. Bu çok özel bir gün ve kızımız bu özel günü hak ettiği gibi yaşamalı! Mezuniyete kırk gün kaldı. Her şey tamam. Elbiseye ödedikleri para işyerinde mühendise ödediğim maaş. Ayakkabının bedeli ustabaşının maaşı. Işıl'ı ve Handan'ı izlerken bir dizi izlermiş gibi oluyorum. Handan'la evlenerek senaryosunu bir şekilde kendi yazdığım, Handan gibi bir kız büyüterek yeni bölümler çekilmesine imkân tanıdığım ve sürekli, final yapmasın diye finanse ettiğim bir dizi.

Cumartesi sabah Rıza'yla birlikte İzmir'e doğru yola çıktık. İnsanların özel hayatlarına, ortağım bile olsa karışmayı sevmem. "Yazlığınız var ya sizin, ikincisi niye?" diye sormadım. Rıza da anlatmadı. İşten konuştuk yolda. Her zaman yaptığımız gibi. Kendimi biriyle iş dışında bir şey konuşurken hatırlamıyorum. Zaten çok konuşmam.

Rıza radyoyu açtı. Herkesin bir garip huyu var. Rıza'nınki de radyodur. İşyerinde odasına girer girmez radyoyu açar, ıslıkla türkülere, şarkılara eşlik eder. Bazen kalkıp oynadığı bile olur. Böyle anlarda ona bakamam, Rıza yerine ben utanırım. Benim odamda hep televizyon açıktır. Evde de öyle. Boş boş ekrana bakıyorum. Hatta bazen sesi de kısık oluyor televizyonun. Yine de bakıyorum. Ekranda ne döndüğünü bilmeden bakıyorum. Evde izlerken ne düşündüğümü de hatırlamıyorum. Aklımdan faturalar, müşteriler, iş listesi, e-postalar falan geçiyor. Sonra gidip yatıyorum. Ertesi sabah uyandığımda bugün de ölmedin, yaşaman gereken bir gün daha var, yine sıçtın, diyorum aynada kendime. Sonra giyi-

nip işyerine gidiyorum ve odaya girer girmez televizyonu açıyorum. Bunu neden yaptığımı da bilmiyorum.

Radyoda bir türkü çalıyor. Biliyorum bu türküyü. Rıza eşlik ediyor. Bana bütün türküler, bütün şarkılar çöpte bulduğum o notaları hatırlatıyor. Üzerine domates lekeleri bulaşmış, nemli, buruşuk notaları.

Zaten her şey bana çuvalları hatırlatıyor, her şey. Kitaplar, şarkılar, yağ lekeleri, yemek lekeleri, ıslaklık, yağmur, yaz, kış, her şey. Çuvalı sırtımdan indireli çok oldu, ama onu ruhumdan indiremiyorum. Yıllardır rüyalarımda, hayalimde, gözümü kapattığım her an çöp karıştırıyorum.

Kâğıt toplarken, bunu bir iş gibi değil, bir ders gibi yapardım. Okulda göremediğim ilgiyi, kendi kendime yaşatıyordum sanırım. Bulduğum her şeyi okurdum. Lise öğrencisiydim. Babamın nerede olduğunu bilmiyorduk, bir akşam valizini alıp çekip gitmişti. Hâlâ da görmedim. Belki ölmüştür. Ölmediyse de kendi bilir, biz onu öyle bildik. Annem günlerce evden dışarı çıkmadı. Kocası onu terk ettiği için kendinden utanıyordu. Onu teselli edebilecek, akıl verecek kimsemiz yoktu. Babamın gidişinden bir hafta sonra dolapta yiyecek hiçbir şey kalmadı. Hiçbirimiz ne yapacağız diye düşünmedik. Düşünmenin nasıl bir şey olduğunu bilmiyorduk. Düşünmenin ne olduğunu bilsek babam da düşünürdü, ben olmazsam ne yapar arkamdakiler der, gitmezdi. Arkadakiler bilmiyorlardı demek ki. Düşünmenin sadece kendine yanmak olduğunu sanıyorlardı. Babam kendi hayatını kurtarmak için basıp gitmişti, annem de evde kendine yanıyordu. Çoluk çocuk hak getire. Abim benden iki yaş büyüktü. Lise

sondaydı. Bir gün okuldan dönerken, "Kâğıt toplayalım lan, satarız, paramız olur" dedi. Bir arkadaşı yapıyormuş, ondan öğrenirmişiz. Yapalım, dedim. Başka yapacak bir şeyimiz kalmamıştı zaten. Okuldan çıkınca kâğıt toplamaya başladık. Topladığımız atık kâğıtları satıyor, eve alışveriş yapabilecek parayı kazanıyorduk.

Kâğıtları çöpten topluyorduk, çöplerin içinden, pisliğin içinden. Dokunmayı içimiz kaldırmıyordu, eldiven giyiyorduk. Koliler, kartonlar, ıslak kâğıtlar, defter, kitaplar, ambalajlar, ne çok şey. Ne çok ıslak kâğıt. Kuru kâğıt bulduğumda seviniyordum, dokunmak daha kolay oluyordu. Sonra bir gün bir sürü test kitabı bulduk çöpten. Abim bunları eve götürelim, çalışırız, dedi. Çok zeki çocuktu. Hâlâ da öyledir. O test kitaplarının hepsini çözdü ha. Ben şahidim. Başka çöplerde karşıma test kitabı çıkınca yine abime götürüyordum. Sonuçta bir şey ziyan olmuyordu, o çözdükten sonra satıyordum onları da. Abim üniversiteyi kazandı o yıl. Nasıl okuyacağına dair hiçbir fikrimiz yoktu. Babam yoktu, annem yok sayılırdı. Abim gitti. Ben kâğıt toplamaya devam ettim. Abime para göndermeye de. Bana sen de ders çalış, dedi durdu. Kazan üniversiteyi, bir iş bulur çalışırız, dedi ama ben onun gibi değildim. Çöpten bulduğum test kitaplarını değil, eski mektupları, faturaları, yazılmış ve atılmış notları okuyordum.

Rıza benzin almak için durdu. Benzinciyle kırk yıllık arkadaşıymış gibi konuşuyordu. Adamın omzuna dokundu, işler nasıl falan diye sordu. Ne yapacaksa pompacının işini gücünü? Adam ondan kaçmadı, o da ona gülümsedi. İçeriden onları izliyordum. Bu kadar kolaydı demek iletişim de-

dikleri şey. Birbirlerini tanımayan iki adam, hal hatır sorup alışveriş yapmışlardı. Ben kimseyle böyle konuşamıyordum. Çocukken öyle değildim belki, hatırlamıyorum. Ama kâğıt topladığım günler boyunca insanlarla aram iki ucundan tutulup yırtılan bir kumaş gibi açıldı. Çöp karıştıranlardan doğal olarak kaçıyordu insanlar. Her an onların da ceplerini karıştırıverecekmişim, onları soyacakmışım, yanıma yaklaşana saldıracakmışım, taciz edecekmişim gibi kaçıyorlardı. Oysa karnımızı doyuracak parayı bulmaya çalışıyorduk. Böyle böyle uzaklaştım insanlardan. İster istemez kokuyordum, kimseye yaklaşmıyordum. Okuldakiler kâğıt topladığımı bilmiyordu, ama onlara da ben yaklaşmıyordum. Kendimi kimseyle arkadaşlığa layık görmüyordum.

Ergendim ve kendimi meşgul edecek şeylere ihtiyacım vardı. Çöpten bulduğum değişik şeyleri biriktirmeye başlamıştım. Birinin notalarını bulmuştum. Üstünü çizmiş, karalamış, düzeltmişti. Bazı sözler okunuyordu, çoğu domates lekesiyle ıslanmış, dağılmıştı. Belli ki bir müzisyenin çalışma notalarıydı. Hiç nota mutfak çöpüne atılır mı? O şarkının meşhur olduğunu, adamın ünlü bir müzisyen olduğunu, benim bir gün elimde eski ve yırtık notalarla bir konser çıkışına gidip "Abi sana bunları getirdim" dediğimi hayal ediyordum. Hiçbir zaman o şarkıya benzer bir şarkı duymadım. Belli ki adam vazgeçmişti. Çöpte zaten hep vazgeçilen şeyler olurdu, işlerine yarayanı neden çöpe atsın insanlar? Onların işine yaramayanları ben alıp işe yarar hale getirmeye çalışıyordum. O yıllardan bir intihar mektubu var bulduğum. Hâlâ saklıyorum. Adam bileklerini kesmeden önce yazmış. Bulduktan sonra kaldırıma oturup ağlamıştım tanımadığım adama. İntihar etmiş adamın mektubunu çöpe

atmak aklımı allak bullak etmişti. Hâlâ düşünürüm, insanlar buldukları intihar mektuplarını ne yaparlar? Saklamak kendine, atmak gidene haksızlık. Ben o adamın mektubunu hâlâ açar arada okurum. "Yapamadım, alışamadım" demiş. Ben de alışamadım, ama bileklerimi de kesemedim. Bir gün intihar edersem geride mektup bırakmayacağım.

Rıza'yla İzmir'e vardığımızda akşam olmak üzereydi. Yazlığa bugün mü bakacağız, yarın mı diye sordum. Yarın bakarız, dedi. Önce şöyle güzel bir yemek yiyecekmişiz. Arkadaşının bir teknesi varmış, orada rakı balık yapacakmışız. Yapmış o planı zaten, bir şey demedim. Gölgesi gibi arkasından yürüyordum Rıza'nın. Yolda yine o intihar mektubu gelmişti aklıma. Tadım kaçmıştı. Senelerdir böyle oluyordu. Aklıma geldiğinde, öldüğümü, ardımda bir mektup bıraktığımı, Handan'ın mektubu okuduktan sonra yırtıp attığını, kendine cenazede giyecek bluz seçtiğini, günler sonra bir kâğıt toplayıcısının mektubumu bulup ağladığını düşünüyordum. Bu düşünceden ve yükten kurtulmak için defalarca mektubu yakmak, yok etmek istedim. Yapamadım. Ölmüş birini yeniden öldürmek gibi geliyordu bana. Alakası yoktu, ama öyle geliyordu.

İzmir'de nisana göre çok sıcak bir hava vardı, terlediğimi fark ettim. Önce otele gitsek duş alırdım ama Rıza'ya önce otele gidelim diyecek takatim bile yoktu. Geldiğime de pişman olmuştum sebepsiz yere. Rıza yine dünyanın bütün neşesini sünger gibi içine çekmişçesine mutluydu. İnanamıyordum ona. Sabahtan akşama kadar coşkulu olabiliyordu. Gamsızlık da değil, mutluydu adam. Her daim gülüyordu, her şeye, her duruma. Babası öldüğünde "Altmış iki yıl

yaşadı, ağrısız sızısız öldü, ne güzel" deyip sevinmişti. Ben babamı, gittikten sonra hiç görmedim. Bugün haberi gelse, oturur ağlarım... Ağlamam demiştim, ama ağlarım.

Tekneye adımını "Biz geldiiiik" diye attı Rıza. Benim "biz geldiiiik" diye sevinçle koşacağım bir arkadaşım hiç olmadı mesela. Sonra dönüp cep telefonunu çıkardı ve şak diye fotoğrafımı çekti...

Çöpten bulup da sakladığım şeyler arasında bir fotoğraf albümü vardı. O kadar muntazam hazırlanmıştı ki, bakmaya doyamıyordum. Bir kadın ve adamın hikâyesini bir film izler gibi izliyordum sayfaları çevirdikçe. Düğün fotoğrafları, gittikleri piknikler, tatil fotoğrafları, dans ettikleri birkaç fotoğraf, arkadaşları, o ağız dolusu gülüşler, stüdyoya gidip çekilmiş fotoğraflar, İstanbul gezisi, kadının hamileliği, bebeğin doğuşu, bebeğin ilk adımları, oğlanın sünneti, adamın yeni arabasının önünde çektirilmiş fotoğraf... Kadının balkonda küçük tüpte kızartma yaparkenki fotoğrafıyla bitiyordu albüm. Her şey ne kadar mükemmeldi. Ne kadar mutluydu kadınla adam. Niye çöpe atmışlar albümü diye düşündüm durdum yıllarca. Adam kadını aldatmış olabilir mi? Olamaz bence. Çok seviyordu adam kadını. Bütün fotoğraflarda belliydi bu. Öyle koyuyordu elini hep kadının omzuna. Kadına karşı sonsuz bir inançla savunabilirdim adamı. Kadına bir şey mi olmuştu acaba? Ama o adam o albümü atmazdı öyle bir şey olsa. Öyle bir adam değildi o, biliyordum. Ne olmuştu, neden bitmişti hikâyeleri, hep çok merak ettim. Kadın bir daha kızartma yapabildi mi, adam taze ekmekle gelebildi mi eve, kızartmanın üzerine yoğurt döküp oğlanın tabağına patatesleri, kendilerine yağlı patlı-

canları, kabakları koydular mı? O son fotoğraf içimi yakıyordu benim. Kadın küçük tüpte kızartma yapıyordu. Evlerini kokutmak istememişti belli ki. Ama adam kızartmayı çok sevdiği için kızartma yapmaktan da vazgeçmiyordu kadın. Balkonda, küçük tüpte... O kadar güzeldi ki o sahne, adam ölümsüzleştirmek istemiş, kadının fotoğrafını çekmişti. Kadın elinde bir maşa tutuyordu. Mutluydu onlar. Kızartmanın yoğurduna ekmek banıyorlardı. Handan hiç kızartma yapmadı bana. Oysa çok severim. Onlar o kadar mutluyken, yani her şey kızartma, yoğurt, domates sosu, taze ekmek, çatal, bıçak, su bardağı, her şey, her şey bu kadar yerli yerindeyken dağılıp gitmişti mutlulukları. Albüm çöpteydi. Bizim evde bunların hiçbiri yoktu. Evde hep Handan'ın istediği yemekler pişiyordu. Ekmek alınmıyordu. Sofrada kimse konuşmuyordu. Dünyanın fotoğrafını çekiyordu Handan. Bazı karelere beni de dahil ediyordu. Hiçbirini bastırmamıştık fotoğrafların. Çöpe atılacak bir aile albümümüz bile yoktu. Ama Handan mutluydu. Küçük tüpte kızartma yapan kadın mutluluğu Handan'dan daha çok hak ediyordu oysa.

Rıza tekneye "Biz geldiiik" diye seslenince elinde bir şampanya şişesiyle Handan, Handan'ın hiç sevmediğim arkadaşı Füsun, Füsun'un gereksiz kocası Latif, Rıza'nın karısı Filiz, Handan'ın kız kardeşi Ebru ve henüz tanışmadığım yeni sevgilisi hep bir ağızdan bağırmaya başladılar. "İyi ki doğdun Seliiiiim..."

İyi ki doğdum mu? Elli yaşındayım ben, bu ne neşe? Ben bir an önce ölüp gideyim diye doktora bile gitmiyorum. Ola ki bir hastalığımı bulurlar, iyileştirmeye kalkarlar. İçimde bir

şey çıksın, o büyüsün, büyüsün, temizlenemeyecek hale gelsin, beni alıp götürsün o küçük şey istiyorum. Bunlar bana iyi ki doğdun, diyor.

Çöpte bir hastanın günlüğünü bulmuştum. Adam doktormuş. Kendi hastalığını kendisi teşhis etmiş. Kansermiş. Gün gün hastalığının seyrini not etmişti deftere. Son sayfada kendini elle muayene ettiğini, üç günü kaldığını yazmıştı. Çok ağlamıştım okuduğumda. Hasta olmuştum. Hasta yatağımda yatarken doktor olduğumu, kendimi elle muayene ettiğimi, elime bir şeylerin geldiğini ve oradan kaç günümün kaldığını hesapladığımı hayal etmiş, düşündükçe daha çok ağlamıştım. Kendimi perişan ediyordum çöpten bulduğum bu şeylerle. Oysa okumamam, bakmamam, çuvala atıp geçmem, hiçbir şeyi eve getirmemem gerekiyordu.

Abim okudu, ben liseden sonra okumadım. Liseyi bile zor bitirdim. Canım istemiyordu okula gitmek. Paraya ihtiyacımız vardı bizim, okurken para kazanılmıyordu. Öğretmeni dinleyeceğime, sokaktan kâğıt toplarım diye düşünüyordum. Böyle düşünmeye ve kendimi haklı görmeye ihtiyacım vardı. Mukavvaları çok seviyordum. En ağır kâğıt, mukavvaydı sonuçta. Kutu bulduğumda daha çok seviniyordum. Kâğıt işinde mukavva çok kıymetliydi. Hem mukavvalarda hikâye olmuyordu. İçinden sürpriz bir şeyler çıkmıyordu genelde. Saklamama lüzum kalmıyordu. Lise bittikten sonra, abimin okulu bitene kadar kâğıt toplamaya devam ettim. O mezun olup da işe başlayınca hayatımız garantilendi sanki, ben de bir mukavva atölyesinde işe başladım. Küçük bir atölyeydi. Patron nefret ediyordu işinden. Alan olsa anında devredeceğim, diyordu. Fıstık gibi işti oysa, nesini beğenmiyorsa... Çö-

pü bile ayrı değerliyken, bu sıfırını yapıyor, sıfırına mırın kırın ediyordu. O adamın yanında bütün işi öğrendim. Çöp karıştırma işi sona ermişti, ama çıkamıyordum o duygudan. İşe giderken ya da işten dönerken kâğıt çöpü görünce durup karıştırıyordum. İçinden kendime ağlayacak hikâye arıyordum. Kâğıt toplamayı bıraktıktan sonra hiç ilginç bir şey bulamadım karıştırdığım çöplerden. Ağlayacak hikâyenin içinde yaşamaya başladığımın, çöpten topladıklarımı bırakıp bizzat kendi halime ağlamam gerektiğinin ayırdına varamıyordum.

"Kadehimi, elli yıllık arkadaşım Selim'e kaldırıyorum" dedi Rıza. Handan koluma girdi. Biz arabayla gelmiştik, onlar uçakla gelmişler sabah Ankara'dan. Ben Rıza'ya "Biz niye arabayla gidiyoruz o kadar yolu, uçakla gitsek ya" dememiştim. Evden ne kadar uzak kalsam kendimi o kadar şanslı sayıyordum. Vardığım yerde beni evin beklediğini bilmiyordum.

Rıza'yla çocukluk arkadaşıydık. Benden birkaç yaş büyüktü Rıza, abimin arkadaşıydı esasen. Anası babası başındaydı, ama okumamıştı. Kendi isteğiyle okumamayı tercih etmişti o. Benimki biraz mecburiyetti. Serserilik yapıyordu mahallede. Askerden gelince düzelir diye düşünmüştü babası, ama öyle olmadı. Rıza aynı Rıza'ydı. Hâlâ sağda solda gezinip, milletle şakalaşıp gülüp duruyordu. Gülen insana duyduğum haset biraz da bu Rıza yüzündedir. Ne var oğlum bu kadar gülünecek, ne var yaşadığımız hayatta benim görmediğim, neye gülüyorsun diye soruyordum bazen Rıza'ya. O da bana "Asıl üzülecek ne var oğlum, ne güzel işte dünya" diye cevap veriyordu. Onun işaret ettiği güzellik, imkânı yok gözüme ilişmiyordu. Rıza böyle ota boka gülerken, bir gün babası öldü. Feridun Amca sanayide matbaa

makinelerinin tamirini yapıyordu. Bir keresinde yanına gittiğimde bir flekso baskı makinesi görmüştüm. Çok pahalıydı bu makineler o zaman. Nerden bulduysa bulmuş, kimse yapamamış, Feridun Amca'nın elinde kalmış makine. "Ben uğraştım bununla, kafayı kırdım makineyle, ama tamir ettim. Sonra da vermedim sahibine. Bu Rıza'nın düğününde falan okuturuz birine" demişti. Rıza ha deyince evlenmemiş, Feridun Amca da makineyi okutamadan vefat etmişti. İşsiz güçsüz Rıza'nın babasının işini devam ettirmesi mümkün değildi. Ama ben ettirebilirdim. Gittim Rıza'yla konuştum. "Babandan kalan ne varsa sat. Benim çalıştığım atölyeyi devralalım. Babanda bir flekso baskı makinesi var. Ben gördüm. Onu da alırız atölyeye. Ben emeğimle, sen paranla ortak olmuş olursun. Çok para var oluklu mukavva işinde. Ben çalışırım, sen sadece işe git, gel. Kurtulalım bu hayattan" dedim. Rıza'nın kurtulacak bir hayatı yoktu. Tek çocuktu, anası babasından kalan evin kirasıyla, emekli maaşıyla falan haydi haydi bakardı Rıza'ya. Ama artık yirmi beş yaşındaydı o da, kendine bir iş kurması gerekiyordu. Bunu da tek başına yapamayacağını bal gibi biliyordu. Annesi karşı çıksa da allem etti, kallem etti kandırdı kadını. Evi sattılar. Atölyeyi devraldık. Baskı makinesini atölyeye taşıdık. Hayvan gibi çalıştım atölyede. Eve gitmedim. Rıza'nın umurunda değildi hiçbir şey. Patronun odasını ona vermiştim. Oturup sigara içiyordu, radyo dinliyordu akşama kadar. Rıza da benim umurumda değildi. Şans yüzüme gülmüştü bir kere. Onu küstürmeye, yüzünü soldurmaya hiç niyetim yoktu. İlk sene her ay elli ton ambalaj ürettik...

"Nice senelere hayatım" dedi Handan, dudaklarını uzatırken. Milletin içinde öpüşmek nedir Handan? Kimden gör-

dün, ne zaman yaptık? Deliriyordum Handan'ın tavırlarına. Katlanamıyordum. Handan hep böyle miydi? Ben mi farkında değildim? Ne zamandan beri batıyordu bana bunlar? Aslında hep. Hep böyleydi. Değişmedi. Handan'ı Rıza bulmuştu bana. Benim evleneceğim falan yoktu. Çalışıyordum sadece. Atölyeyi büyütmüştük. Çok güzel kazanıyorduk. Üretimimiz her ay artıyordu. Rıza Filiz'le evlenmiş, bitmeyen bir balayı yaşıyordu. Öyle ki yirmi yıldır hâlâ bitiremediler. Hayata bu kadar aşkla bağlı olan bir adamın yanındaki kadın da illa o aşktan nasibini alıyordu. Onlar evlendikten iki sene sonra tanıştırmıştı bizi Rıza Handan'la. Filiz'in yakın arkadaşıydı Handan. Benim Handan'a alternatif olabilecek kimsem zaten yoktu. Küçük tüpte kızartma yapan kadın karşıma asla çıkmayacaktı. Çünkü karşılaşabileceğimiz yerlerde gezmiyordum. Bütün gün atölyedeydim. Atölyeden çıktığım nadir zamanlarda kıyafetlerimi değiştirip şapka takıyor ve çöp karıştırmaya gidiyordum. Bir şeyler bulmak istiyordum, beni ağlatacak bir şeyler. İçimde korkunç bir ağlama hissi birikmişti. Bir şey olsun, bir intihar mektubu, bir ölüm güncesi, bir ayrılık haberi... Hiçbiri çıkmıyordu karşıma. Eskiler o kadar ağlatmıyordu. Geri dönüp dönüp onlara bakıyordum, ama olmuyordu. Kanıksamıştım onları artık. Geçmişti.

Handan'la nişanlandığımız gün ona bu sırrımı anlatmak istemiştim. Ben uzun zamandır atölyede yaşıyordum. Annem abimlerde kalıyor, abimin çocuğuna bakıyordu. Çocukken yaşadığımız evin kapısı aylardır açılmamıştı. Handan'ı oraya götürdüm. Bütün o sakladığım hikâyeleri, onları nasıl bulduğumu, neler hissettiğimi anlatmak istiyordum ona. İlk kez biriyle bu kadar yakınlaşıyordum. Ben sandım ki ar-

tık birbirimizin içini, dışını, aklından, kalbinden, damarlarından geçenleri bilecektik. Birlikte küçük tüpte kızartma yapacaktık. Ben onun fotoğrafını çekecektim balkonda. O yüzden ilk önce albümden başlamak istedim. "Ünlü mü bunlar?" diye sordu Handan.

"Hayır" dedim, "sıradan insanlar işte."

"Tanıyor musun?"

"Yok tanımıyorum."

"E, ne diye bakacağız bu insanların fotoğraflarına? Nereden buldun bunu?"

"Çöpten."

"Neee? Delirdin galiba. Ben bakmam. At o pis şeyi. Evimize de sakın böyle pis şeyler getirme bak, baştan anlaşalım. Hiç sevmem. Hem bluzuma bakmadın bile, aşk olsun" dedi Handan.

Bir daha annemin evine hiç gitmedik. Handan'a eskiden çöp topladığımı hiç anlatmadım. Onunla evliyken de bazen geceleri çöp karıştırmaya çıktığımı hiç bilmedi. Benimle, yaptıklarımla, yaşadıklarımla, geçmişle ilgilenmiyordu o. Sadece giyiniyor, süsleniyor, Filiz ve Füsun'la geziyor, Rıza'nın neşesinden o da nemalanıyordu. Benim payıma düşen, eğlenen insanların neşesini bozmadan, yüzümde sahte bir gülümsemeyle onlara eşlik etmek ve herkesin bu güzelim hayatının devamını sağlayacak parayı bulmaktı. Herkes memnundu halinden. Bir ben değildim.

Teknenin ortasında kocaman bir kutu duruyordu. Bir hediye kutusu. İçine televizyon koysan sığar. Ne almış ki bu bana diye düşündüm. Bir de bu sadece Handan'ın hediyesi. Diğerlerininki ellerinde duruyordu. Kutuyu açmamı istediler. Önce kurdelesini çözdüm. Önem veririm böyle şeylere. O kadar uğraş, emek. Makas getirin keseyim, diyemem. Kutuyu açtım. İçinden yeni bir kutu çıktı. Bunun bir şaka olmasını, böyle bir saçmalık yapmamış olmalarını diledim. Ama içinden yine kurdele ile bağlanmış bir kutu çıktı. "Haydaa" dedi teknedekiler. Gülüyorlardı. Benim de gülmem gerekiyordu. Bunca yıl hep böyle olmuştu, onlar ne zaman, neye gülüyorsa ben de gülüyordum. Anlamama, komik ve eğlenceli bulmama, eğlenmeme gerek yoktu. Gülümsüyordum. Sırtımın karıncalandığını hissettim. Kutunun içinden üçüncü bir kutu daha çıktı. Beynim uyuşuyordu sanki. Sonra bir kutu daha. Her seferinde bu lüzumsuz şakaya kahkahalarla eşlik ediyordu diğerleri. Ben de gülüyordum. "Bak ya, yine mi?" diyordum soğuk soğuk. İçimden "Allah belanızı versin hepinizin. Bu benim işim. Ben üretiyorum bu kolileri. Ne kadar zor, ne kadar zor, ne kadar emek, ne kadar emeeek" diye bağırmak geliyordu, ama gülüyordum. Durmadan hem de. On dördüncü kutuyu açarken bile. On beşinci kutunun içinden bir saat çıktı. Parasını benim verdiğim, bana hediye edilmiş, ona ulaşabilmek için emeğimin üzerine basılmış bir saat. Etraf kutuyla dolmuştu. Kutuları ayaklarıyla bir kenara ittiler. Diğerlerinin aldığı hediye ambalajlarını da onların üzerine attık. Bir kâğıt yığını oluştu yanı başımızda. Onları öylece bırakıp saati koluma taktım ve yemeğe geçtik. Saatlerce içtik.

"Elli yaş! Nasıl hissediyorum, ne hissediyorsun ortak?", di-

ye sordu Rıza. Belki de ilk kez biri ne hissettiğimi soruyordu. Gerçekte merak etmediklerine emindim. Hiç düşünmeden;

"Bir değil birkaç hayatı bir arada yaşamış gibi" dedim.

"Oooo süper cevap. Bütün hayatlara..." deyip kadehini kaldırdı Rıza. Diğerleri de ona eşlik ettiler. Ben de öyle.

Tekneyi kiralamışlar. Doğum günüm için. Herkesin ayrı bir odası varmış. Burada kalacakmışız. Çok iyi düşünmüşsünüz, dedim. İçimden denize atlamak ve yok olmak geliyordu. Elli yaşımın ilk gününde ölmek. Ardımda bir intihar mektubu bırakmadan çekip gitmek. Yapamayacağımı ben de biliyordum.

Gece herkes uyuduktan sonra tekrar yukarıya çıktım. Kutular hâlâ orada öylece duruyordu. Tekrar odaya döndüm. Handan kımıldamadan uyuyordu. O kadar çok içmişti ki uyanması mümkün değildi. Üzerindeki yorganın kılıfını çıkarttım. Yorganı tekrar Handan'ın üzerine örttüm. Dışardaki bütün kutuları, kâğıtları, fiyonkları, ne varsa üzerine ayağımla bastıra bastıra doldurdum nevresimin içine. Koca bir çuval kâğıt oldu. Çuvalı yüklenip tekneden indim. Marinadan çıktım. İzmir'in sokaklarında dolanmaya başladım. Gördüğüm ilk kâğıt toplayıcısına verecektim çuvalı. Biri denk gelirdi muhakkak. Sabaha kadar dolandım. Nihayet birini buldum. Çöpü karıştırıyordu genç bir oğlan. "Bu çuvalı al" dedim, "içi kâğıt dolu. Temiz hepsi." Cebimdeki bütün parayı da verdim çocuğa. Çocuk "Allah razı olsun abi" deyip uzaklaştı yanımdan.

Başımı çöp kutusuna dayayıp gün aydınlanana kadar ağladım...

Amma Oldu Ha

Rosetta yatak odasından yerini ancak kendisinin bildiği anahtarı alıp çalışma odasının kapısını açtı. Burası Rosetta'nın ofisiydi. Yıllar içerisinde büyüttüğü ve her geçen yıl önemi daha da artan ofisinden içeriye girdi ve derin bir nefes alıp verdi. Bu odada bulunan her şey Rosetta'nın tarihiydi. Masanın üzerinden bir sigara alıp yaktı, sandalyesine oturdu ve çerçevelenerek duvara muntazam asılmış dokuz fotoğrafa uzun uzun baktı. "Ahhh canım Rosetta, ah güzelim, ne kadar da genç ve güzeldin" dedi ilk fotoğrafa bakıp. "Ve ilk kocam Kemil, ne de tatlı bir adamdı aslında..." İlk fotoğrafın önüne gidip kendisine baktı. Sonra işaretparmağıyla fotoğraflardaki tüm Rosetta'ların yanağını usulca okşayıp damatların karnını gıdıklar gibi tuhaf bir hareket yaptı. Bu fotoğraflardaki damatların gözlerindeki sevinç ve korku, dudaklarındaki kaygı, duruşlarındaki ürkeklik Rosetta'yı hep güldürürdü. Sadece ilk fotoğrafta kendisinin gözlerinde de aynı kaygı ve korkunun olduğunu daha önce fark etmişti. Rosetta diğer tüm fotoğraflarda biraz daha kendinden emin, muzip ve neşeliydi. Yalnız o ilk fotoğraftaki gelinliği... Ah ne şahaneydi. Bu gelinliği çok beğenmişti. Diğer gelinlikleri de çok sevmişti, her biriyle uzun uzun uğraşmıştı. Rosetta bütün moda dergilerini takip

ederdi. Hepsini. Son kırk yılın tüm Türk gelinlik modasına hâkimdi. Hangi yıl hangi kumaşlar, kesimler, işlemeler moda, hepsini sayabilirdi. Bir modacı gibi yakından takip ediyordu sektörü. Kendisine yakışacağını düşündüğü gelinlik modelini seçiyor ve terzi Lilian'ın hünerli ellerine bırakıyordu gelinliklerini. Lilian'la aralarındaki bu işbirliğine ikisi de her seferinde kahkahalarla gülüyordu. "Bu hayatta yaşama sebebim sensin. Her sabah uyanıyorum ve ben ölürsem kim gelin edecek Rosetta'yı, diye soruyorum kendime. Seni başkalarına bırakmam Rosetta" diyor ve Rosetta'nın boynuna sarılıyordu. Rosetta için bugüne kadar tam dokuz gelinlik dikmişti Lilian. Bu gelinliklerin tamamı Rosetta'nın ofisindeki dolabın içinde saklanıyordu. Gelinlikler Rosetta'nın işinin önemli bir parçasını oluşturuyordu.

Gelinlik dolabının hemen karşısında yine kilitli olan bir evrak dolabı vardı. Dolabın içerisindeki kırmızı dosyaların beyaz sırtlığında isimler ve yıllar yazıyordu. Rosetta bu odaya her girdiğinde dolabı açar, isimlerin hepsini yüksek sesle okur ve gülümserdi. Dili dönmediği için Kemil, Abdılah, Alpasan, Muctat, Niyaat, Omer, Rohi, Förit, Fezula diye okuduğu bu dokuz Türk erkeğinin her biri Rosetta'nın kocasıydı. Hem de resmi nikâhlı.

Rosetta'nın ofisinin duvarında asılı duran o fotoğraf çerçevelerinin her birinde de söz konusu zevatla çekilmiş gelinlikli, damatlıklı düğün fotoğraflarını görebilirdiniz. Ve Rosetta'nın gençliğinde, orta yaşlı hallerinde ve artık yaşının geçtiğini düşündüğü yaşlarında bile ne muhteşem ve ne güzel bir kadın olduğunu anında fark eder, güzelliği ile büyülenebilirdiniz. İşte tam da bu noktada biz size dokuz farklı ko-

canın Rosetta'nın güzelliği ile hiç ilgisinin olmadığını söylemeliyiz. Evlenmek, bazılarına göre asrın saadeti, bazılarına göre aile geleneği, bazılarına göre hayatın anlamı, yahut hayatın en anlamsız işi olabilir, ama bu Rosetta'nın işidir. İlave etmek gerekirse, Rosetta işinde son derece titizdir.

Ofise girişi öylesine değildi o gün Rosetta'nın. Yeni bir evliliğe hazırlanıyor ve bunun son olacağına yemin üzerine yemin ediyordu. Elli iki yaş emeklilik için oldukça ideal bir yaştı ve Rosetta bu yaştan sonra çalışmayı düşünmüyordu. Bu demek oluyordu ki bundan sonra evlenmeyi de düşünmüyordu. Son kez evlenecekti. Bu bir anlamda onun için jübilesini yapmak gibiydi. Dolayısıyla son kocasının oldukça şanslı olduğunu düşünüyor, bu sebeple evlilik hazırlıklarını öncekilerden farklı tutuyordu. İşte o gün ofiste, aynı zamanda en yakın arkadaşı olan avukatı ile bu yüzden buluşacaklardı. Rosetta'nın son evliliğine hazırlanıyor olması demek, Marla'nın da çok sevdiği bir müvekkilini kaybediyor olması demekti. Ne yani, Marla bundan sonra Rosetta'yı boşayamayacak mıydı? Üstelik bunu daha önce tam dokuz defa yapmışken!

"Marla çok düşündüm. Kararımı verdim. Bu kez para almayacağız. Bir kuruş bile. Bundan sonra evlenmeyi düşünmüyorum, bunu sana daha önce de söylemiştim. Bu son işimiz. Madem öyle, o zaman sadece eğlenelim. Bu evlilik için tek bir şart koşacağım. Eğer benimle evlenmek istiyorsa, para vermesine gerek yok, sadece düğün istiyorum. Anladın mı Marla, sadece düğün. Diğerlerinde hatırlasana nikâhtan sonra hep eğlenceye gittik. Hiçbirine damadı götürmedik."

"Hayır bir tanesine gelmişti. Hatırlasana adam sarhoş olmuştu, Türkiye'deki sevgilisini arayıp ağlamıştı telefonda. Sen gelinliğinle ona sarılıp teselli etmiştin."

"Evet, ama bu bir düğün değildi. Nihayetinde içtik, dans ettik, eğlendik. Ama bunu hep yapıyoruz zaten. Yani evlilikleri bahane etmiştik eğlencemize. Ben gerçek bir Türk düğünü istiyorum. Tek şart olarak bunu sunacağım, yoksa evlenmem. Paraya ihtiyacımız yok. Bana benimle düğün yapacak birini bulsun Aref. İşte bu kadar. Nasıl buldun fikrimi?"

Marla, Rosetta'ya sarıldı ve onu boynundan öptü. İşte Rosetta'nın Türk usullerine göre düğün telaşı bu öpücükle başlamış oldu.

Rosetta'nın Aref dediği Arif bunu duyduğunda "Yuh" dedi Rosetta'ya. Rosetta Arifin "yuh"larını bilirdi. Önce yuh der, sonra en önce o koşardı. "Ben bir düşüneyim, seni ararım" diye telefonu kapatan Arif, birkaç dakika hareketsiz durduktan sonra konudan bihaber olan yanındaki arkadaşına dönüp bıyık altından gülerek, "Amma olur haa" dedi.

Amma olurdu haa. Bütün olanlar da öyle olmuştu aslında. Arif karşısına günün birinde Rosetta'nın çıkacağını, birlikte otuz yıldan fazla zaman geçireceklerini ve Rosetta'yı Türkiye'de bulacağını kesseler tahmin edemezdi. Ama olmuştu işte. Hem de amma da olmuştu. Arif bu dünyada şansı yaver giden adamlardan biriydi. Sıkıştığı anda Hızır ve İlyas anında buluşur, sen mi gidersin Arife yardıma, ben mi gideyim diye tartışır, çoğu zaman ikisi birlikte yardıma koşarlardı ki Arifin işleri katmerli çözülürdü. Çocukluğundan

beri böyleydi Arif'in işleri. Başı her sıkıştığında gülerek aynı hikâyeyi anlatırdı.

"Anam ben doğduğumda hastalanmış, yataklara düşmüş. Ölecek diye beklemişler, ama ben de el kadar bebeyim. Babam, anam bir odada yatarken bir daha evlenmiş. Beni yeni gelen kadının kucağına vermişler. Medine Annem işte o kadın. Çok sevmiş beni, bir gece koynunda uyutmuş. Derken olmayacak şey olmuş, anam da iyileşmiş. Hacer Annem de işte o kadın. Ben öyle, bir Medine'nin, bir Hacer'in kucağında iki anayla büyüdüm. Anasız kalacak diye korkarlarken iki annem birden oldu. Allah beni sever, önce dara düşürür, sonra gökten yağdırır."

Sahiden de bütün bir ömrünü böyle geçirmişti Arif. İşsiz kaldım diye üzüldüğü bir günün akşamında Almanya'ya işçi olarak kabul edildiğini öğrenmiş, memlekette geride bıraktığı sevgilisini başkasına verdikleri haberini aldığı günün akşamında kendi tabiriyle hafif saf olan bir Alman kızıyla tanışmış, ben Almanya'da ne yapacağım derken Alman vatandaşıyla evlenme şansı yakaladığı için oraya kök salmış, kadından iki de çocuk yapıp evinin erkeği oluvermişti. Bu görkemli hayatı ona sunan Allah'a her gün şükrediyor, başı dara girdiğinde gülümseyen bir sabırla kendisine uzanacak eli bekliyordu. O el çok geçmeden kendisine uzanıyordu. Rosetta da böyle bir bekleyiş sırasında çıkmıştı karşısına. Babasının vefatı üzerine gittiği Niğde'den dönüşte otogarda karşılaşmışlardı. Almanya'ya geri dönmek için saatleri sayıyor, yeni yapacağı çetrefilli işin hayallerini kuruyordu ki Niğde otogarında ağlamaktan gözleri şişmiş, kolunu kaldıracak dermanı kalmamış vaziyette buldu

Rosetta'yı. Otogarda kimse Almanca bilmediği gibi, Rosetta da sadece İstanbul diyebildiği, onu da hıçkırarak söylediği için hırıltılı tuhaf bir ses çıkarıyordu. Almanya'ya ilk gittiği sene Türkçe konuşan insanları görünce gidip boyunlarına atlar, sırtlarını yumruklayarak sarılır, ellerini öperdi Arif. Sonraları Türk görünce yolunu çevirir olmuştu. O kadar alışmıştı ki oralara, o an memleketi Niğde'de bir Alman görmenin verdiği sevinçle bir kahraman gibi kadına doğru fırladı. Arif, hıçkırarak ağlayan genç kadının ellerini avuçlarının içine alıp karısının çocuklarına söylediği Almanca sözlerle sakinleştirmeye çalıştı. Mevzunun ne olduğunu ve nereye gideceğini zerre anlamadan hepsinin geçeceğine dair yeminler etti. Yalan da değildi. Her şey geçiyordu nasılsa. Bu kadının da artık derdi neyse, o da geçecekti. Rosetta otogarda yere oturup "Gitmeyeceğim" diye ayak diremeseydi, Arifi tekmelemese, polis gelmese ve yok yere karakola gitmeselerdi iyiydi. Arif kendini savundu, "Amma da yaptınız memur bey" dedi. "Ben tanımam etmem. Almanca bilen yok otogarda, bu kadın ağlayıp duruyordu, sonuçta memleketimizin itibarı, ben de yardımcı olayım istedim. Çağırın dil bilen birini, kendisi anlatsın" dedi. Saatlerin sonunda Niğde Lisesi'nden Almanca öğretmeni karakola davet edildi ve Rosetta'nın da ifadesi alındı. Arif'in hiçbir şeyle alakası olmadığı, her şeyin Ali'nin şerefsizliği olduğu, kızın Ali denen şerefsiz yüzünden ortada kaldığı kayıtlara geçirildikten sonra "Evladım, turisttir, madem sen de Almanya'ya dönüyorsun, bu hanım kızı sen götür güzel Niğde'mizden" diyerek Rosetta'yı Arife emanet ettiler. Başladıkları yere geri dönen ikili İstanbul'a varana kadar Ali'ye her iki dilde küfürler etti. Arif "Şerrrefsiz" diyerek r'lerin üstüne basa basa şerefsiz dedirtmeye

çalıştı Rosetta'ya. Aslında Ali'ye söverken kendini yüceltiyordu. O Alman bir kadınla evlenmiş bir Niğdeliydi nihayetinde. Evliliğini iki yıl saklamış, sonunda söyleyebilmiş, evlatlıktan reddedilmiş, babası ve analarının hakkını helal etmediği kendisine tebliğ edilmiş, ailesiz kalmış biriydi. Babası, karısının ve çocuklarının fotoğraflarını bile görmeden ölmüştü. Cenazede annesi elini bile öptürmemiş, herkes Arife sırtını dönmüştü. Anası "Benim bir erkek evladım var, onun da mürüvvetini görmese miydim? Alman olsun, Rus olsun, sen sevdikten sonra bana ne düşer? Ama babanın inadını yenemedim. Senin düğününde kollarımı açıp oynayamadım ya aha o babana da küstüm, küs öldü. Oynayamadım ya düğününde ben de gözüm açık gideceğim. Evlendin diye değil, beni oynatmadan evlendin ya, benim de hakkım sana helal olmasın" diyerek Arifi cenazeden de kovmuştu annesi. Babasının diğer eşi olan Medine Annesinin yanına gitmiş, "Biz seni nasıl zor büyüttük it oğlu, Hacer'le ikimiz karşılıklı oynayacaktık düğününde. Bok vardı gittin evlendin gurbet elde. Bize oğul moğul lazım değil şu saatten sonra" diyerek ondan da zılgıtı yemişti. Analarının bu düğün merakına oldum olası bir anlam veremeyen Arif, ikisi tarafından da reddedilme sebebinin düğünde oynayamamak olmasına çok içerlemiş, sadece annelerine değil düğüncülük sektörünün alayına verip veriştirerek otogarın yolunu tutmuştu. Ali de Rosetta'yla evlense başına bunlar gelecekti. Kim bilir hangi saçma sebeple reddedilecekti çocuk. "Ben onun gibi korkak bir şerefsiz değilim, aşkımın arkasında durdum" diyerek Rosetta'ya kendini övdü yol boyu ve gürleyen sesiyle, "sen para için her şeyi yaparsın Arifçiğim" diyen iç sesini susturdu.

O sırada Rosetta'nın iç sesi de onu "Sen her şeyi yapmaya razıydın Rosetta" diyerek teskin ediyordu. Ne çok şeyi geride bırakarak gelmişti Türkiye'ye; ne çok şeyden vazgeçerek, ne çok planın üstünü çizerek. Hukuk fakültesinde okurken ve bir avukat olmayı hayal ederken kendisine böyle bir hayat planı çizmemişti Rosetta. Hiç hatırlamıyor olsa da babası ve dedesinin İtalya'da avukat olduğunu biliyordu. Annesini henüz Rosetta küçücükken terk eden babasına karşı duyduğu öfke onu hukuk fakültesine yönlendirmiş, kendisine verilmeyen hakları en sağlam kendisinin alabileceğini düşündüğü için bu tutkuya sımsıkı tutunmuştu. Ta ki okulu bitireceği yıl, adını söyleyebildiği tek Türk erkeği Ali'yle tanışana kadar. Ali, Rosetta'nın sımsıkı tutunduğu tüm bağları kesip atmıştı. Babasına duyduğu öfkenin, annesine olan sevgisinin, okulun, gelecek hayallerinin, planlarının, hepsinin üstünü örtmüştü Ali'ye duyduğu aşk. Rosetta'nın güçlü hafızasıyla her detayını yıllar boyu hatırlayacağı o müthiş günlerin birinde Ali'nin artık Türkiye'ye döneceği haberini almış, onunla gitmek için bütün hayatını geride bırakmıştı. El ele çıktıkları yolculuğun Türkiye'ye doğru ilerleyen her saatinde Ali'nin elleri biraz daha gevşemiş, İstanbul'a ulaştıklarında Ali'nin kolları iki yanında sallanmaya başlamış, nihayet Niğde'ye vardıklarında Rosetta Ali'nin beş altı adım gerisinden yürür olmuştu. Kapının önüne geldiklerinde Ali, "Sen burada bekle" diyerek Rosetta'yı evin merdivenlerine oturtmuş, Rosetta'ya beklemenin ne demek olduğunu öğretecek dakikalar boyunca da gelmemişti. Sokaktan gelip geçenlerin, elinde valiziyle merdivenlere oturan Rosetta'yı bir sirk hayvanını izler gibi izlediği dakikalarda; içeriden yükselen sesler, insanların bakışları, Rosetta'nın gözyaşları, kalp atışları, kapı çarpma sesleri, ne anlama geldiğini an-

layabilmek için çantasından çıkardığı sözlüğe bakarak öğreneceği "defol" sözcüğü, karşı penceredeki kadının Rosetta'yı izlerken çitleyip yere attığı çekirdek kabukları Niğde sokaklarına sel olup akmıştı. Ali kapıdan çıkıp Rosetta'nın kolundan tuttuğunda genç kadın hiçbir kası hareket etmeyen bir felçli gibi sürünmüştü sokaklarda. Nihayet Ali, onu bir daha geri dönmemesi için başka mahalleye bırakılan köpekler gibi Niğde otogarına bırakmış ve koşarak geri dönmüştü. Dizleri olsaydı Rosetta Ali'nin peşinden koşabilirdi, ama dizlerinin tüm bağlarını ağlayarak yürüdüğü Niğde sokaklarında bırakmıştı. Rosetta Ali'nin arkasından terk edildiğini bilen çocuklar gibi ağlamıştı.

İşte o sırada kulağına çalınan Almanca kelimeler, Arifle yan yana getirdi Rosetta'yı. Bir adam onu kendi dilinde avutuyor, sakinleştirmeye çalışıyor, durmadan geçecek diyordu. Rosetta bu adamı Ali'nin gönderdiğini düşündü önce, saldırdı, vurmaya, tekmelemeye başladı. Polis gelince, bu kez polisi Ali'nin gönderdiğini düşündü. Ali bütün her şeyi ayarlamıştı Rosetta'yı göndermek için. Kendisini otogardan alıp Almanya'ya götürecek adamı da, adama direnirse onu yaka paça ülkesine gönderecek polisleri de ayarlamıştı işte. Ne zaman ki Almanca öğretmeni geldi, o zaman ikna oldu Rosetta Arifin Ali'yi tanımadığına. Bir tek o kadına güvenebildi. Çünkü hiçbir kadın terk edilmiş bir başka kadına kolay kolay yalan söylemezdi. Rosetta'nın dağılmış saçlarını topladı öğretmen. "Türkiye'de erkeklerin Müslüman olmayan kadınlarla evlenmelerini hoş karşılamazlar Rosetta. Aynı şekilde kadınlar da... Müslüman olmayı kabul etmen gerekir. Ama öyle anlıyorum ki Ali'nin ailesi bunu da istemiyor. Yoksa sana bunu izah ederdi. Çok güzelsin, çok kıy-

metlisin. Lütfen ülkene dön ve gönlünce yaşa. Lütfen, çok güzelsin, çok çok güzelsin. Sakın üzülme, hiç değmez. Hiçbir erkek gözyaşlarından daha değerli değil" diyerek avuttu Rosetta'yı. Rosetta ona inandı. Gözyaşlarının tamamını evinden kilometrelerce uzakta Niğde'de bir karakol koridoruna bıraktı. Hayatının geri kalanını hiçbir şeyi ciddiye almayıp her şeyle dalga geçerek geçirecekti. O gün şans eseri Rosetta'nın elinden tutan Arifin de tam da böyle bir planı vardı. Rosetta'yı ömür boyu güldürecek bir plan...

Arifin şansı biraz da önüne çıkan fırsatlara değer yargılarını hiçe sayarak yaklaşmasından geliyordu. Neyse ne, diyordu Arif. Anam, babam benimle konuşmasa ne? Alman kızı benimle evlenmeyi istemiş ya, daha ne? Ana baba karın mı doyuruyor şu zamanda? Ama bak Alman kızı nasıl da doyurmuştu karnımı. Her şey yolunda gidiyordu evlendiğinden beri. Arif, şaşılacak bir hızla Almanya'da yerini bulmuş, yuvasını kurup yerini sabitlemişti. En ufak bir kaygısı yoktu geleceğe dair, gayet kendinden emin bir vaziyette evinin erkekliğini yapıyordu. Yalnız arada bir memlekettekilerin sesi içini kemiriyordu. "Karı parası yiyon ha Arif" diyen biri gelip dürtüyordu içini. Karısı bu sesi elbette duymuyordu. Ama bu sesin gelip Arifin kulağına yapıştığı zamanlarda karısının bakışları da değişiyordu sanki. Arif bu bakışların altında eziliyor ve evde durduk yere bağırmaya, sorun çıkarmaya başlıyordu. Bu sesi susturmak için bir iş bulması lazımdı Arifin. Öyle fabrikada çalışmak gibi sıradan değil, adamakıllı, ciddiyeti olan, karaktersizliğine yakışır hinlikte bir iş. Bir gece Arif, karısı ve çocukları uyuduktan sonra verandaya çıkmış, içine iki buz attığı viskisini yudumluyor, "Hey gidinin Arifi, nereden nereye be paşam" diyerek ken-

dini övüyordu. Karısı hayallerindeki güzellikte ve zekâda olmasa da halinden çokça memnundu, keyfine diyecek yoktu. Esasen Türkiye'de olsalardı karısına yan bile bakmazdı. Bir tek şu iş meselesi canını sıkıyordu. Yoksa keyfi beyde paşada yoktu. "Keşke herkes benim kadar şanslı olsa da rahat rahat yaşasa şu güzelim ülkede" diye düşündüğü o gece kendi kendine "Ulan amma da iyi olur haa" diyerek oturduğu yerden fırlamış, ertesi gün Alman vatandaşı kadınlarla Türk vatandaşlarını baş göz ederek sahte evlilikler yoluyla Türklere Almanya kapılarını açma ve bunun karşılığında para kazanma planına hummalı bir çalışmayla başlamıştı. Günlerce Alman hukuku hakkında araştırmalar yapmış, mevzuatı didik didik etmiş, başına gelebilecekleri enine boyuna tartmış, her detayı ince eleyip sık dokuyarak kendisine harika bir iş kurmuş; karısının gözlerinde aslında yazmayan ama onun, bir Türk erkeği okur yazarlığıyla okuduğu "Benim paramı yiyorsun" cümlesini yırtıp atıvermişti Arif. Şimdi artık kendi parasını yiyecekti çatır çatır. Yeter ki kendisiyle işbirliği yapacak bir Alman kadın bulsun... Her şey hazır, bir tek kadın yokken babasının vefat haberini almış ve memlekete dönmüştü. Alman kadını da işte hiç olmayacak yerde, Niğde otogarında ağlarken bulmuştu.

İstanbul'a vardıklarında Rosetta daha sakinleşmiş, ağlamayı bırakmıştı. Yerine kor gibi bir öfke gelmişti, durmadan "Göstereceğim o Ali'ye" diyordu. İçindeki kırgınlığı hırsla bastırıp "Ben de bir Türk bulup onunla evlenmezsem, sen görürsün Ali. Sorunun benim Almanlığımda değil, senin şerefsizliğinde olduğunu sana göstereceğim Ali" diye söyleniyordu. Ne çabuk alışmıştı Arifin laflarına... İşte Hızır ve İlyas kol kola girmiş Arife bakıyorlardı yine. "O kolay" dedi

Arif, "sen yeter ki Türk erkeğiyle evlenmek iste. Üstelik üstüne para bile kazanacaksın." Arifin planını uzun uzadıya anlatmasına gerek kalmadı. Hayal kırıklığı içindeki öfkeli bir kadın her şeyi yapabilirdi. Rosetta "Hadi hemen yapalım, hemen fotoğraf çektireceğim, sonra o Ali'ye göndereceğim. Görsün bakalım nasıl oluyormuş" dedi. Arif mutluluktan uçarken Rosetta yeni bir hayalin içine dalmıştı.

Arifin tüm işlemleri halletmesi o kadar kolay olmadı. Önce bu iş için ne kadar para alacağına karar verdi. Oyle ya bir kısmını Rosetta'ya verecekti. Sonra bir sürü işlem vardı. Bunların takibi öyle kolay değildi. Sonra Almanya'ya gelmek isteyen paralı Türk'ü bulması gerekiyordu. Geri kalanlar, vukuatlı nüfus kayıt örneği, apostille belgesi, nüfus kayıt belgesi, uluslararası evlenme ehliyet belgesi, ikamet belgesi, fotoğraf, pasaport, nüfus cüzdanı, fotokopi ve kâğıt kürek işleriydi. Bunları bulduktan sonra Rosetta'yla damadı baş göz edecek, bir yıl tarafları ayrı yaşatacak, ayrı yaşadıklarını belgeleyecek, çiftleri boşayacak ve bir zaman sonra yeni bir evliliğe yelken açacaklardı. Diğer detayların hepsi önemsizdi. Tabii Arife göre... Rosetta içinse diğer tüm detaylar önemliydi, hatta önemli olan tek şey detaylardı. Gelinliği çok güzel olmalıydı, saçlarını harika yaptırmalıydı, ayakkabıları, tacı, gelin çiçeği, makyajı harika olmalıydı. Bununla birlikte damat o dönemin en iyi modacısından bir takım elbise diktirmek zorundaydı. Rosetta'nın yanında kusursuz bir Türk erkeği olarak durmalıydı. Fotoğrafta nasıl poz vereceklerini milimetrik hesaplarla yaptı Rosetta. Damadı oğlunu evlendiren analar gibi giydirip kuşattı, her bir düğmesini iliklediı, paçalarını düzeltti, saçlarını taradı. Terzi Lilian ile günlerce gelinlik provası yaptı. Kusursuz bir ge-

lin olduğuna kanaat getirdiğinde evlendiler. Birlikte fotoğraf çektirdiler. Fotoğrafçı onlarca fotoğrafını çekti gelin ve damadın. Rosetta en güzelini seçti ve iki tane basmalarını rica etti. Diğerlerine gerek yoktu. Rosetta'nın tek bir fotoğrafa ihtiyacı vardı. Bir peri kızı gibi ışıldayan gelin Rosetta ve Türk olduğu çok belli olan, şık ve gösterişli kocası... Rosetta bu fotoğraflardan birinin arkasına "Seni unuttum" yazıp Ali'ye gönderdi ve diğerinin arkasına da "seni asla unutmayacağım" yazarak duvarına çiviledi.

Rosetta'nın Ali'yle birlikte yıkılan dünyası o günlerde başka bir yerden döndü. İtalya'daki babası kendisini tanıyarak Rosetta'ya ömür boyu çalışmadan yaşayabileceği harika bir hayat tahsis etti. Rosetta da ilk yıl Arifin gazı ve Ali'ye olan öfkesiyle kalkıştığı bu sahte evlilik işine kendisini meşgul edecek, hayatına eğlence katacak ve içindeki öfke, kin, hayal kırıklığı, güvensizlik gibi pek çok eski duygunun üzerini sımsıkı örtecek bir uğraş olarak devam etti. Birbirinden bıyıklı Türk eşleriyle nikâh kıydıktan sonra bir yıl ayrı yaşadı, ardından Marla'nın maharetli duruşmalarıyla adamlardan boşandı. Marla seneler boyu Rosetta'yı ve adının bir ehemmiyeti olmayan kocasını itinayla boşadı. Rosetta ve arkadaşları önce evliliği, sonra da boşanmayı kutlayarak üniversiteden beri süregelen bir eğlence yaratmışlardı kendilerine. Hepsi evlendi, hepsinin düğün töreni oldu ama hiçbiri onları Rosetta'nın sahte düğün eğlenceleri kadar eğlendirmedi. İşte şimdi beş Alman kadın, İstanbul'da Kapalıçarşı'da ellerinde ziller üzerine takılmış tüller, pullu mendiller, kına tepsisi ve işlemeli kadife şalvar takımlar ile, yine Arifin rehberliğinde düğün alışverişi yapıyorsa hep aynı heyecandan, aynı eğlence tutkusundandı.

Arif Rosetta'nın isteğini önce reddetmiş sonra iyi olur ha diyerek hazırlıklara başlamıştı. Rosetta sonsuz bir heyecan içindeydi. İlk düğününe nasıl hazırlanıyorsa, son düğününe de böyle hazırlanıyordu. Arifin imzalattığı kâğıtlara bakmadı bile. Rosetta o sıralar internetten gelin hamamı nedir, nasıl yapılır, hamamda hangi şarkılarda nasıl oynanır bunları araştırıyor, gelin arabasını nasıl süsleyeceklerine, nikâh şekerlerinin üstündeki alçıdan yapılmış melek bebeklere, avucuna yakılan kınanın kaç günde çıkacağına falan bakıyor, harıl harıl kına gecesinde giyecek bindallı arıyordu. Hepsini hazırlamıştı. Kına tepsisinden gelin buketine, kına gecesi mumlarından, Şakira kemerine kadar lüzumlu lüzumsuz düğün eşyası için beş Alman kadın ve bir Arif, Kapalıçarşı'nın altını üstüne getiriyorlardı. Rosetta aldığı her poşeti Arifin kucağına yüklerken Arif zevkten dört köşe oluyordu. Rosetta'nın yıllar içerisinde hep Türklerle münasebette kalmaktan hatırı sayılır bir Türkçesi vardı. Arifle konuşurken Türkçe konuşurlar, bu yüzden Arif yirmi sene aynı yatağa girdiği, en nihayetinde de artık Almanya'da yaşamak için kendisine ihtiyacı kalmadığı için boşandığı karısına tek bir kelime bile Türkçe öğretememiş olmanın siniriyle deliye dönerdi. Rosetta deyimleriyle, atasözleriyle, imalarıyla dile tamamen hâkimdi. Bu yüzden düğün alışverişi için gezerken arkasına dönüp dönüp "Kadınlara gokte düün vaar deseler merdivenle giderler" diyerek Arife gülümsüyor, Arif de "bilmez miyim" diyerek karşılık veriyordu. "Bilmez miyim Rosetta!"

Bilirdi. Bilmez olur mu? Bilmese Arif, anasının hastalığını haber aldıktan sonra kadının gözü açık gitmesin düşün-

cesiyle, Rosetta'yı sahte evlilik oluyorsa sahte din değiştirme de olur diye ikna edip Müslüman yapacak, adını Rümeysa koyup Niğde'deki evlerinin sokağına düğün kurup anasıyla kollarını iki yana açıp da karşılıklı oynatacak planı nasıl kuracaktı? Bilirdi Arif. Her düğününe iştirak ettiği ve her seferinde "Ulan karşısındaki adam ben olsaydım amma olurdu haa" dediği ve senelerce gizliden gizliye kendisini, neşesini, güzelliğini ve servetini sevdiği Rosetta'nın ofisinin duvarına onuncu ve son koca olarak kendi fotoğrafını çivilemeyi bilirdi. Fotoğrafı astıktan sonra karşısına geçtiğinde elbette ki gülerek "Amma oldu haaa" dedi. Arif'in iki annesi de gözleri açık gitmedi. Rosetta otuz yıl sonra Niğde'ye gelin geldi. Arif Rosetta'nın son kocası olarak arkası imzalı düğün resmini, Rosetta'nın fotoğraflarından senelerdir bıkmış usanmış olan Ali'ye kendi elleriyle gönderecekti.

Nuri Banyoda

Annem, boşandıktan hemen sonra babamı kolundan tutup eve getirdi. Babam sinirden dudaklarını ısırıyor, "Beni de alet ettin kendine" diyerek sessiz sessiz söyleniyordu. Sıkıysa sesli söylensin... Ama annemin umuru değildi. "Bak bak, sanki namusu lekelenmiş. Altı üstü boşandık. Valla bak, asla pişman olmayacaksın seni boşadığıma, dua edeceksin sen bana. Şişinip durma, kalk da yemeğini ye" diyerek sanki mahkemeden değil, marketten gelmişler de gelirken ufak bir gerginlik yaşamışlar gibi davranıyordu adama.

Annemin bunu yapacağına ihtimal vermemiştim. Yani öyle parlak bir evlilikleri yoktu. Sık sık kavga ediyorlardı. Daha doğrusu annem babama bağırıyor, babam susuyordu. Aralarındaki sevgi saygı müessesesi zamanla yıpranmamıştı, zira o bağlar hiç kurulmamıştı. Babamın sakin ve uyumlu yaratılışıyla gidiyordu bir şekilde evlilik. Babam; her ay maaşını annemin eline takır takır sayıyor, yol ve kahvehane parasını annemin layık gördüğü rayiçler üzerinden uslu uslu alıyor, etliye sütlüye katiyen karışmıyor, her türlü küfür, hakaret ve itilip kakılmayı sineye çekiyor, yine de anneme sesini çıkarmıyordu. "Deliyle deli olunmaz" sözü babamın diline pelesenk olmuş, evlilik yaşantısı bu felsefe üzerine inşa edil-

mişti. Uymuyordu babam anneme. Katiyen onun çektiği yere doğru gitmiyor, belki de elinden bir kaza çıkmasından korkuyordu. Yapmazdı ama annem başlı başına ağır tahrik unsuruydu. İnsanın sinirlerini etinden ayırır gibi sıdkını sıyırıyordu babamın. Ama adam asla gık demiyordu. Doğrusunu söylemek gerekirse, babam annemden korkuyordu. Herkesin korktuğu gibi...

Etrafımızda başka boşanan çiftler vardı, ilk bizimkiler değildi. Ama onlarınki şiddetli geçimsizlikti sahiden. Cidden anlaşamıyorlardı. Bizimkilerde ise annem tarafından uygulanan şiddet diz boyuydu ama babam yine de geçiniyordu. Asla boşayamazdı annemi. İmkânı yok, kendinde o gücü bulamazdı. Misal beni de tanık yazdırsalar, mahkemeye gitsem, yüzde yüz kusurlu annem olduğu halde, yine de korkumdan mahkemede annemin tarafını tutar, anında satardım babamı. Babama gelince, o da boşanacak adam değildi. Bir kadının istediği her türlü konforu sağlıyordu anneme. Evse ev, paraysa para, itaatse daniskasıydı. Sessiz, soluksuz bir adamdı babam. Annemle şiddetli bir geçimsizliğin içine girmeyi bırak, karısına az öte git bile diyemiyordu. Yine de batıyordu babam anneme. Durmadan kavga çıkarıyor, hırçınlığına karşılık bulamayınca iyice deliriyor, adama evde ne bulursa fırlatıyordu. Bu, ortalığın savaş alanına döndüğü, babamın sipere gömüldüğü anlarda annem "Ben bu adamı var ya, asla boşamam, ama bıçaklarım, o ayrı mesele" diyordu. Gelgelelim olmayacak şey olmuştu işte, annemin günler süren ısrarları sonucunda o gün öğleden sonra 2. Aile Mahkemesi'nde anlaşmalı olarak boşanmıştı çiftimiz. Babam, annemin talimatları üzerine işyerinin avukatına hızlıca bir sözleşme yazdırmış, annem "Getir imzalayayım, ohh, se-

fam olsun, hadi git şimdi ayarla her şeyi, haftaya boşanıyorum" diyerek fitili ateşlemişti. Can atıyordu annem boşanmak için. "Görür şimdi onlar, göstereceğim onlara ben hanyayı konyayı" deyip duruyor, kendisinden utanmamıza zemin hazırlıyordu. Dediğini de yapmıştı valla, öyle böyle demiş, boşamıştı adamı. Eve gelince "Artık sizin karşınızda Habibe Şahin var, sizin soyadınıza kalmadım, hah hahayyy. Kalkın bakalım kıçı boklu Yılmaz ailesi, biriniz bir kahve yapsın Habibe Şahin Hanımefendi'ye" dedi ki; daha birkaç hafta önce telefonda kardeşine "Ben de Habibe Yılmaz'sam, o parayı size bırakmam" diye tehditler savuruyordu. "Ben babamın kızıyım, ümüğünüzü sıkarım sizin" diyerek rahmetliyi de işin içine katıyordu.

Ne var ki annem sahiden de babasının kızıydı. Rahmetli dedem, albay emeklisiydi. Kendisi gibi vatana millete hayırlı, ciddi, kuvvetli, sert, dediğim dedik ve otoriter askerler olmasını arzu ederek dünyaya getirdiği oğulları, tabiatları itibariyle analarından halim selim çocuklar olarak çıktıkları için onları elemiş; bir kız evlat olmasına rağmen sürekli bağıran, yemeğini zamanında bitirmeyen kardeşlerinin önünden yemeklerini alan, söylediklerini yapmadılar diye kardeşlerinin ensesine ikişer tokat yapıştırmaktan çekinmeyen ilk çocuğu Habibe'yi gözüne kestirmişti. Habibe, asker olmayabilirdi, ama bir albay kızına yaraşır ciddiyette büyüyebilir ve Kemalettin Bey'i temsil kabiliyetini rahatlıkla üstlenebilirdi. Kızın aşırı tavırları yok değildi, ama bunlar zamanla değişebilecek, yontulup şekle şemale sokulabilecek şeylerdi. Bu inançla Kemalettin Bey oğullarını yok saydı. Ona göre eğer bir erkek, erkek gibi davranmıyorsa, insan olarak değerini yitiriyor, kendi varlığı zaten değersiz

olan kız evlat, şayet erkek gibi güçlü kuvvetli, kararlı, azimli tavırlar gösteriyorsa insan muamelesine hak kazanıyordu. Bunun için oğlanlara seneler boyu elini bile öptürmezken, Habibe'yi yanında tutmaya, onu gezmelere götürmeye, sofrada yanına oturtmaya gayret etti. Kemalettin Bey'in gözden kaçırdığı şey, Habibe'nin çirkefliğinin doğuştan geldiğiydi. Tekmil silahlı kuvvetlerin taliminden geçse de Habibe değişmezdi. Nitekim Habibe onca senede bağırmadan konuşmayı, küfretmemeyi, hakkına razı olmayı, insanca iletişim kurmayı geç, sıra beklemeyi bile öğrenemedi. Bankada, hastanede, çarşıda pazarda kuyruğa girilmesi gerektiğinde asla kuyruğa girmeyip "çekil kardeşim önümden" diyerek hep öne geçti. Habibe'de öyle bir göz vardı ki kimse "ama bir dakika sıra bendeydi" demeye cesaret edemiyordu. Bankadaki numaratör kendisine 70 verdiği halde, "Elli burada mı, elli? Hah, ver kardeşim elliyi, al yetmişi, bekle işin ne" diyerek sırada bekleyen adamın elinden sırasını almışlığı vardı. Dolayısıyla Kemalettin Bey zamanla Habibe'den de elini çekti. Kızına yapabileceği en büyük iyiliğin onu sakin bir adamla evlendirmek olduğunu düşündü ve okumasına müsaade etmedi. "Habibe'yi okutursak ve devlet memuru falan olursa Allah muhafaza, ortada devlet diye bir şey kalmaz Sevgi Hanım. En iyisi bu kızı biriyle evlendirip başımızdan savalım. Kocası uğraşsın" diyerek karısını Habibe'ye mülayim bir koca aramaya göndermişti. Aranan koca çabuk bulunmuş, annem babama böylece paketlenmişti.

Kendisi için sürekli "Ben babamın kızıyım" diyen annemin arkasından anneannem "Sen Kemalettin Bey'in kesip attığı tırnağı olamazsın" diye söylenirken yüzüne "öyle ya, rahmetli de aynı senin gibiydi" diyerek kızını pışpışlıyordu. Zi-

ra o da kızından korkuyordu. Özetle korkuyorduk hepimiz. Korktuğumuz için de karşı çıkamıyor, suyuna gidiyor, pusuyor ve imkânlar ölçüsünde uzak duruyorduk. Ben mümkün olduğunca ayrı odada vakit geçirerek, babam elden geldiğince anneme karşı gelmeyerek, dayılarım ve anneannem mecbur kalmadıkça görüşmeyerek ve dedem gidebileceği en uzak yere giderek; yani hepimiz kendi çapımızda koymuştuk mesafemizi... Hepimiz uzak duruyorduk annemden. En iyisini dedem yapmıştı. Ölmüştü. Babam "darısı başıma" demişti cenazede. Çünkü kendisinin bu evlilikten ancak ölüm yoluyla kurtulabileceğine emindi. Ama olmayacak şey olmuştu işte. Boşamıştı Habibe Yılmaz babamı. Tek celsede Habibe Şahin olmuştu ve biz babamla mutfakta Habibe Şahin'e kahve pişiriyorduk.

Habibe Yılmaz'ı birdenbire Habibe Şahin yapan şey dedemin vefatıydı. Babası öldüğünde elbette ki "onun kızı" olarak en çok o üzülmüştü. En çok o ağlar gibi yapmış, en çok duayı o etmişti. Dananın kuyruğu birkaç ay sonra, anneannem dayımların yanına taşınma kararı alınca kopmuştu. Evde tek başına kalmak istemiyordu anneannem. Ayrıca dayımın çocuklarına göz kulak oluyordu. Kadının iki oğlu aynı apartmanda oturuyor, gelinler de birbiriyle gayet iyi anlaşıyordu. Bu durumda anneannem için en huzurlu ve güvenli ortam oğullarının yanında olmak olacaktı. Gelinler ve dayılar da bu duruma razı olduğuna göre ortada bir sorun yoktu. Ta ki annem "Ulan ben sizin niyetinizin ne olduğunu anlamayacak kadar salak mıyım?" sorusunu her iki dayıma da takdim edene dek. Estağfurullah abla, diyerek boyun büken kardeşlerine dişlerini göstererek "Siz emekli maaşı yüzünden alıyorsunuz bunu yanınıza. Babamın bütün maaşı buna kaldı.

Eve kapatıp hem torun baktırıp hem de maaşına çökeceksiniz. Dünyanın emekli maaşını alır bu. Siz beni aptal mı sandınız?" diyerek yürümüştü kardeşlerinin üstüne. "Bu" dediği, kendi annesiydi. Niyeti anneannemi alıp bize getirmekti.

"Ölürüm de gitmem" dedi anneannem.

Kadın huzur arıyordu, Kemalettin Bey'in yönetiminden yeni çıkmıştı. Annemle sulh içinde aynı evde yaşamaktansa, gelinlerle harp etmek bile tercih edebileceği bir şeydi. Zira annemin sulhu, şeytana pabucunu ters giydirir cinstendi. Buna mukabil dayımlar da "Ölürüz de annemizi göndermeyiz" deyince, annemde kayış koptu. Böylece aralarındaki savaş başlamış oldu. Nihayetinde olan babama oldu.

Annem, o gün eve gelip babama "Kalk gidelim boşa beni, kalk" demeye başladı. Babam "Yapma hanım, etme hanım" dese de annem "Kocam değil misin lan, istediğimde seni boşayamayacaksam ne güne duruyorsun tepemde" diyerek adamın başının etini yedi. Dediğini de yaptırdı sonunda, boşattı kendini. Şimdi bir yandan kahvesini içiyor bir yandan da "Ben size soracağım emekli maaşına çökmenin ne olduğunu" diyordu. Nitekim ertesi gün sordu da.

Güne SGK'da başladı o gün annem. Önceden sıra almasına, birine bir şey danışmasına, prosedürleri beklemesine falan gerek yoktu. Öğle tatili bile işlemezdi ona. Bizim oradaki bankacı Nurgül Hanım'ın mesaisini annem belirliyordu mesela. "Nereye Nurgül, bir öğlen de yemek yemeyiver" diyerek kadını isterse öğlen, isterse "Her akşam beş deyince çıkıyorsun Nurgül, bugün de geç çıkıver, benim işimi hal-

let" diyerek mesai bitiminde çalıştırıyordu. "Mudiyim ben, mudi, sizin genel müdürünüze benzemem" diye bağırıyordu bankada. Delidir, ne yapsa yeridir diyerek işini yapıyordu insanlar. Kimsenin fazladan bir belaya ihtiyacı yoktu. SGK çalışanlarının hiç yoktu. Bütün gün cam bölmenin arkasında ekrana bakıyor, duvarların griliği içinde yıllarını eritiyorlardı. Habibe Hanım'ı çekecek halleri hiç yoktu. Devlet dairelerine çok gelirdi böyleleri. İşini bugün görmelerse yarın yine geleceğini, en ufak bir hatayı skandala çevireceklerini, nihayetinde işi haklarında soruşturma açtıracak raddeye getirebileceklerini bildiklerinden, kendi aralarındaki sözsüz anlaşmayla bu gibilerin işini hızlıca bitiriveriyorlardı. Sıkıysa bitirmesinler, çünkü Habibe'nin gazete muhabirlerini yanına alıp "benden rüşvet istediler, vermem deyince tehdit ettiler" diyerek kapı önünde bağırmaya başlaması an meselesiydi. Tak diye çözdüler Habibe Şahin'in emekli aylığı işini.

Kadın mağdurdu. Kocasından boşanmış, dul kalmıştı. Çalışmıyordu. Geçinemiyordu. Herhangi bir mal varlığı, kira geliri, kazancı, hiçbir şeyi yoktu. Üstelik bir tane de evladı vardı. Rahmetli babasından kalan emekli maaşının yüzde yirmi beşini bari almasın mıydı?

Aldı. İlk ay dayımları arayıp "Bak gördünüz mü, kimsenin hakkı kimsede kalmaz. Babamın maaşının şu kadarını aldım. Daha durun, dava açacağım size, akli melekeleri yerinde olmayan kadını zorla alıkoyuyorsunuz. Ben anamı size yedirmem. Ben anamın kızıyım, anamın" dedi ve babamla ağzımız açık kaldı.

Esasen annemin paraya ihtiyacı yoktu. Babam zaten güzel maaş alıyordu, aldığı maaşı da annemin avucuna sayıyordu. Ne aldın, ne harcadın diye soran da yoktu. Dedemin aylığı da çok güzeldi ama yüzde yirmi beşi için bu kadar inada da değmezdi. Yani sıradan insanlar için böyleydi, annemin böyle düşünmediği kesindi. O Kemalettin Bey'den kalan koltuğu devralmak istiyor, aile büyüğü olmak, otoritesini korumak, kendi saltanatında diğer tüm aile fertlerini titretmek istiyordu. Hayali buydu. Ama öyle olmamıştı. Herkes birlik olup ona karşı cephe almıştı. Bunu kabul edemezdi Habibe Şahin. Anlı şanlı bir Habibe Şahin olarak dedemin apoletlerini omuzlarına çakmış, hırsla ailesinin üzerine yürüyordu.

Ne anneannem, ne dayılarım maaşın yüzde yirmi beşinin kesilmesini önemsediler. O kadar paraya kurtuluyorlarsa Habibe'den, iyiydi. Daha fazlasını bile vermeye razıydılar. Yani aslında hiç gerek yoktu, maaş sende annem bizde kalsın abla, teklifiyle de gelebilirlerdi. Ama annem maaşa değil, saltanata talipti. Anasını istiyordu o. Anneannem bizim eve gelecek, bizim evde annemin boyunduruğunda yaşayacak, dayılarım ve annemle görüşmekten çekinen iki yengem haftada birkaç gün bizim eve el öpmeye geleceklerdi. Artık annem hangi gün, saat kaçta, ne şekilde uygun görürse... Plan buydu ama yürümemişti. Anneannemi kanatlarının altına alıp çekilmişti dayılar bir köşeye.

Annem terör estiriyordu evde. Bütün uğraşı anneannem ve dayımlar olmuştu. Bütün gün elinde sigara telefonda konuşuyor, avukattan akıl alıyordu. Zavallı avukat "Bakın, anneniz orda kalabilir, maaşı kesintiye uğratmışsınız zaten. Ama sizin yaptığınız suç. Birisi sizin kocanızla aynı evde ya-

şadığınızı tespit eder ve şikâyet ederse maaş zaten kesilir" falan diyordu. Avukatın tüm yasal açıklamalarına rağmen annem "Yasalara neymiş benden? Gelsin yasayı koyan beni bulsun, yüzüme söylesin bakalım söyleyebiliyor mu?" diyor, karşısındaki avukata mesleğini sorgulatıyordu. Nihayetinde annem bunun hakla hukukla çözülmeyeceğine kanaat getirdi. Lakin dayımlar kendisini şikâyet ederler de babamla aynı evde yaşadığını tespit ederler endişesiyle babamı da babaanneme göndermeyi ihmal etmedi. "Topla pılını pırtını git anana, ben şu işi çözünce geri gelirsin" diyerek postaladı adamı.

Babam babaannemin evine yirmi beş yıl sonra geri döndüğüne inanamıyordu. Çünkü evlendikleri günden bu yana hiç gitmemişti. Babaannemle telefonda konuşur, ağlaşırlar, ama annem uygun görmediği için asla bir araya gelmezlerdi. Ben de kadıncağızın yüzünü hiç görmemiştim. Çocukken arkadaşlarım babaannelerine giderler, gelince anlatırlardı. Ben de anneme birkaç kez "Anne ben de babaanneme gideyim mi?" diye sorduğumda "ne yapacaksın, emecek misin babaanneni" diye iğrenç bir cevap vermiş, bu cümle bilinçaltımı altüst etmişti. Rüyalarımda yüzü babama benzeyen bir kadın beni emziriyordu, kalkmak istesem de kalkamıyordum kadının kucağından. Rüya kâbusa dönüyordu. O gün babam eşyalarını toplayıp babaanneme giderken "istersen sen de gel" demişti ama rüyalarımı hatırlamış, gitmek istemediğimi söylemiştim. Ben habire ders çalışıyor, test çözüyordum. O sene üniversite sınavına girecek ve bir şekilde bu evden uzaklaşacaktım. Annemden kurtulmanın tek yolunun bu olduğunu biliyor, bu umuda sımsıkı tutunuyordum. Babam gitti, ben; annem ve öfkesiyle baş başa kaldım.

O günlerde hiç beklemediğimiz bir şey oldu ve anneannemin evine hırsız girdi. Dedemin vefatından beri kapalıydı ev. Hırsızlar bir kamyon dayamışlar eve. İçinde ne var ne yoksa almışlar. Komşuları da Sevgi Hanım taşınıyor tamamen herhalde diyerek aramamışlar anneannemi. İçlerinden biri ertesi gün uyanıp da "bunca yıl komşuluk yaptık Sevgi Hanım, bir hoşça kal bile demeden gittiniz, aşk olsun" diye arayınca çakmışlar davayı ama geçmiş olsun, gitmiş eşyalar çoktan...

Dayımlar elbette annemi de aradılar ve annemle birlikte eve bakmaya gittik. Anneannem boş evde kalorifer peteğine dayanmış ağlıyor, dayımlar polis çağıralım mı diye kendi aralarında konuşuyorlardı. Fakat annem "Bence de çağıralım polisi. Sattınız bütün eşyaları benden habersiz. Utanmadan bir de hırsız numarası çekiyorsunuz. Bana hiçbir şey demeyin, ne diyeceksiniz mahkemede dersiniz" dedi ve çıktı gitti evden. Hakikaten de dava açacaktı kardeşlerine. Oysa muhtemelen kendisiydi eşyaları sattıran, herkes biliyordu, ama kimse bir şey diyemiyordu.

Sonrasında ev hazır boşalmışken evin satılmasını gündeme getirdi anneannem. Dayımlarla böyle konuşmuşlar, böyle karar almışlardı. Eski evi satıp, dayımların oturduğu apartmandan bir küçük daire almayı uygun görmüşlerdi. Annem öyle uygun görmemişti ama. "Kocam beni boşadı, dardayım. Babamın maaşına kaldım. Hepinizin gözünü para bürümüş, bir kere arayıp da abla nasılsın demediniz. Biriniz sormadınız, abla bir ihtiyacın var mı diye? Hele sen! Anam mısın, yılan mısın? Oğullarınla bir oldun, bana sırt çevirdin, aç mıyım, açık mıyım diye sormadın. Arkamdan işler çevirdiniz.

Ev kocamın üstüneydi, beni kapının önüne koydu. Sığıntı gibi yaşıyorum adamın evinde. Ben babamın evine gelicem, baba kapımız kapanmasın" dedi ve aynı hafta kamyonu dayadı dedemlerin evinin önüne. Kimse ne olduğunu anlamadan taşıdı eşyalarını. Beni evde bıraktı. "Nasıl olsa birkaç aya geliriz salak, otur sen dersini çalış. Hepsini hizaya sokacağım onların, az kaldı" dedi ve gitti.

Babam babaannemlerde yaşıyor, annem anneannemlerde yaşıyordu. Ben bu ortamda nasıl ders çalışırım Allah'ım, diye isyan ettiğim evde bir başıma kalmıştım. Bütün düzenimiz alt üst olmuştu. Yaşamayı bile hayal edemediğimiz bir hayat yaşıyorduk ki, annem özgürlüğümüzün anahtarını hepimize kendi elleriyle takdim etmişti.

Dedemin evine geçtikten bir hafta sonra annem, "Rüyalarımda hep babamı görüyorum, ateşler içinde yanıyor. Kurtar beni Sevgi Hanım bu ıstıraptan, evimize dön, hatıralarımıza dön diye yalvarıyor babam" diyerek anneannemi kalbinden vurdu ve nihayetinde anneannem eve geri dönmeye karar verdi. Annem anneannemi ele geçirmeyi, eve yerleşmeyi, maaşın tamamına da el koymayı başarmıştı. Dayımlar, annemin talimatı üzerine her gün iş çıkışı anneanneme uğruyor, annemden anneannem hakkında malumat alıyorlardı. Canı istemediğinde kapının zincirini içerden takıp kapı aralığından konuşuyordu annem. "Annem uyuyor, rahatsız etmeyelim" diyerek dayımları kapı önünde bırakıyordu. Lakin sevinci kursağında kalacaktı. Kocasının ölümünden sonra evlatları arasında yaşanan husumete, oradan oraya gidip gelmelere, kocasının cehennemde cayır cayır yandığı senaryolarını dinlemeye, annemin çenesine ve tahakkümüne dayana-

mayan anneanneme bir sabah temiz bir inme indi, kadıncağız annemin bakımına muhtaç kaldı.

Tüm bunlar olurken, zaman geçiyor ve şıkır şıkır lehimize işliyordu. Ben üniversiteyi kazandığımda annemin benimle ilgilenecek hali yoktu. "İyi olmuş, bekle bakalım, ben git deyince gidersin, otur şimdi evde" dedi ama babam "git kurtar kızım kendini, paranı ben gönderirim, arkana bile bakma" diyerek evden ve şehirden tahliyemi sağladı. Babamın beni evden böylesi bir istekle gönderiyor oluşu sadece kurtuluşumu istediğinden değildi elbette...

Anneannemin hastaneden eve gelmesi, kendisine bakılacak bir bakıcı bulunup eve yerleştirilmesi, emekli maaşının tamamının anneannemin sağlık harcamalarına ve bakıcıya nakledilmesi, annemin dayımlarla mecburen arayı düzelterek annelerinin titiz bir dikkat gerektiren tedavi takibini onlara itelemesi hayli vaktini aldı. Hepsi bittiğinde verdiği mücadeleden yorgun düşmüş ama yine de zafer kazanmış bir halde eve dönecekti. Tam olarak istediği gibi olmasa da neticede onun dediği olmuştu. Annesini geri almış, maaşın yüzde yirmi beşine konmuş, kardeşlerini bir şekilde dize getirmişti. Ama çok yorulmuştu. Şimdi eve tekrar gelebilir ve Habibe Şahin kahvesini söyleyebilirdi...

Eve geldiğinde anahtarını anahtar deliğine soktu ama anahtar dönmeyi bırak, girmedi bile. Kapının kilidi değişmişti. "N'oluyor be?" diye bağırarak kapıyı yumruklayıp zili tokatlarken, kapıyı hiç tanımadığımız insanlar açtı.

Annem "Baban benden habersiz kapı kilidini nasıl değiştirir" diye bağırdı ama babam anneme sormadan kapı kilidi

değiştirmenin çok ötesinde şeyler yapmış, evi başkasına satmıştı. Yeni ev sahiplerinin karşı çıkmalarına rağmen ayakkabılarla daldı içeriye annem. Bütün odalarda babamı aradı, yatak altlarına, dolap içlerine bile baktı. Yoktu babam. Taksiye atladığımız gibi babaannemin evine gittik. Annem babamı lime lime doğrayacaktı, bunu nefesinden anlıyordum. "Aç ulan kapıyı" diye yumrukladı kapıyı annem. Bir sonraki yumruk babama inecek diye beklerken kapıyı bir kadın açtı.

"Nerde o Nuri iti?" diye bağıran anneme kadın: "Nuri banyoda" cevabını verdi.

Seneler sonra oğluna kavuşan babaannem, madem boşandın, kurtuldun, o zaman sefan olsun, sür sefanı diyerek babamı lise aşkıyla evlendirmiş; babam, boşanmaları sırasında annemin sorgusuz sualsiz kendisine bıraktığı evi satmış, yeni karısıyla birlikte babaannemin yanına yerleşerek, işini geri dönüşü mümkün olmayan bir vaziyette garantilemişti. Bunlar kapıda her ne kadar "Nuri benim kocam", "Olur mu canım benim kocam" diye kavga etseler de Türk Medeni Kanunu bir adama bir eş uygun görüyordu ve annem hukukla oyun oynayıp emekli maaş için koca boşamanın bedelini, babamın üstüne geçirdiği evden, babamın maaşından ve bizzat babamdan olarak ödeyecekti.

Orta Refüj

Seher saatlerdir orta refüjdeki gülleri buduyordu. Sabah serinliğinde başlamıştı, neredeyse beş kilometre aşağıya inmişti başladığı yolun. Kalabalıktılar, tek değildi. Üstüne belediyenin turuncu yeleğini giymiş beş kadın, dört erkek, orta refüjde gül buduyor, yabani otları söküyor, çiçekleri tazeliyordu sabah beri. Dün başka yoldaydılar, bugün başka yolda. Güneş tepelerindeydi, çok bunalmışlardı, mesai bitse de eve gitsek diye bakıyorlardı çiçeklere. Öğlen molasında bir söğüdün altında mola vermişlerdi. Adamlar yatmışlardı yerlere. Biri hepten kendi yatağında yatar gibi, kolunu başının altına almış, yan dönmüş, bir bacağını karnına çekip ötekini uzatabildiği kadar yana uzatıp da yatmıştı. Seher bakmadı adamdan tarafa. Bu kadarı ayıptı, belediyenin parkı burası babanın yatağı mı diye geçirdi içinden. Seher baba evindeki yatağında da böyle yatamamıştı, kocasının yatağında da, belediyenin parkında da. Nasıl da uyku bastırmıştı oysa. Şu adam gibi yatabilse şimdi, ne uyurdu ama. Hadi o kadar olmasın, öyle dümdüz yatsa da olurdu, ama yatamazdı. Ayıptan korkardı Seher. Ama belki Nilüfer olsa, kimseden çekinmeden yatardı şimdi çimlerde. Eline kitabını alır, böyle ağaca sırtını yaslayıp bacaklarını uzatıp, ohh sefam olsun der gibi uzanırdı çimlere. Boylu boyunca

bile yatardı o. Kimse de bir şey demezdi, ona ne ayıp olurdu, ne günah. Varsa yoksa bütün ayıplar, günahlar bize diye düşündü Seher. Sabahtan beri aklından gitmiyordu Nilüfer. Nerden gelmişti gene aklına. Bazen hiç gelmiyordu, ne güzel oluyordu o zaman. Nilüfer hiç yokmuş gibi oluyordu öyle zamanlarda. Hiç doğmamış, hiç olmamış. Olmasa, doğmasa daha iyiydi aslında, böylesinden daha iyi.

Sabah, gülleri budarken eline kocaman bir diken batmıştı. Elindeki telefonu açmak için eldivenini çıkarmıştı. Küçücük telefon, eldivenle tutulmuyordu. Kızıymış arayan. Anne gelirken soğan al, yemek yapacaktım, soğan yok diyordu. Laf, yemek yapacakmış da soğan yokmuş. Gitsin istesin komşudan, iki sokak ötede market var, gitsin alsın üç tane şey. Gerisini pazardan alırlardı yarın. Ama işte yemek yapmayacak ya, bahanesi olsun. Seher yapar yemeğinizi. Seher toplar sofrayı, çamaşırınızı yıkar, evinizi temizler, tuvaletinizi, banyo giderindeki saçlarınızı temizler, ütünüzü de yapar. Seher'e yorgunluk yok nasıl olsa. Seher demirden! Telefonu kapattıktan sonra giymeyi unutmuştu eldiveni. Bir tuttu gülü dibinden, hart diye girdi diken eline. Emdi pis elini. Ağzına kanla karışık toprak tadı geldi. Yere tükürmek ayıp diye yuttu kendi kanını. O sırada işte Nilüfer'in eli geldi aklına. Onun eline de diken batmıştı bir gün. Bağırıp duruyordu. Küçüktü, belki iki, belki üç yaşında. Seher koşup kanayan parmağını ağzının içine almış, kanayan yeri emmişti. Kendi parmağı kanayınca böyle yapıyordu, kardeşinin parmağı kanayınca da aynısını yapmak gerektiğini düşünmüştü. Emiyordu kızın parmağını. Nilüfer "ısırmaa" diye bağırıyordu. Annesi gürültülerine koşup gelmişti mutfaktan. Elleri hamurluydu. Karşıdan sahiden de Seher, kızın parmağını ısırıyormuş gibi görünü-

yordu. Bir tekme indirmişti annesi Seher'e. Kopmuştu kızlar birbirinden. Seher yana düşmüştü. Genç kızdı artık Seher. Çok ağrına gitmişti o tekme. Annesi "Allah belanızı vermesin sizin evlat gibi, kocaya versem verilecek yaştasın, oturmuş el kadar çocuğun parmağını ısırıyor salak" diye bağırarak dönmüştü işine.

Sabah kendi parmağındaki kanı emerken aklına gelmişti o olay. Aklına geldiği anda, bir ağrıya dönüşüyordu Nilüfer Seher'in içinde. Ağrı Nilüfer bazen karnına giriyordu Seher'in, bazen midesine yapışıyordu, bazen başına, en çok ensesine yerleşiyordu. Yine aynısı oldu, Nilüfer bir ağrı olup ensesinden yakaladı Seher'i. Her budadığı gülde kafasını sağa sola çeviriyor, boynuna masaj gibi bir şeyler yapmaya çalışıyordu, ama gidecek gibi değildi. Beline bağladığı çantanın içinden bir ağrı kesici çıkardı. Su şişesi de yukarda kalmıştı, hapı dişlerinin arasında tutup yürüdü yukarı doğru. Hap tükürüğüyle çözündü, ağzına acı bir tat bıraktı. O tat da aklına Nilüfer'i getirdi. Ne zaman ilaç içse aklına yine Nilüfer geliyordu. Ağrı da, ilaç da Nilüfer oluyordu işte. Seher kardeşiyle baş edemiyordu. Suya ulaşınca ilacı yuttu hızlıca, ağzını çalkaladı. Yüzünü yıkadı. Ensesine su serpti. Baş örtüsünün ucuyla yüzünü kurularken yanından geçen arabadaki kadını Nilüfer'e benzetti. Geldi mi böyle geliyordu işte kız aklına. Gelmeyince de hiç uğramıyordu. O zaman da suçlanıyordu Seher. Görüşmüyorlardı, küs gibilerdi ama işte hatırlamamak da yoruyordu Seher'in kafasını. Arabanın arkasından plakayı okudu Seher. O mudur acaba, dedi. Değildir be, nasıl olsun? Ankara'da değildi ki Nilüfer, Aydın'daydı. Plaka 09 olsa gelmiştir derdi, ama 06'ydı. Acaba hızlıca okuyunca yanlış mı okudum, dedi. Eğer oysa, öy-

le gezmeye falan geldiyse Ankara'ya, geçtiyse öyle ablasının yanından, gördüyse Seher'i... Gördüyse bilerek durmamıştır zaten. Utanmıştır ablasından. Seher su şişesini alıp hızlıca aşağıya, turuncu yelekli belediye işçilerinin yanına indi. Nilüfer belki yukarıdaki göbekten döner de yanından geçer diye baktı, kırmızı bir araba geçecek mi önünden diye bekledi. Niye dönsün ki Nilüfer? Ablasının orada olduğunu bilse bile, yolunu değiştirirdi. Biliyordu bunu. Yerine vardığında oturup gülleri budamaya devam etti. Ama yola arkasını döndü, başörtüsünün üstüne belindeki çantaya iliştirdiği belediye logolu şapkayı da geçirdi. Görse de tanıyamazdı şimdi Nilüfer Seher'i. Tanısa da tanımazlıktan gelir, diye söylendi kendi kendine. Hastanedeki gibi yapardı.

Seher Nilüfer'e hep kırgındı. Doğduğundan beri kırgındı aslında. On dört yaşındayken bir kardeşi olacağını öğrendiğinde, evdeki herkes üzülürken Seher sevinmişti. Babası dövmüştü annesini hamile kaldı diye. Hamile bırakan kendisiydi aslında, biri birini dövecekse annesinin babasını dövmesi gerekirdi. Ama tersi olmuştu. Annesi de gelip durduk yere Seher'i dövmüştü. Ama işte illa biri birini dövecekse Seher'in bu ikisini dövmesi daha münasip olurdu. Annesi menopoza girdiğini düşünerek doktora gitme ihtiyacı duymamış, bir terslik olduğunu fark ettiğinde de Nilüfer çoktan dört aylık olmuştu. Erken fark etseler aldırırlardı. Aldırmadılar, bebek doğdu ve Seher'in kucağına kondu. "Ablası bakar ona" dedi herkes. Kendisinden küçük olan iki erkek kardeşleriyle de Seher ilgileniyordu zaten, bununla da ilgilenirdi. Bebek görmeye gelen herkesin dediği gibi "Doğan nasibiyle doğardı, bu da aradan çıkıp gider, nasıl büyüdüğünü bile anlamazlardı." Nilüfer nasibiyle geldi, nasibin-

de annesinin loğusayken düşmesi, ayağını ve kolunu kırması, dört ay kımıldamadan yatması vardı. Etrafta bebeğe ve çocuklara bakabilecek başka yetişkin de olmadığından piyango Seher'e vurdu. Seher liseye yeni başlamıştı. Bunu yola yeni çıkmış da yol yakınken dönmesinin bir zararı olmayacakmış gibi algıladı babası. Seher'i okuldan alıverdi. Lise ikide olsaydı mesela, başlamışken bitirsin diye düşünürlerdi. Bundan sonrası gün boyu hayat bilgisi dersiydi Seher için. Nilüfer'in nasıl büyüdüğünü Seher dışında kimse anlamadı hakikaten. Nilüfer; Seher'in bütün haklarını bir elmayı kemirir gibi aheste, iştahlı, oyalana oyalana ve ardından kahverengi lekeler bırakarak yedi, bitirdi. Nilüfer okula başladığında Seher evlendirildi ve anneliğine kendi çocukları üzerinden devam etti. Seher'den küçük olan iki oğlan, askeri okulu yatılı kazandılar. Ev Nilüfer'e kaldı.

Tek başına kalınca mücadele etmek, aşmak zorunda olduğu hiçbir zorluk, uyumlu olmasını gerektiren hiç kimse ve paylaşmak mecburiyetinde olduğu hiçbir şey de kalmadı. Bir rüzgâr gibi gelmişti Nilüfer eve, annesini yıkıp devirmiş, Seher'i savurmuş, kardeşlerini uçurmuştu evden.

Seher öyle bir savruldu ki bambaşka bir hayatın içine düştü. Durmadan çocuk baktığı, ev işi yaptığı, işsiz kocasının borçlarıyla uğraştığı, hızla kilo aldığı, dişlerinin dökülmeye başladığı, yüzünün kırıştığı, her yıl bir değil, beş yaş aldığı bir hayatın içinde saçları ağardı, elleri nasırlaştı ve genç kızlığı, kadınlığı çok uzaklarda bir yerlerde kaldı. Nilüfer liseye başladığında Seher, onun anne diyebileceği kadar büyük, güngörmüş ve çökmüş bir kadındı. Kendi evini çekip çevirmek telaşından anne babasının evine ancak iki

üç ayda bir uğrayabiliyor, Nilüfer o saatlerde odasının kapısını kilitlemiş, ders çalışıyor oluyordu. Aralarındaki mesafe sağlık meslek lisesini bitiren Nilüfer'in hemşire olmasıyla iyice açıldı. Nilüfer atandı. Çekti gitti. Ne hikmetse her bayram nöbet yazdılar Nilüfer'e. Hiçbir bayram gelmedi, ama her bayram telefonla anne babasını aradı. Seher de birkaç kez o telefonlara denk geldi. Telefonda şöyle bir konuştular ve bir sonraki bayramı beklediler. Sonra Nilüfer'in bir doktorla evlendiği haberini aldılar. Kimseyi çağırmamış olmamak için bir gün önce arayıp haber vermişti. Abilerini önden aramış, onlar gitmişler düğüne. Seher bir günde nasıl kalkıp gitsin başka bir şehre? Otobüs biletinin parasını bile ayarlayamazdı bir günde. Anne babası gidebilecek yaşta değillerdi. Abileriyle yapmıştı düğününü. Zaten düğün gibi de değilmiş. Bir nikah yapıp arkadaşlarıyla kutlamaya gitmişler. Ertesi sabah da balayına gideceklermiş, abileriyle bile ayaküstü konuşabilmiş. İyi ki gitmemişiz demişti Seher, görüşüp konuşamadıktan sonra, gitsek ne olacak...

Bir yaz, çıkıp gelmişti öyle yıllar sonra. Anneleri "Çabuk gel, Nilüfer'le damat geldi" diye aramıştı Seher'i. Temizlikteydi o zaman Seher, başkalarının evlerine temizliğe gidiyordu. Daha mesaisinin bitmesine iki saat vardı. Yetişemezsem diye korkusundan başının döndüğünü söylemişti evin sahibine. Haftaya uzun kalırım, ben bir koşu sağlık ocağına gideyim kapanmadan, demişti. Senelerdir görmediğim, bizimle görüşmeyen kız kardeşim gelmiş, diyememişti. Nilüfer'i görebilmek için koşar adım yürümüştü sokakta. Pardösüsünün önü ilikli olunca büyük adımlar atamıyordu. Düğmelerini açsa, o da ayıp olurdu. Ter içinde kalmıştı eve varana kadar. Başörtüsünün ucuyla terini silip duruyordu. Kapıdan girin-

ce herkesi salonda otururken buldu. Kimse ayağa kalkmadı Seher'i görünce. Terden sırtına yapışan pardösüsünü çıkardı, başörtüsünü çıkarmadı damat var diye.

"Nilüfer, hoş geldin gülüm" dedi öyle uzaktan.

"Sen de hoş geldin abla" dedi Nilüfer oturduğu yerden. Çay içiyordu. Damat Seher'e gülümsedi.

"Siz de hoş geldiniz" dedi Seher. Damat başını salladı.

Annesi mutfağa çağırdı Seher'i, "Hemen yemek yapalım. Söylemediler de hiç geleceklerini. Kıyma al da gel bari, köfte yapalım. Yanına pilav yaparız" dedi telaşla. Nilüfer kapıya gelmişti o sırada,

"Yemeğe kalmayacağız biz. Öyle ayaküstü uğradık, işlerimiz var" dedi. Israr ettiler, olmaz dediler, ama kalmamakta kararlıydı Nilüfer. Mutfak tezgâhından sarkan rengi kararmış sarı beze ve lavabonun içinde yatan parçalanmış bulaşık süngerine tiksinerek bakıyordu. Seher anladı neden yemeğe kalmak istemediğini. Kesti ısrarı.

"Sen nasılsın abla?" diye sordu Nilüfer. Seher anlattı. Nilüfer de anlattı biraz. Hastanedeymiş hep. Evde yardımcıları varmış. Çocuk düşünmüyorlarmış. Dünyayı gezmek istiyormuş kocası, ama işleri çokmuş. Yoğun çalışıyorlarmış. Aydın'da özel hastanede çalışıyormuş kocası, çok iyi doktormuş. Nilüfer yine devlet hastanesindeymiş. Ev almışlar yeni. Haftaya yurtdışına çıkacaklarmış. Burada da kocasının işleri varmış. Tıbbi cihaz işi mi ne yapıyormuş ayrıca. Onun için gelmişler.

Enişten de işte hep kahvede, hiç çalışmıyor, dedi Seher gülerek. Gülünce ön dişindeki kaplamanın düştüğünü hatırladı. Aslında hatırlamazdı da, Nilüfer oraya bakınca birden aklına geldi, eliyle ağzını kapattı. Enişteninn anlatılacak bir şeyi yoktu. Dünyayı gezmeyi bırak, işe gitse yeterdi. Ama onu bile yapmıyordu. "Enişten sabahtan akşama kadar fayans diziyor kahvede" deyip güldü Seher. Nilüfer anlamadı. Çocuklarından bahsetti biraz. Dört taneydiler Allah bağışlarsa. Okuldalar, keşke onlar da görseler seni, dedi. Seni anlatıyorum ben hep onlara. Örnek gösteriyorum kızlara. Teyzeniz gibi okuyun bak, rahat edersiniz, benim gibi olmayın diyorum, dedi. Güldü Nilüfer, hoşuna gitti.

"Al gel bir hafta sonu kızları Aydın'a, değişiklik olur" dedi. Sonra kocası çağırdı, yanına gitti. Seher, şaka mı söyledi, gerçek mi söyledi anlayamadı. Biraz sonra kalktılar. "A a, ateş almaya geldiniz sanki" dedi Seher. Nilüfer biraz para verdi ablasına. Bunu annemlere verirsin, kendine de al içinden, deyip çıktı kapıdan. Seher paranın içinden almadı. Götürüp babasına verdi hepsini.

O kadar görmek bile iyi gelmişti Seher'e. Onca sene görüşmedikleri halde Nilüfer yine de sıcak davranmıştı. Evlerine bile davet etmişti bak. Al gel bir hafta sonu kızları, demişti. Kardeşlik pili bitmiş bir saat gibiydi. Pilini taktığın anda kaldığı yerden başlayıveriyordu çalışmaya. Bin yıl da görmesen, anında kapatıyordun aradaki açığı.

Nilüfer gelip gittikten iki ay sonra, Seher'in kızı bir gün ağlayarak geldi eve. "Herkes tatile gidiyor. Biz hiç tatile gitmedik daha. Siz bizi hiçbir yere götürmüyorsunuz. Çarşıya

bile çıkartmıyorsunuz. Herkes tatile gidiyor. Sonra okullar açılınca hepsi yanık yanık geliyor. Omuzlarındaki derileri soyuyorlar beden derslerinde. Biz de gidelim, bizim de omuzlarımız yansın" diye ağladı. Herkes tatile gitmiyordu elbette, sınıftan bir iki kişi gittiyse gitmişti. Ama kız o an herkes tatildeymiş, bir bunlar evdeymiş gibi ağlıyordu. Seher işten yeni gelmişti. O gün temizliğe gittiği kadınlardan biri, müjdeli bir haber almış. Artık neyse, söylememişti kadın. Seher de sormamıştı. Seher'e tam bir kurban parası vermişti. Kurbanın kesilmesine karşıyım, ama tam o kadarlık parayı sana vereyim Seher Hanım, çocuklarının ihtiyaçlarını görürsün, demişti. Şaşırmıştı Seher. O kadar toplu para olmamıştı hiç elinde. Ne yapacağını bilemiyordu parayla. Kocasına verse o saat bitirirdi kumarda. Soktu sutyeninin içine.

Her şey üst üste geldi. Para sutyeninin içinde duruyordu. Kocası ertesi gün oğlanları alıp köye gideceğim, dedi akşam televizyon seyrederken. Seher nasıl, nerden çıktı ağzından kendi de anlayamadan, "Biz de kızlarla Nilüfer'e gidelim bari, bize otobüs bileti gönderecekmiş" dedi Seher. İlk defa yalan söylüyordu kocasına. Ama ne rahat söylemişti. Adam televizyondan gözlerini ayırmadan, "İyi, gidin bakalım" dedi sadece.

Hiç böyle bir planı yoktu. Seher'de Nilüfer'in telefonu bile yoktu. Ama söz ağzından çıkmış bulundu. Kızlar oldukları yerde zıplıyordu. Adam da izin vermişti işte. O nasıl sürpriz yapıp gelmişti onları görmeye, Seher de Nilüfer'e sürpriz yapacaktı. Annesine bile söylemedi biz gidiyoruz diye. Ertesi gün oğlanlar babalarıyla köye gittiler. Seher temizlik günlerini boşalttı. Aydın'a üç kişilik otobüs bileti aldı. Cuma

günü öyle ellerinde kocasının askerliğinden kalma bir bavulla yola çıktılar. Daha önce bir kez, yeni evlendiklerinde kocasının asker arkadaşının memleketine gitmek için binmişti otobüse. Ama otobüs terminalini iyi biliyordu. Temizliğe gittiği evlerden biri terminalin hemen dibindeydi. Camları silerken, otobüs beklerken sağa sola bakınıyor, o telaşlı hengâmeyi çok seviyordu. Hiç zorlanmadan buldu Aydın otobüsünü. Kızların ikisini yan yana oturttu. Kendi bir kadının yanına oturdu. Konuştular kadınla yol boyu. O da gelinine gidiyormuş. Yol uzun, kadın konuştukça konuştu. Oğluma gidiyorum demiyordu kadın. Oğlunun evi gelinin evi olmuştu, oğlan bile gelinin olmuştu. Oysa gelinin kocasını da bu kadıncağız doğurmuştu. Nilüfer kadının düğünden beri neler çektiğini dikkatle dinledi. İnsanlar kendilerini dinleyen birini bulunca nasıl iştahlı konuşuyorlardı. "Biz de kız kardeşime gidiyoruz, teyzelerine götürüyorum çocukları. Kız kardeşim hemşire Aydın'da, eniştemiz doktor. Onların yanına gidiyoruz, illa abla gelin tatile dediler" diye anlatıyordu Seher. Kendi de inanmamıştı ama ne güzel olurdu öyle olsa. Nilüfer arasaydı sahiden "Abla, kocam yurtdışına gidiyor, ben de evde tek başıma kalamıyorum. Hadi al çocukları gel, sana da değişiklik olur, bana da" deseydi, ne güzel olurdu. Kızları uyutup gece çay demlerler, geç saate kadar konuşurlardı. Anlatacak ne çok şeyi vardı Seher'in. Nilüfer de buna yakın bir şey dememiş miydi sahiden? "Al gel bir hafta sonu kızları Aydın'a, değişiklik olur" demişti. E aynı şeydi işte...

Aydın otogarında indiklerinde akşam olmak üzereydi. Acele acele hastaneyi sordu etrafındakilere. Çok uzak değilmiş ama yine de dolmuşa bindiler. Hastaneye girdiklerin-

de danışmaya Nilüfer Hemşire'yi sordular. Hangi Nilüfer, dedi danışmadaki kadın. Bizim Nilüfer, dedi ama bizim bile değildi ki Nilüfer. Kızlık soyadını söyledi. Nilüfer kocasının soyadını kullanıyordu, ne yazık ki Seher de damadın soyadını bilmiyordu. Kocası doktor olan Nilüfer, dedi. Birkaç kişiye sordular. Sonunda buldular hangi Nilüfer olduğunu. Hastanede değilmiş, dörtte çıkmış hastaneden. Yarın gel dediler Seher'e. Seher yarın nasıl gelsin? Telefonu da yoktu yanında. Nilüfer'in arkadaşı olduğunu söyleyen hemşireden aramasını rica etti. "Gelip bizi almasını söyleyiversen. Ablasıyım ben. Bunlar da kızlarım" dedi. Kız hemen aradı Nilüfer'i. "Ablanlar burada Nilüferciğim. Evi bulamayınca buraya gelmişler" dedi. Aslında böyle bir şey söylememişti Seher. Ama kız böyle tahmin etmişti demek ki. Hemşire arkadaş kafede oturabileceklerini söylemişti ama Seher "Acilin önünde bekleyelim biz onu. Söyleyiver gülüm" dedi hemşire arkadaşa. Kızları alıp acilin önüne çıktı. Buldukları bir banka oturdular.

On dakika sonra Nilüfer geldi kırmızı arabasıyla. Kocasının arabası başkaydı. Bu da demek ki Nilüfer'in arabasıydı. Aferin kıza, araba da almış. En güzeli... Benim de arabam olsa ne kolay gider gelirim temizliklere diye geçirdi içinden. Nilüfer arabadan inince ayağa kalktı Seher. Kızlara siz bekleyin, dedi.

"Abla? Hayırdır" dedi Nilüfer. Şaşkındı. Eşofmanlarla koşup gelmişti.

"Hayır gülüm hayır, korkma. Al gel kızları bir hafta sonu, dediydin ya. Sürpriz yaptık sana. Tatile geldik" dedi kollarını açıp. Nilüfer gönülsüzce sarıldı.

"İyi yaptın da abla, insan aramaz mı gelmeden önce?" dedi Nilüfer. Sağa sola bakıyordu kimse var mı diye.

"Sen de aramadın ya bize gelirken be gülüm. Dedim hadi biz de sürpriz yapalım."

"Ama abla aynı şey değil ki. Offf. Ben sizi ne yapayım şimdi?" dedi.

Seher anladı hata yaptığını. Nilüfer'in "bekleriz" demesinin aslında gerçek bir davet olmadığını. Kızlara baktı. Bankta, ayaklarının altındaki bavulla oturuyorlardı öyle. Nilüfer anlatıyordu bir yandan. Damadın ailesi varmış evde. Hafta sonu için gelmişler. Yatmaya yer yokmuş. Evleri genişmiş ama kendilerine yetecek kadarmış. Ah be abla, insan aramaz mı, diyordu sürekli. Ama en ufak bir şefkat yoktu sözlerinde. Ben seni eve götüremem, dedi Seher'e. Tepeden tırnağa süzdü Seher'i. Sorunun yatacak yer olmadığını anladı Seher. Lavabodaki sarı beze baktığı bakışlarla bakıyordu Seher'e. Otelde kalın madem, dedi Nilüfer. Seher kesti sözünü. "Kız sen delirdin mi? Enişten duysa keser beni. Söyler çocuklar. Kadın başıma ben otelde nasıl kalayım? Boşatıcan mı beni bu yaştan sonra?" dedi. Seher'e göre bir kadının tek başına otelde kalması da çok ayıptı. Nilüfer küplere bindi Seher böyle deyince. Öyle sessiz dikiliyorlardı, hastane bahçesinde.

"Gel benimle" dedi Nilüfer. Kızlara doğru yürüdü. İlk kez görüyordu yeğenlerini. Hoş geldiniz bile demedi kızlara. "Ben halledicem şimdi. Soran olursa midemiz bulanıyor, iki gündür istifra ediyoruz, gıda zehirlenmesi yaşadık diyeceksiniz.

Acilden giriş yapalım, bu geceyi hele burada geçirin, yarın bakarız bir çaresine. Belli etmeyin sakın hasta olmadığınızı. İshalsiniz, kusuyorsunuz, halsizsiniz. Yatış yapıcam size. Soran olursa Nilüfer Hemşire Hanım'ın uzak akrabasıyız, onun haberi var, onu arayın dersiniz. Benim de başımı yakacaksınız" dedi. Nilüfer'in peşi sıra içeri girdiler üçü.

Akşam olmuş, hava kararmıştı çoktan. Bir dede inliyordu acildeki yatakta. "Geçmiş olsun" dedi Seher adama. Nilüfer kızları dipteki iki yatağa yatırdı. Ablasına bir sandalye getirdi. Kızlara iki hastane battaniyesi verdi.

"Hastane yemeğinden getirecekler, söyledim. Yemeğinizi yiyin. Kızlara serum takacaklar birer tane. Bir şey olmaz. Tuzlu su. İçine birer tane de vitamin koyacaklar. Yorulmuşlardır, iyi bile gelir. Benim eve dönmem lazım. Sabah erkenden geleceğim. Sana da aşk olsun abla. Böyle habersiz gelinir mi?" deyip gitti Nilüfer.

Seher kızlarla acilde kaldı o gece. Kızlar serumun etkisiyle çabucak uyudular. Seher'e nasılsın diye soran olmadı. O da kimseyle konuşmadı. Tembihlemişti zaten Nilüfer. Seher sandalye üstünde ağladı sabaha kadar. Sabaha karşı başını kızın yatağına dayayıp o da uyudu. Sabah kahvaltı getirdiler. Kızlar kahvaltılarını yaparken Nilüfer geldi. Normalden erken gelmiş. Mesaisi başlamadan çıkartmalıymış Seherleri. Hızlıca yaptı kızlar kahvaltılarını.

"Kayınvalidemler bir gün daha kalacaklar. Nasıl yapalım, bilmem ki?" dedi Seher'e. Seher çözsün istiyordu sorunu. Seher yaratmıştı, Seher çözsün. Kendi gelmişti habersiz.

"Biz zaten bir günlüğüne geldiydik gülüm, dönelim biz" dedi. Boynunu büktü Nilüfer.

Seher kızları alıp çıktı hastaneden. Yürüdüler nereye gittiklerini bilmeden. "Abi buranın çarşısı nerde?" diye sordu yolda bir taksiciye. Adam tarif etti. Kızlarla çarşıda gezdiler birlikte. Dondurma yediler. Bir alışveriş merkezi gördüler, kızlar girmek istedi. Kırmadı Seher. Kızlara birer tişört bile aldılar. Daha para vardı sutyeninin içinde. Hamburger yedirdi kızlara. Kendi yemedi. Midesi bulanıyordu dünden beri. Kusacak gibiydi. İster misin şimdi sahiden hastalanayım da gidelim acile. Nilüfer serum taksın bana, dedi içinden. Kızların hamburgeri bitince otogara gittiler. Dört saat bekledikten sonra otobüse binip Ankara'ya döndüler. Gece yarısı vardıkları terminalden Mamak'taki evlerine gitmek için günün aydınlanmasını beklediler.

O günden sonra Seher, ne zaman Nilüfer'i anımsasa bir ağrı beraberinde geliyordu. Acilde geçen o geceye dönüyordu bütün hatıralar. Üzerinden on seneye yakın zaman geçti. Nilüfer'in bir oğlu olmuş, sevindiler. Kocasından boşanıyormuş. Üzüldüler. Ne gözün aydın diye, ne geçmiş olsun diye, ne yapabileceğimiz bir şey var mı diye aradılar. Yapabileceği bir şey yoktu zaten. İstese de yapamazdı. Seher belediyeye taşeron işçi girmişti iki sene önce. Haftanın altı günü belediyede çalışıyordu. Tek izin gününde de temizliğe gidiyordu. Oğlanların ikisi birden nişanlanmaya kalkışmıştı peş peşe. Nilüfer'i düşünecek hali yoktu Seher'in. Ama işte düşünmek istemese de bir yolunu bulup geliyordu Nilüfer aklına. Bir ağrı halinde musallat oluyordu Seher'e.

166

Akşam oldu, paydos dediler. Bütün gün sıcak ayrı, Nilüfer ayrı yaktı Seher'i. Birkaç kırmızı araba daha geçti yanından. Hatta bir tanesi gerçekten 09 plakaydı, iyice okudu. Ama içinde erkek vardı. İşini bitirmesine yakın, orta refüjde bir gülün kırıldığını fark etti. Dalından düştü düşecekti. Koparıp bel çantasının içine koydu gülü. Eğer eve giderken kırmızı ışıklarda Aydın plaka kırmızı arabayı görürse, içinde Nilüfer varsa, camını tıklatıp ona bu gülü verecekti.